

Bruxelles, 13. prosinca 2017.
(OR. en)

15236/17

**Međuinstitucijski predmet:
2016/0382 (COD)**

**ENER 486
CLIMA 335
CONSOM 383
TRANS 532
AGRI 666
IND 352
ENV 1015
CODEC 1969**

NAPOMENA

Od:	Odbor stalnih predstavnika (dio 1.)
Za:	Vijeće
Br. preth. dok.:	8697/5/17 ENER 149 CLIMA 106 CONSOM 165 TRANS 159 AGRI 237 IND 97 ENV 394 CODEC 698 REV 5
Br. dok. Kom.:	15120/1/17 ENER 417 CLIMA 168 CONSOM 298 TRANS 479 AGRI 650 IND 261 ENV 757 IA 130 CODEC 1802 REV 1 (en) + ADD 1 REV 1 (en)
Predmet:	Prijedlog DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – opći pristup

1. Komisija je 30. studenoga 2016. donijela paket „Čista energija za sve Europljane”, uključujući navedeni prijedlog. Paket je predstavljen na sastanku Vijeća za TTE (energetika) u prosincu 2016. Ministri su održali prvu razmjenu mišljenja u veljači 2017. te je slijedom ispitivanja procjena učinka i prvog kruga detaljnog razmatranja prijedlogâ izvješće o napretku o paketu ministrima predstavljeno u lipnju 2017.

Nakon mjeseci dodatnih intenzivnih pregovora tijekom estonskog predsjedanja Vijećem, uključujući tri rasprave COREPER-a, postignut je uravnotežen kompromisni tekst, kako je naveden u Prilogu i Dopuni. Vijeće se poziva da postigne dogovor o općem pristupu s ciljem pripreme za pregovore s Europskim parlamentom koji se u siječnju 2018. treba usuglasiti o pregovaračkom mandatu za ovaj nacrt Uredbe.

2. Slijedom posljednje rasprave COREPER-a održane 8. prosinca i kako je najavljeno tom prilikom, predsjedništvo je nastavilo s bilateralnim savjetovanjima s delegacijama, posebno u pogledu dvaju glavnih pitanja: obnovljive energije u grijanju i hlađenju (članak 23.) i obnovljive energije u sektoru prometa (članak 25.). Predsjedništvo je smatralo da su moguća dodatna poboljšanja kompromisnog teksta u vezi s tim dvama pitanjima.

U pogledu grijanja i hlađenja (članak 23.) kompromisom predsjedništva predviđa se da su države članice obvezne poduzeti mjere za postizanje, kao godišnjeg prosjeka, indikativnog porasta udjela obnovljive energije u sektoru od jedan posto. Postoji i opravdana mogućnost odstupanja od indikativne vrijednosti ako se analizom troškovne učinkovitosti kojom se u obzir uzima minimalan skup parametara pokaže da je moguće postići troškovno učinkovitu razinu nižu od jedan posto. Države članice s udjelom obnovljive energije u sektoru većim od 50 % mogu smatrati da je ta obveza ispunjena.

U pogledu obnovljive energije u prometu (članak 25.) kompromisom predsjedništva nastoji se riješiti problem niza proturječnih i preklapajućih pitanja u sektoru. Ambiciozan pristup sadrži opći cilj od 14 % za obnovljive izvore energije u sektoru prometa za svaku državu članicu i podcilj od 3 % za „napredna biogoriva”, s mogućnošću dvostrukog obračunavanja tih goriva. Dovoljno je prostora za razvoj elektromobilnosti te se ona potiče s faktorom množenja pet, dok se faktor množenja za električnu energiju u željeznicama briše. Za veću sigurnost ulaganja i osiguravanje dostupnosti goriva tijekom cijelog razdoblja, napredna biogoriva imaju prijelazni obvezujući cilj od 1 % u 2025.

Gornja granica za prvu generaciju biogoriva ostaje 7 % (kako je 2015. dogovoreno u Uniji), ali se kombinira s dodatnom motivacijom za države članice kojima je dopušteno da smanje svoj ukupan cilj ako se smanji gornja granica od 7 %. U tekstu je zadržana mogućnost razlikovanja na temelju zabilježenog učinka neizravnih promjena uporabe zemljišta.

Predsjedništvo smatra da će biti teško pronaći precizniju ravnotežu između različitih stajališta delegacija o tim dvama pitanjima. Stoga poziva ministre da iskažu potrebnu fleksibilnost i prihvate kompromis.

3. Vijeće se poziva da postigne dogovor o nacrtu općeg pristupa kako je naveden u Prilogu i Dopuni.

Izmjene u odnosu na prijedlog Komisije označene su **podebljanim slovima**, izbrisani tekst označen je sa []. Izmjene u odnosu na prethodni tekst (dokument 8697/5/17 REV 5 + COR 1) označene su **podebljanim i podcrtanim slovima**, izbrisani tekst označen je sa [].

NAPOMENA: Mišljenje Savjetodavne radne skupine pravnih službi nalazi se u dokumentu 13344/17. Tim se mišljenjem u točki (1) ističe tekst izvornog prijedloga Komisije (uključujući priloge) koji je trebao biti istaknut sivom bojom. Njegov znatan ispravak u točki (2) uključen je ovaj tekst (REV 3).

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA
o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov **članak 192. stavak 1.**
i članak 194. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Direktiva 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹ znatno je izmijenjena nekoliko puta². Budući da su potrebne daljnje izmjene, tu bi Direktivu radi jasnoće trebalo preinačiti.
- (2) Promicanje uporabe energije iz obnovljivih izvora jedan je od ciljeva energetske politike Unije koji se ovom Direktivom nastoji postići. Ova je Direktiva istodobno usmjerena na **okolišne ciljeve, odnosno očuvanja, zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša, zaštite ljudskog zdravlja te oprezne i racionalne uporabe prirodnih resursa putem razvoja novih i obnovljivih oblika energije. U pogledu ove Direktive obje su skupine ciljeva neodvojivo povezane te nijedan nije podređen ili od neizravnog interesa u odnosu na drugoga.** Povećana uporaba energije iz obnovljivih izvora važan je dio paketa mjera potrebnih za smanjenje emisija stakleničkih plinova i ispunjavanje obveza iz Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama iz 2015. i iz okvira Unije za energetske i klimatsku politiku do 2030., uključujući obvezujući cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova u Uniji za najmanje 40 % do 2030. u usporedbi s razinama iz 1990. **Obvezujući cilj Unije u pogledu obnovljive energije za 2030. i doprinosi država članica navedenom cilju, uključujući njihove osnovne scenarije u kojima se preuzimaju njihovi nacionalni opći ciljevi za 2020., neki su od elemenata koji imaju sveobuhvatan značaj za energetske i okolišnu politiku Unije. Ostali takvi elementi od sveobuhvatna značaja sadržani su, primjerice, u okviru predviđenom ovom Direktivom za razvoj grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora energije te razvoj obnovljivih goriva namijenjenih uporabi u prometu.**

¹ Direktiva 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora te o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage direktiva 2001/77/EZ i 2003/30/EZ (SL L 140, 5.6.2009., str. 16.).

² Vidjeti Prilog XI. dio A.

- (2a) **[] Povećana uporaba energije iz obnovljivih izvora** ima i važnu ulogu u poticanju sigurnosti opskrbe energijom, tehnološkog razvoja i inovacija te osiguravanju mogućnosti za zapošljavanje i regionalni razvoj, ponajprije u ruralnim i udaljenim područjima ili regijama s niskom gustoćom naseljenosti.
- (3) Veća tehnološka poboljšanja, poticaji za uvođenje javnog prijevoza i njegovo širenje, primjena energetski učinkovitih tehnologija i promicanje uporabe energije iz obnovljivih izvora u sektorima elektroenergetike, grijanja i hlađenja te u sektoru prometa vrlo su učinkovita sredstva, zajedno s mjerama energetske učinkovitosti, za smanjenje emisija stakleničkih plinova u Uniji i ovisnosti Unije o uvozu plina i nafte.
- (4) Direktivom 2009/28/EZ uspostavljen je regulatorni okvir za promicanje uporabe energije iz obnovljivih izvora kojim je utvrđen obvezujući cilj u pogledu udjela energije iz obnovljivih izvora u potrošnji energije i prometu koji mora biti postignut do 2020. Komunikacijom Komisije od 22. siječnja 2014.³ uspostavljen je okvir za buduću energetska i klimatsku politiku Unije te je promicao zajedničko mišljenje o tome kako će se te politike razvijati nakon 2020. Komisija je predložila da cilj Unije bude udio od 27 % energije iz obnovljivih izvora u potrošnji energije u Uniji do 2030.
- (5) Europsko vijeće potvrdilo je taj cilj u listopadu 2014. i navelo da države članice mogu odrediti i ambicioznije vlastite ciljeve **kako bi se njihovi planirani doprinosi Unijinu cilju za 2030. ostvarili i nadmašili.**

³ „Okvir za klimatsku i energetska politiku u razdoblju 2020. – 2030.” (COM/2014/015 final).

- (6) Europski parlament u svojim je rezolucijama o „Okviru za klimatsku i energetska politiku u razdoblju 2020. – 2030.” i o „Izvješću o napretku u području obnovljive energije” zagovarao da obvezujući cilj Unije bude udio od najmanje 30 % energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj konačnoj potrošnji u Uniji do 2030., naglasivši da bi se taj cilj trebao postići pojedinačnim nacionalnim ciljevima pri čemu bi se uzeli u obzir posebna situacija i potencijal svake države članice.
- (7) Stoga je primjereno odrediti da je obvezujući cilj Unije udio od najmanje 27 % energije iz obnovljivih izvora. Države članice trebaju odrediti svoj doprinos postizanju tog cilja u okviru svojih integriranih nacionalnih energetska i klimatska planova putem procesa upravljanja utvrđenog u Uredbi [o upravljanju].
- (8) Određivanjem obvezujućeg cilja Unije za energiju iz obnovljivih izvora do 2030. nastavilo bi se poticati razvoj tehnologije proizvodnje energije iz obnovljivih izvora i pružila bi se sigurnost ulagačima. Cilj određen na razini Unije omogućio bi veću fleksibilnost državama članicama pri postizanju njihovih ciljeva smanjenja emisija stakleničkih plinova na troškovno najučinkovitiji način u skladu s njihovim posebnostima, kombinacijama izvora energije i mogućnostima za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.

- (9) **Kako bi se osigurala konsolidacija rezultata postignutih u skladu s Direktivom 2009/28/EZ, nacionalni ciljevi određeni za 2020. trebali bi biti minimalni doprinos država članica za novi okvir do 2030. Nacionalni udio energije iz obnovljivih izvora ni u kojim okolnostima ne bi trebao biti manji od tog doprinosa te bi, u tom slučaju [], dotična država članica trebala poduzeti prikladne mjere kako bi se ta donja granična vrijednost poštovala, [] kako je navedeno u Uredbi [o upravljanju]. Ako država članica ne održi svoj osnovni udio kako je izmjeren tijekom jednogodišnjeg razdoblja, trebala bi u roku od jedne godine poduzeti dodatne mjere kako bi pokrila tu razliku u svojem osnovnom scenariju. Ako je država članica učinkovito poduzela takve nužne mjere i ispunila svoju obvezu pokrivanja razlike, trebalo bi smatrati da ispunjava obvezne zahtjeve iz svojeg osnovnog scenarija od trenutka kada je došlo do dotične razlike, u skladu i s ovom Direktivom i s Uredbom [o upravljanju]. Stoga se ne može smatrati da dotična država članica nije uspjela ispuniti obvezu zadržavanja svojeg osnovnog udjela u razdoblju u kojem je došlo do razlike. I okvir za 2020. i okvir za 2030. neodvojivo služe ciljevima okolišne i energetske politike Unije.**
- (10) Države članice trebale bi poduzeti dodatne mjere ako udio energije iz obnovljivih izvora na razini Unije nije u skladu s napretkom Unije prema udjelu od najmanje 27 % energije iz obnovljivih izvora. Kako je utvrđeno u Uredbi [o upravljanju], ako je Komisija utvrdila razlike u ambicioznosti tijekom procjene integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova, Komisija može poduzeti mjere na razini Unije kako bi osigurala postizanje cilja. Ako je Komisija tijekom procjene integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova utvrdila razlike u ostvarenju ciljeva, države članice trebale bi primijeniti mjere navedene u Uredbi [o upravljanju], koje su dovoljno fleksibilne da im ostavljaju mogućnost izbora.
- (11) Kako bi se poduprli ambiciozni doprinosi država članica postizanju cilja Unije, trebalo bi uspostaviti financijski okvir za poticanje ulaganja u projekte obnovljivih izvora energije u tim državama članicama, među ostalim i upotrebom financijskih instrumenata.

- (12) Komisija bi trebala usmjeriti dodjelu sredstava na smanjenje troškova kapitala za projekte obnovljivih izvora energije, što ima bitan utjecaj na troškove projekata obnovljivih izvora energije i njihovu konkurentnost, **kao i na razvoj osnovne infrastrukture za poboljšanje, tehnički i ekonomski prihvatljiv porast udjela energije iz obnovljivih izvora, kao što su infrastruktura za prijenosnu i distribucijsku mrežu, inteligentne mreže i međupovezanosti.**
- (13) Komisija bi trebala olakšati razmjenu najboljih praksi među nadležnim nacionalnim ili regionalnim tijelima, primjerice redovitim sastancima radi nalaženja zajedničkog pristupa promicanju intenzivnije provedbe troškovno učinkovitih projekata obnovljivih izvora energije, poticanja ulaganja u nove, fleksibilne i čiste tehnologije te utvrđivanja prikladne strategije upravljanja povlačenja tehnologija koje ne doprinose smanjenju emisija ili ne omogućuju dovoljnu fleksibilnost, na temelju transparentnih mjerila i pouzdanih tržišnih cjenovnih signala.
- (14) U Direktivi 2001/77/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁴, Direktivi 2003/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁵ te Uredbi (EZ) br. 1099/2008 Europskog parlamenta i Vijeća⁶ utvrđene su definicije za različite vrste energije iz obnovljivih izvora. U Direktivi XXXX/XX/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁷ od utvrđene su definicije za sektor električne energije općenito. U interesu pravne sigurnosti i jasnoće uputno je te definicije upotrebljavati i u ovoj Direktivi.

⁴ Direktiva 2001/77/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. rujna 2001. o promicanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije na unutarnjem tržištu električne energije (SL L 283, 27.10.2001., str. 33.).

⁵ Direktiva 2003/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. svibnja 2003. o promicanju uporabe biogoriva ili drugih obnovljivih goriva za prijevoz (SL L 123, 17.5.2003., str. 42.).

⁶ Uredba (EZ) br. 1099/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008. o energetskej statistici (SL L 304, 14.11.2008, str. 1.).

⁷ Direktiva XXXX/XX/EU Europskog parlamenta i Vijeća od ... o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije (SL L...)

- (15) Pokazalo se je da su programi potpore za električnu energiju iz obnovljivih izvora djelotvoran način poticanja njezine uporabe. Ako i kad države članice odluče provoditi programe potpore, takva bi potpora trebala biti pružena u obliku koji ne remeti funkcioniranje tržišta električne energije. S tim ciljem sve veći broj država članica dodjeljuje potporu tako da se ona dodaje tržišnim prihodima **i uvodi tržišno utemeljene sustave radi utvrđivanja potrebne razine potpore. To je, zajedno s mjerama za pripremu tržišta na povećanje udjela obnovljivih izvora energije, ključan element za povećanje tržišne integracije obnovljivih izvora energije. Za male i demonstracijske projekte i dalje bi mogli biti potrebni posebni uvjeti, uključujući tarife za opskrbu energijom, kako bi se osigurao pozitivan omjer troškova i koristi. Ti bi uvjeti trebali biti u skladu s pravilima utvrđenima u članku 11. Uredbe [Uredba o tržištu električne energije].**

- (16) Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora trebala bi se upotrebljavati uz najmanje moguće troškove za potrošače i porezne obveznike. Kad oblikuju programe potpore i dodjeljuju potpore, države članice trebale bi nastojati u najvećoj mogućoj mjeri smanjiti ukupan sustavni trošak uporabe , **slijedeći put dekarbonizacije koji vodi k cilju niskougljičnog gospodarstva za 2050. Dokazano je da tržišno utemeljeni mehanizmi, kao što je kompetitivni postupak nadmetanja, u brojnim okolnostima učinkovito smanjuju troškove potpore na konkurentnim tržištima. Međutim, u posebnim okolnostima vrlo ograničenog tržišnog natjecanja, kompetitivni postupak nadmetanja ne mora nužno dovesti do učinkovitog utvrđivanja cijena. Zbog toga je možda potrebno razmotriti uravnotežena izuzeća kako bi se osigurala troškovna učinkovitost i maksimalno smanjio ukupan trošak potpora. Prilikom razvoja svojih sustava potpore, države članice trebale bi razmotriti različite učinke koje tržišno utemeljeni mehanizmi mogu imati na politike izvan sektora električne energije te bi mogle razmotriti ograničavanje postupaka nadmetanja na posebne tehnologije, što može biti opravdano kada postoji potreba da se u potpunosti uzmu [] u obzir potrebe integracije i razvoja mreže sustava, kombinaciju izvora energije koja time nastaje i dugoročni potencijal tehnologija. Takvom potporom za posebnu tehnologiju ujedno se omogućuje uzimanje u obzir obilježja svojstvenih određenoj tehnologiji, kao što su različiti rokovi realizacije, zahtjevi za prostorno planiranje i zahtjevi u vezi s okolišnim dozvolama, koji bi mogli onemogućiti učinkovito tržišno natjecanje među tehnologijama.**

(16a) Države članice imaju različite mogućnosti za razvoj obnovljive energije i na nacionalnoj razini provode različite programe potpore za energiju iz obnovljivih izvora. Velik dio država članica provodi programe potpore u okviru kojih je pomoć namijenjena isključivo energiji iz obnovljivih izvora koja se proizvodi na njihovom državnom području. Za ispravno funkcioniranje nacionalnih programa potpore iznimno je važno da države članice imaju i dalje mogućnost nadziranja učinaka i troškova nacionalnih programa potpore u skladu s njihovim različitim potencijalima. Jedno od važnih sredstava za postizanje cilja ove Direktive i dalje je jamčenje ispravnog funkcioniranja nacionalnih programa potpore, kako je navedeno u direktivama 2001/77/EZ i 2009/28/EZ, kako bi se sačuvalo povjerenje ulagača i omogućilo državama članicama da izrade učinkovite nacionalne mjere za svoje doprinose cilju Unije za 2030. u pogledu energije iz obnovljivih izvora te za svaki nacionalni cilj koji su si same postavile. Ovom Direktivom trebala bi se olakšati prekogranična potpora za energiju iz obnovljivih izvora, a da se pritom na nerazmjern način ne utječe na nacionalne programe potpore.

- (17) Omogućivanjem prekograničnog sudjelovanja u programima potpore ograničavaju se negativni utjecaji na unutarnje tržište energije te se, uz određene pretpostavke, može pomoći državama članicama da troškovno učinkovitije postignu cilj Unije. Osim toga, prekogranično sudjelovanje prirodan je nastavak razvoja politike Unije o obnovljivim izvorima energije **kojom se potiče konvergencija i suradnja s ciljem doprinosa** [] obvezujućem cilju na razini Unije []. Stoga je primjereno **[] poticati** države članice da postupno i djelomično omogućuju potporu projektima u drugim državama članicama i definirati nekoliko načina provedbe tog postupnog otvaranja, čime se osigurava poštovanje odredaba Ugovora o funkcioniranju Europske unije, uključujući članke 30., 34. i 110.
- Budući da se tokovi električne energije ne mogu pratiti, primjereno je povezati otvaranje potpora za udjele kojima se nastoje postići stvarne razine fizičkih međupovezanosti te omogućiti državama članicama da ograniče svoje otvorene programe potpore na države članice s kojima imaju izravnu mrežnu povezanost, što je praktičan pokazatelj postojanja fizičkih tokova između država članica. Međutim, time se ni u kojem slučaju ne bi trebalo utjecati na prekozonsko i prekogranično funkcioniranje tržišta električne energije.**

- (17a) Kako bi se osiguralo da je otvaranje programa potpore uzajamno te da nosi obostrane koristi, države članice sudionice trebale bi potpisati sporazum o suradnji. Države članice trebale bi zadržati nadzor nad brzinom uvođenja kapaciteta za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora na svojem državnom području, posebno kako bi uzele u obzir povezane troškove integracije i potrebna ulaganja u mrežu. Državama članicama stoga bi trebalo dopustiti da postrojenjima smještenima na njihovu državnom području ograniče sudjelovanje u pozivima na podnošenje ponuda koji su im druge države članice otvorile []. Bilateralni sporazum u dovoljnoj bi mjeri trebao odraziti sve važne točke, primjerice načine obračuna troškova povezanih s projektom koje jedna država uspostavi na državnom području druge države, uključujući rashode povezane s jačanjem mreža, prijenosom energije, skladištenjem i rezervnim kapacitetima, kao i moguća zagušenja u mreži. Pritom bi države članice ipak trebale na odgovarajući način razmotriti sve mjere kojima se može omogućiti troškovno učinkovita integracija takvog dodatnog kapaciteta obnovljive električne energije, bilo da su regulatorne prirode (na primjer povezane s modelom tržišta) ili se radi o dodatnim ulaganjima u različite izvore fleksibilnosti (primjerice međupovezanosti, skladištenje, upravljanje potrošnjom ili fleksibilna proizvodnja.)
- (18) Ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije [], politika potpore za obnovljive izvore energije trebala bi biti stabilna te bi se **neopravdane** [] **retroaktivne** promjene trebale izbjegavati. Takve promjene izravno utječu na troškove financiranja kapitala, troškove razvoja projekta te stoga i na ukupan trošak uporabe obnovljivih izvora energije u Uniji. Države članice trebale bi spriječiti da revizija bilo koje potpore **odobrene** projektima obnovljivih izvora energije negativno utječe na njihovu gospodarsku održivost, **osim ako je takva revizija, utemeljena na jasnim, objektivnim i prethodno utvrđenim kriterijima, već bila predviđena u prvotnom modelu programa potpore.** U tom bi kontekstu države članice trebale poticati troškovno učinkovite politike potpore i osiguravati njihovu financijsku održivost.

- (19) Obveze država članica da izrade nacрте akcijskih planova za obnovljive izvore energije i izvješća o napretku te obveza Komisije da izvješćuje o napretku država članica nužne su radi povećanja transparentnosti, razjašnjavanja ulagačima i potrošačima te omogućivanja djelotvornog praćenja. Uredbom [o upravljanju] te se obveze ugrađuju u sustav upravljanja energetsom unijom u kojem se obveze planiranja, izvješćivanja i praćenja u područjima energetike i klimatske politike pojednostavnjuju. Platforma za transparentnost u području obnovljivih izvora energije ugrađena je u širu e-platformu uspostavljenu Uredbom [o upravljanju].
- (20) Potrebno je utvrditi transparentna i nedvosmislena pravila za izračunavanje udjela energije iz obnovljivih izvora i definiranje tih izvora.
- (21) Pri izračunu doprinosa hidroenergije i vjetroenergije za potrebe ove Direktive, učinke klimatskih razlika trebalo bi izgladiti primjenom normalizacijskog pravila. Nadalje, električnu energiju proizvedenu u reverzibilnim hidroelektranama od vode koja se prethodno crpi na veću visinu ne bi trebalo smatrati električnom energijom proizvedenom iz obnovljivih izvora energije.
- (22) Toplinske crpke koje omogućuju **[] uporabu energije iz okoliša ili geotermalne energije** na korisnoj temperaturnoj razini **ili sustavi hlađenja** za svoje funkcioniranje trebaju električnu ili drugu pomoćnu energiju. Energija koja se upotrebljava za pogon **tih sustava** trebala bi se stoga odbiti od ukupne korištene **energije ili energije koja je uklonjena s tog područja []**. Trebalo bi uzeti u obzir samo **one sustave grijanja i hlađenja [] u kojima** proizvodnja **ili energija uklonjena iz određenog područja []** znatno premašuje primarnu energiju potrebnu za njihov pogon. **Sustavima hlađenja doprinosi se uporabi energije u državama članicama, pa je primjereno [] da se metodama izračuna uzme u obzir udio energije iz obnovljivih izvora koja se u takvim sustavima upotrebljava u svim sektorima konačne potrošnje.**
- (23) Pasivni energetske sustavi iskorištavaju energiju pomoću konstrukcije zgrade. To se smatra ušteđenom energijom. Da bi se spriječilo dvostruko računanje, energija iskorištena na taj način ne bi se trebala uzimati u obzir za potrebe ove Direktive.

- (24) U nekim državama članicama udio zrakoplovstva velik je udio u njihovoj konačnoj potrošnji energije. U okviru sadašnjih tehnoloških i regulatornih ograničenja kojima se sprečava uporaba biogoriva u zrakoplovstvu, uputno je određenim državama članicama odobriti djelomično izuzeće, tako da se pri izračunu njihove konačne bruto potrošnje energije u nacionalnom zračnom prometu odbije iznos za koji premašuju prosječnu konačnu bruto potrošnju energije u Uniji u zrakoplovstvu u 2005. kako ju je procijenio Eurostat, pomnoženu s jedan i pol, tj. 6,18 %. Cipar i Malta zbog svoje otočne i periferne prirode oslanjaju se na zrakoplovstvo kao oblik prijevoza koji je bitan za njihove državljane i njihovo gospodarstvo. Posljedica je toga da Cipar i Malta imaju nerazmjerno visoku konačnu bruto potrošnju energije u nacionalnom zračnom prometu, tj. triput veću od prosjeka Unije u 2005., što znači da sadašnja tehnološka i regulatorna ograničenja imaju nerazmjeran učinak. Za te države članice potrebno je stoga predvidjeti da se izuzećem obuhvati iznos kojim one premašuju prosječnu konačnu bruto potrošnju energije u Uniji u zrakoplovstvu u 2005. kako ju je procijenio Eurostat, tj. 4,12 %.
- (25) Kako bi se osiguralo da se u Prilogu IX. uzimaju u obzir načela hijerarhije otpada uspostavljene u Direktivi 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁸, kriteriji Unije o održivosti te potreba da se osigura da se tim Prilogom ne stvara dodatna potražnja za zemljištem, a da se istodobno potiče upotreba otpada i ostataka, Komisija bi pri redovitoj evaluaciji Priloga trebala razmotriti uključivanje dodatnih sirovina koje ne uzrokuju bitne učinke narušavanja na tržištima nusproizvoda i proizvoda, otpada ili ostataka.

⁸ Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008., str. 3.).

- (26) Da bi se ostvarile mogućnosti za smanjivanje troškova povezanih s postizanjem cilja Unije propisanog ovom Direktivom i pružila fleksibilnost državama članicama da ispune svoju obvezu da nakon 2020. ne podbace u odnosu na svoje ciljeve za 2020., uputno je da se u državama članicama potiče uporaba energije proizvedene iz obnovljivih izvora u drugim državama članicama te da se državama članicama omogući da energiju iz obnovljivih izvora upotrijebljenu u drugim državama članicama mogu uzeti u obzir za svoj udio energije iz obnovljivih izvora. Zbog toga će se uspostaviti **Platforma Europske unije za obnovljivu energiju („ERDP”)** kojom će se među državama članicama omogućiti trgovanje udjelima energije iz obnovljivih izvora, kao dodatak bilateralnim sporazumima o suradnji. [] Time se [] nadopunjuje dobrovoljno [] otvaranje [] **programâ** potpore projektima smještenima u drugim državama članicama. [] **Sporazumi između država članica** uključuju statističke prijenose među državama članicama, zajedničke projekte ili zajedničke programe potpore.
- (27) Države članice trebalo bi poticati da na sve odgovarajuće načine sudjeluju kako bi ostvarile ciljeve postavljene ovom Direktivom. Ta se suradnja može odvijati na svim razinama, bilateralno ili multilateralno. Osim mehanizama za izračunavanje i ispunjavanje ciljeva u pogledu udjela energije iz obnovljivih izvora isključivo iz ove Direktive, kao što su statistički prijenosi među državama članicama **koji se provode bilateralno ili putem ERDP-a**, zajednički projekti i zajednički programi potpore, suradnja može, na primjer, poprimiti oblik razmjene podataka i najboljih praksa, kao što je to predviđeno ponajprije u e-platформи koja je uspostavljena Uredbom [o upravljanju] te drugim dobrovoljnim usklađivanjem svih vrsta programa potpore.

- (28) Trebalo bi se omogućiti da se uvezena električna energija proizvedena iz obnovljivih izvora energije izvan Unije može uzeti u obzir za udjele država članica u pogledu energije iz obnovljivih izvora. Kako bi se zajamčio odgovarajući učinak energije iz obnovljivih izvora koja zamjenjuje konvencionalnu energiju u Uniji te u trećim zemljama, potrebno je da se uvoz na odgovarajući način prati i uzima u obzir. Uzet će se u obzir sporazumi s trećim zemljama koji se odnose na organizaciju trgovine električnom energijom iz obnovljivih izvora energije. Ako su, na temelju odluke donesene s tom namjenom u skladu s Ugovorom o energetske zajednici⁹, za potpisnice tog ugovora odgovarajuće odredbe ove Direktive obvezujuće, za njih bi trebale vrijediti i njome predviđene mjere suradnje među državama članicama.
- (29) Postupak za odobravanje, certificiranje i izdavanje dozvola za postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora trebao bi biti objektivan, transparentan, nediskriminacijski i razmjernan pri primjeni pravila za posebne projekte. U prvom je redu uputno izbjegavati sva nepotrebna opterećenja koja bi mogla nastati klasifikacijom projekata energije iz obnovljivih izvora pod postrojenja koja predstavljaju visok rizik za zdravlje ljudi.
- (30) Za brzi razvoj energije iz obnovljivih izvora i zbog njezine stalno i na visokoj razini održive te ekološki prihvatljive kakvoće, države članice pri primjeni upravnih pravila, struktura planiranja i zakonodavstva, koje je namijenjeno izdavanju dozvola za postrojenja povezano sa smanjenjem onečišćenja i nadzorom nad industrijskim pogonima, za borbu protiv onečišćenja zraka i sprečavanje ili svođenje na najmanju moguću mjeru ispuštanja opasnih tvari u okoliš, trebale bi uzeti u obzir doprinos energije iz obnovljivih izvora kako bi ostvarile ciljeve zaštite okoliša i ciljeve povezane s promjenom klime, ponajprije u usporedbi s postrojenjima koji ne proizvode obnovljivu energiju.

⁹ SL L 198, 20.7.2006., str. 18.

- (31) Trebalo bi osigurati usklađenost ciljeva ove Direktive i drugih propisa Unije u području zaštite okoliša. Ponajprije, tijekom postupaka ocjene, planiranja ili izdavanja dozvola za postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, države članice trebale bi uzeti u obzir cjelokupno zakonodavstvo Unije u području zaštite okoliša te doprinos obnovljivih izvora energije u ostvarivanju ciljeva zaštite okoliša i ciljeva u području klimatskih promjena, ponajprije u usporedbi s postrojenjima koja ne proizvode obnovljivu energiju.
- (32) Nacionalne tehničke specifikacije i drugi zahtjevi u području primjene Direktive (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰ koje se, primjerice, odnose na razine kakvoće, metode ispitivanja ili uvjete uporabe, ne bi trebali biti prepreka trgovini uređajima i sustavima za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora. Stoga se programima potpore za energiju iz obnovljivih izvora ne bi trebale propisivati nacionalne tehničke specifikacije koje odstupaju od postojećih norma Unije ili kojima se zahtijeva da se subvencionirani uređaji ili sustavi certificiraju ili ispituju na posebnoj lokaciji ili da to obavlja određeni subjekt.
- (33) Na nacionalnoj i regionalnoj razini, pravila i obveze za minimalne zahtjeve za uporabu energije iz obnovljivih izvora u novim i obnovljenim zgradama doveli su do znatnog povećanja uporabe energije iz obnovljivih izvora. Te bi mjere trebalo poticati u širem kontekstu Unije te istodobno poticati uporabu energetski učinkovitih načina primjene energije iz obnovljivih izvora u građevinskim zakonskim i podzakonskim aktima.
- (34) Kako bi se olakšalo i ubrzalo određivanje minimalnih razina za uporabu energije iz obnovljivih izvora u zgradama, izračun tih minimalnih razina u novim te postojećim zgradama koje se znatno renoviraju trebao bi **pružiti dovoljno temelja za procjenu toga je li uključivanje minimalnih razina obnovljivih izvora energije tehnički, funkcionalno i ekonomski izvedivo. Države članice bi, među ostalim sredstvima, trebale omogućiti uporabu učinkovitog centraliziranog grijanja i hlađenja te drugih energetskih infrastruktura ako mreže centraliziranog grijanja i hlađenja nisu dostupne, kako bi se ispunili ti zahtjevi.**

¹⁰ Direktiva (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva (SL L 241, 17.9.2015., str. 1.).

- (35) Kako bi se osiguralo da su nacionalne mjere za razvoj grijanja i hlađenja utemeljene na sveobuhvatnom sapiranju i analizi nacionalnih potencijala obnovljivih izvora energije i energije iz otpada te omogućila jača integracija obnovljivih izvora energije i izvora otpadne topline i hladnoće, primjereno je zahtijevati da države članice procijene svoje nacionalne potencijale obnovljivih izvora energije i upotrebe otpadne topline i hladnoće za grijanje i hlađenje, posebice kako bi se olakšala široka upotreba energije iz obnovljivih izvora u postrojenjima za grijanje i hlađenje te promicalo učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje kako je definirano u članku 2. stavku 41. Direktive 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹¹. Kako bi se osigurala dosljednost sa zahtjevima u pogledu energetske učinkovitosti za grijanje i hlađenje i smanjilo administrativno opterećenje, ta bi procjena trebala biti uključena u sveobuhvatne procjene koje se provode i prijavljuju u skladu s člankom 14. te Direktive.

¹¹ Direktiva 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o energetske učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ (SL L 315, 14.11.2012, str. 1).

- (36) Pokazalo se da je pomanjkanje jasnih pravila i koordinacije među različitim tijelima koja izdaju odobrenja prepreka pri uporabi energije iz obnovljivih izvora. [] **Pružanjem smjernica podnositeljima zahtjeva tijekom njihovih postupaka izdavanja dozvola putem [] administrativne kontaktne točke [] trebala bi se za nositelja projekta smanjiti složenost te povećati učinkovitost i transparentnost. Smjernice bi trebalo pružiti na odgovarajućoj razini upravljanja, uzimajući u obzir posebnosti država članica. Jedinstvene kontaktne točke trebale bi moći pružiti detaljne smjernice u okviru svojih nadležnosti te, u drugim slučajevima, uputiti podnositelja zahtjeva na odgovarajući izvor pouzdanih informacija.** [] Administrativni postupak za izdavanje odobrenja za postrojenja koja upotrebljavaju energiju iz obnovljivih izvora trebalo bi pojednostavniti transparentnim vremenskim planovima i rokovima za odluke, u mjeri u kojoj je to moguće, uzimajući u obzir moguća nepredvidiva kašnjenja do kojih može doći tijekom postupka. Priručnik o postupcima trebao bi biti dostupan radi olakšavanja razumijevanja postupaka za nositelje projekata i građane koji žele ulagati u obnovljive izvore energije. Kako bi se potaknula šira uporabe energije iz obnovljivih izvora kod mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća (MSP) i pojedinačnih građana te u skladu s [] ciljevima utvrđenima ovom Direktivom, odluke o mrežnoj povezanosti trebalo bi zamijeniti jednostavnim obavijestima nadležnom tijelu za male projekte u području energije iz obnovljivih izvora, uključujući decentralizirane projekte kao što su krovne solarne instalacije. Kako bi se odgovorilo na sve veću potrebu za obnovom kapaciteta postojećih elektrana koje proizvode energiju iz obnovljivih izvora, trebalo bi utvrditi pojednostavnjene postupke za izdavanje dozvola. Pravila planiranja i smjernice trebalo bi prilagoditi tako da se uzmu u obzir troškovno učinkovita i za okoliš prihvatljiva oprema za grijanje i hlađenje i za električnu energiju iz obnovljivih izvora. Ova Direktiva, posebice odredbe o organizaciji i trajanju postupka izdavanja dozvola, trebala bi se primjenjivati ne dovodeći u pitanje međunarodno pravo i pravo Unije, uključujući odredbe o zaštiti okoliša i zdravlja ljudi.

- (38) Još jedna prepreka troškovno učinkovitoj uporabi obnovljivih izvora energije nedostatak je predvidljivosti za ulagače u pogledu očekivane provedbe potpore od strane država članica. Države članice trebale bi osigurati da ulagači imaju dovoljnu predvidljivost planirane upotrebe potpore država članica **u obliku, među ostalim, programa potpore, poreznih olakšica ili tržišno utemeljenih programa koji obvezuju na uporabu energije iz obnovljivih izvora.** Time se industriji omogućuje da planira i razvije lanac opskrbe, čime se smanjuje ukupni trošak uporabe.

[]¹²

- (40) Trebalo bi ukloniti razlike u obavješćivanju i osposobljavanju, ponajprije u sektoru grijanja i hlađenja kako bi se potaknula uporaba energije iz obnovljivih izvora.
- (41) U mjeri u kojoj je zanimanje instalatera i obavljanje instalaterskog posla uređeno kao regulirana profesija, preduvjeti za priznavanje stručnih kvalifikacija propisani su Direktivom 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹³. Ta se Direktiva stoga primjenjuje ne dovodeći pritom u pitanje Direktivu 2005/36/EZ.
- (42) Premda su Direktivom 2005/36/EZ propisani zahtjevi za uzajamno priznavanje stručnih kvalifikacija, uključujući i one za arhitekte, postoji dodatna potreba da se osigura da arhitekti i planeri u svojim planovima i projektima uzmu u obzir optimalnu kombinaciju obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih tehnologija. Države bi članice stoga trebale u vezi s tim osigurati jasne smjernice. To bi trebalo učiniti ne dovodeći pritom u pitanje odredbe Direktive 2005/36/EZ, a ponajprije njezine članke 46. i 49.

¹² **Napomena: dijelovi uvodne izjave 39. uključeni su u uvodnu izjavu 36.**

¹³ Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (SL L 255, 30.9.2005., str. 22.).

- (43) Jedina je namjena jamstava o podrijetlu izdanih za potrebe ove Direktive pokazati krajnjem korisniku da je određeni udio ili određena količina energije proizvedena iz obnovljivih izvora. Jamstvo o podrijetlu može se prenositi, neovisno o energiji na koju se odnosi, s jednog nositelja na drugog. Međutim, radi osiguranja da je korisnik o jedinici električne energije iz obnovljivih izvora obaviješten samo jedanput, trebalo bi izbjegavati dvostruko računanje i dvostruko obavješćivanje o jamstvu o podrijetlu. Energija iz obnovljivih izvora za koju je proizvođač popratno jamstvo o podrijetlu prodao odvojeno, ne bi se trebala krajnjem potrošaču prikazati ili prodavati kao energija iz obnovljivih izvora.
- (44) Trebalo bi potrošačkom tržištu za električnu energiju iz obnovljivih izvora energije omogućiti da doprinese razvoju novih postrojenja za energiju iz obnovljivih izvora. Države članice trebale bi stoga **moći** zahtijevati od dobavljača električne energije koji krajnje potrošače obavješćuju o svojoj kombinaciji izvora energije u skladu s člankom X. Direktive [o modelu tržišta] ili od onih koji prodaju energiju potrošačima navodeći potrošnju energije iz obnovljivih izvora da upotrebljavaju jamstva o podrijetlu postrojenja koja proizvode energiju iz obnovljivih izvora.
- (45) Ključno je osigurati informacije o tome kako je električna energija kojoj je namijenjena potpora dodijeljena krajnjim potrošačima. Kako bi se poboljšala kakvoća tih informacija za krajnje korisnike, države članice trebale bi osigurati da se jamstva o podrijetlu izdaju za sve jedinice energije iz obnovljivih izvora, **osim kada odluče da neće izdati jamstva o podrijetlu proizvođačima koji primaju i financijsku potporu, kako bi se u obzir uzela tržišna vrijednost jamstava o podrijetlu.** Uz to, kako bi se izbjeglo udvostručivanje naknada, proizvođačima energije iz obnovljivih izvora koji već primaju potporu trebala [] **bi se oduzeti tržišna vrijednost jamstava o podrijetlu, koja su im izdana, u tom odgovarajućem programu potpore.** []

- (46) Direktivom 2012/27/EU predviđena su jamstva o podrijetlu za dokazivanje podrijetla električne energije proizvedene u visokoučinkovitim kogeneracijskim pogonima. Međutim, nije utvrđeno kako upotrijebiti takva jamstva o podrijetlu, te bi se njihova **uporaba** stoga trebala [] **omogućiti** pri obavješćivanju o upotrebi energije iz visokoučinkovitih kogeneracijskih pogona.
- (47) Jamstva o podrijetlu, koja su trenutačno uvedena za električnu energiju iz obnovljivih izvora [], trebalo bi proširiti kako bi obuhvatila plin iz obnovljivih izvora. **Proširenje sustava jamstava o podrijetlu na grijanje i hlađenje iz obnovljivih izvora te izvore fosilnih goriva također bi trebalo omogućiti kao opciju.** Time bi nastalo dosljedno sredstvo za pružanje dokaza konačnim korisnicima o podrijetlu plina iz obnovljivih izvora, kao što je biometan, te bi se olakšala povećana prekogranična trgovina takvim plinovima. Omogućilo bi se i sastavljanje jamstva o podrijetlu i za druge plinove iz obnovljivih izvora, kao što je vodik.
- (48) Potrebno je poticati uključivanje energije iz obnovljivih izvora u prijenosnu i distribucijsku mrežu i uporabu sustava za skladištenje energije za integriranu promjenjivu proizvodnju energije iz obnovljivih izvora posebno u pogledu pravila kojima se regulira dispečiranje i pristup mreži. Direktivom [o modelu tržišta električne energije] utvrđuje se okvir za integraciju električne energije iz obnovljivih izvora energije. Međutim, taj okvir ne uključuje odredbe o integraciji plina iz obnovljivih izvora energije u plinsku mrežu. Stoga je potrebno da one ostanu u ovoj Direktivi.
- (49) Utvrđene su mogućnosti za uspostavljanje gospodarskog rasta pomoću inovacija i održive konkurentne energetske politike. Proizvodnja energije iz obnovljivih izvora često ovisi o lokalnim ili regionalnim MSP-ovima. Mogućnosti za rast i otvaranje novih radnih mjesta koje donose ulaganja u regionalnu i lokalnu proizvodnju energije iz obnovljivih izvora u državama članicama i njihovim regijama veoma su važne. Komisija i države članice trebale bi stoga podržati nacionalne i regionalne razvojne mjere na tim područjima, poticati razmjenu najboljih praksa u proizvodnji energije iz obnovljivih izvora između lokalnih i regionalnih razvojnih poticaja i promicati upotrebu financijskih sredstava u okviru kohezijske politike u tom području.

- (50) Pri davanju prednosti razvoju tržišta za obnovljive izvore energije potrebno je uzeti u obzir pozitivan utjecaj na regionalni i lokalni razvoj, izvozne mogućnosti, socijalnu koheziju te mogućnosti zapošljavanja, ponajprije kad je riječ o malim i srednjim poduzećima i nezavisnim proizvođačima energije.
- (51) Poseban položaj najudaljenijih regija uvažen je u članku 349. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Obilježja energetskeg sektora najudaljenijih regija često su izolacija, ograničena ponuda i ovisnost o fosilnim gorivima, iako te regije imaju na raspolaganju bitne lokalne obnovljive izvore energije. Najudaljenije bi regije stoga mogle biti primjer primjene inovativnih energetskeg tehnologija u Uniji. Stoga je potrebno poticati širu upotrebu energije iz obnovljivih izvora kako bi se postigao viši stupanj energetske samostalnosti tih regija i uvažio njihov poseban položaj u pogledu potencijala energije iz obnovljivih izvora i potrebe za javnom potporom.

Trebalo bi predvidjeti odstupanje s ograničenim lokalnim učinkom kojim se državama članicama omogućuje da donesu posebne kriterije kako bi osigurali prihvatljivost za financijsku potporu za potrošnju određenih goriva iz biomase. Države članice trebale bi moći donijeti takve posebne kriterije za postrojenja koja se koriste gorivom iz biomase i koja su smještena u najudaljenijoj regiji kako je navedeno u članku 349. UFEU-a, kao i za biomasu koja se koristi kao gorivo u navedenim postrojenjima i koja nije u skladu s usklađenim kriterijima održivosti, energetske učinkovitosti i ušteda stakleničkih plinova iz ove Direktive. Takvi posebni kriteriji za goriva iz biomase trebali bi se primjenjivati neovisno o mjestu podrijetla te biomase u bilo kojoj državi članici ili trećoj zemlji. Nadalje, svi posebni kriteriji trebali bi objektivno biti opravdani na temelju energetske neovisnosti dotične najudaljenije regije te zbog osiguravanja neometanog prijelaza na kriterije održivosti, energetske učinkovitosti i ušteda stakleničkih plinova za goriva iz biomase iz ove Direktive u takvoj najudaljenijoj regiji.

Uzimajući u obzir da je kombinacija izvora energije za proizvodnju električne energije za najudaljenije regije uglavnom u velikoj mjeri sastavljena od loživog ulja, potrebno je omogućiti odgovarajuće razmatranje kriterija ušteda emisija stakleničkih plinova u tim regijama. Stoga bi bilo prikladno predvidjeti posebno usporedno fosilno gorivo za električnu energiju proizvedenu u najudaljenijim regijama.

Države članice trebale bi osigurati učinkovitu usklađenost s posebnim kriterijima koje su donijele. Naposljetku, nacionalnim posebnim kriterijima ne bi se ni u kojem slučaju trebao dovesti u pitanje članak 26. stavak 9. ove Direktive. Time se osigurava da će biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase u skladu s usklađenim kriterijima iz ove Direktive i dalje imati koristi od olakšavanja trgovine koje se nastoji postići ovom Direktivom, među ostalim u pogledu dotičnih najudaljenijih regija.

- (52) Uputno je omogućiti razvoj decentraliziranih tehnologija za energiju iz obnovljivih izvora pod nediskriminacijskim uvjetima i bez otežavanja financiranja infrastrukturnih ulaganja. Pomak prema decentraliziranoj proizvodnji energije ima više prednosti, uključujući i iskorištavanje lokalnih izvora energije, veću lokalnu sigurnost opskrbe energijom, kraće prijevozne putove i smanjeni gubitak energije pri prijenosu. Takva decentralizacija potiče razvoj zajednice i koheziju osiguravanjem izvora prihoda i stvaranjem novih radnih mjesta na lokalnoj razini.
- (53) Kako raste važnost potrošnje vlastite energije iz obnovljivih izvora, potrebno je definirati potrošače vlastite energije iz obnovljivih izvora i regulatorni okvir koji bi im omogućio da proizvode, skladište, troše i prodaju električnu energiju bez izlaganja nerazmjernim opterećenjima. [] Na primjer, građani koji žive u stanovima **trebali bi moći** iskoristiti te mogućnosti za potrošače u istoj mjeri kao i kućanstva u obiteljskim kućama. **Iako je prilično uobičajeno da se proizvodnja energije iz obnovljivih izvora odvija na mjestu [] njezine potrošnje, primjereno je dopustiti državama članicama da same utvrde granice unutar kojih se može odvijati potrošnja vlastite energije, primjerice daljnjim utvrđivanjem geografskog opsega ili izuzimanjem uporabe javne mreže, osiguravanjem jednakih uvjeta i jednakog postupanja unutar svojih okvira.**

- (53.a) **Potrošači vlastite energije iz obnovljivih izvora ne bi se smjeli suočavati s nerazmjernim opterećenjima i troškovima. U obzir bi trebalo uzeti njihov doprinos postizanju klimatskog i energetskeg cilja te troškove i koristi koje ostvare unutar šireg energetskeg sustava. Međutim, u isto vrijeme, a posebno pri procjenjivanju toga odražavaju li naknade troškove, države članice trebale bi osigurati to da svi potrošači na uravnotežen i odgovarajući način doprinose općem sustavu dijeljenja troškova proizvodnje, distribucije i potrošnje električne energije s pomoću naknada, nameta i poreza, uključujući troškove povezane s potporom koja se dodjeljuje električnoj energiji iz obnovljivih izvora na način kojim se omogućuje potrošnja vlastite energije iz obnovljivih izvora i postiže proporcionalnost i financijska održivost sustava. Pod uvjetom da su ispunjeni ti uvjeti i ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, države članice trebale bi zadržati pravo na primjenu različitih financijskih uvjeta na skupine potrošača vlastite energije, kao što su građani koji žive u stanovima ili komercijalna područja, u odnosu na pojedinačne potrošače vlastite energije, kao što su kućanstva u obiteljskim kućama.**
- (54) Sudjelovanje lokalnih građana u projektima energije iz obnovljivih izvora stvorilo je znatnu dodanu vrijednost u pogledu lokalnog prihvaćanja energije iz obnovljivih izvora i pristupa dodatnom privatnom kapitalu. To lokalno sudjelovanje bit će još važnije u kontekstu povećanih kapaciteta energije iz obnovljivih izvora u budućnosti. **Mjerama kojima se zajednicama energije iz obnovljivih izvora dopušta da se pod jednakim uvjetima konkuriraju s drugim proizvođačima također se nastoji povećati lokalno sudjelovanje građana u projektima energije iz obnovljivih izvora, čime se povećava prihvaćanje energije iz obnovljivih izvora.**

- (55) Specifične značajke lokalnih zajednica energije iz obnovljivih izvora u pogledu veličine, vlasničke strukture i broja projekata mogle bi otežati njihovo natjecanje na tržištu pod jednakim uvjetima kao i za velike aktere, posebice konkurente s velikim projektima ili portfeljima. **Stoga bi trebalo biti moguće da države članice odaberu bilo koji oblik subjekta za energetske zajednice dokle god takav subjekt, djelujući u svoje ime, može izvršavati prava i podlijevati obvezama.** U mjeri kojima se ublažavaju te teškoće ubrajaju se omogućivanje energetskim zajednicama da djeluju u energetskom sustavu i olakšavanje njihove tržišne integracije. **Zajednice energije iz obnovljivih izvora trebale bi moći međusobno dijeliti energiju koja se proizvede u postrojenjima u vlasništvu zajednice. Međutim, članovi zajednice ne bi trebali biti izuzeti od odgovarajućih troškova, naknada, nameta i poreza koje bi u sličnoj situaciji snosili konačni potrošači ili proizvođači koji nisu članovi zajednice ili kada se za te prijenose upotrebljava bilo koja vrsta infrastrukture javne mreže.**
- (55a) **Zajednice energije iz obnovljivih izvora, kao i potrošači vlastite energije, trebali bi na uravnotežen i odgovarajući način doprinositi općem sustavu dijeljenja troškova proizvodnje, distribucije i potrošnje električne energije, među ostalim s pomoću naknada, nameta i poreza, uključujući, prema potrebi, troškove povezane s potporom koja se pruža električnoj energiji iz obnovljivih izvora. Države članice trebale bi moći uvesti regulatorne mjere i uvjete kako bi se izbjegli zlouporaba i nepošteno tržišno natjecanje.**
- (56) Smatra se da je grijanje i hlađenje, za koje se troši približno pola konačne potrošnje energije u Uniji, ključni sektor u dekarbonizaciji energetskog sektora. Osim toga, ono je i strateški sektor u smislu energetske sigurnosti jer se predviđa da će do 2030. približno 40 % potrošnje energije iz obnovljivih izvora biti utrošeno za grijanje i hlađenje iz obnovljivih izvora. Nedostatak usklađene strategije na razini Unije, internalizacija vanjskih troškova i rascjepkanost tržišta grijanja i hlađenja prouzročili su relativno spor dosadašnji napredak u tom sektoru.

- (57) Nekoliko država članica uvelo je mjere u sektoru grijanja i hlađenja kako bi postigle svoj cilj za udio energije iz obnovljivih izvora do 2020. Međutim, bez obvezujućih nacionalnih ciljeva nakon 2020. preostali nacionalni poticaji možda neće biti dovoljni za postizanje dugoročnih ciljeva dekarbonizacije za 2030. i 2050. Kako bi se pratili ti ciljevi, pojačala sigurnost ulagača i poticao razvoj tržišta grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora energije na razini Unije, a istodobno poštovalo načelo prvenstva energetske učinkovitosti, primjereno je poticati napore država članica u području opskrbe grijanjem i hlađenjem iz obnovljivih izvora kako bi se pridonijelo postupnom povećavanju udjela energije iz obnovljivih izvora. Zbog rascjepkanosti nekih tržišta grijanja i hlađenja, iznimno je važno osigurati fleksibilnost u oblikovanju takvog napora. Važno je i osigurati da potencijalno širenje uporabe grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora ne utječe nepovoljno na okoliš **niti dovede do nerazmjernih sveukupnih troškova. Kako bi se taj rizik sveo na najmanju moguću mjeru, povećanjem udjela energije iz obnovljivih izvora u grijanju i hlađenju trebalo bi uzeti u obzir stanje u onim državama članicama u kojima je taj udio već vrlo visok, kao i činjenicu da povećanje udjela obnovljivih izvora energije u sustavima centraliziranog grijanja i hlađenja brzinom koja je utvrđena kao referentna vrijednost možda nije troškovno najučinkovitiji način za povećanje sveukupnog udjela obnovljivih izvora energije u sustavu i smanjenje emisija stakleničkih plinova. Državama članicama trebalo bi dopustiti da utvrde vrijednost koja je različita od referentne vrijednosti za njihove planove.**
- (58) Centralizirano grijanje i hlađenje danas iznosi oko 10 % potražnje za grijanjem u cijeloj Uniji, a među državama članicama postoje velike razlike. U Komisijinoj strategiji grijanja i hlađenja prepoznat je potencijal za dekarbonizaciju centraliziranog grijanja povećanom energetske učinkovitošću i uvođenjem energije iz obnovljivih izvora.
- (59) U strategiji energetske unije prepoznata je i uloga građana u energetske tranziciji, u okviru koje građani preuzimaju odgovornost za nju, koriste se novim tehnologijama da bi si smanjili račune i aktivno sudjeluju na tržištu.

- (60) Trebalo bi naglasiti potencijale sinergije napora za širenje upotrebe grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora i postojećih programa na temelju direktiva 2010/31/EU i 2012/27/EU. Države članice trebale bi, koliko je moguće, imati mogućnost da se koriste postojećim administrativnim strukturama za provedbu tog napora, kako bi si olakšale administrativno opterećenje.
- (61) Stoga je ključno da se u području centraliziranog grijanja **potrošaču** omogući **da zatraži opskrbu toplinskom energijom [] iz obnovljivih izvora energije** te spriječi regulatorna i tehnološka ovisnost i tehnološko isključivanje putem pojačanih prava za proizvođače energije iz obnovljivih izvora i konačne potrošače, te da se konačnim potrošačima pruže sredstva za olakšavanje odabira među energetske rješenjima koja najbolje funkcioniraju i u kojima se uzimaju u obzir buduće potrebe za grijanjem i hlađenjem u skladu s očekivanim kriterijima učinkovitosti zgrada. **Konačni korisnik trebao bi dobiti transparentne i pouzdane informacije o učinkovitosti mreže i udjelu energije iz obnovljivih izvora u toplinskoj energiji koja je specifično njemu isporučena. Također je primjereno da konačni korisnik dobije priliku izričito zatražiti opskrbu proizvodima povezanim s grijanjem samo iz obnovljivih izvora energije.**
- (62) [] U svrhu pripreme za prelazak na napredna biogoriva i minimiziranja cjelokupnih utjecaja **izravne i** neizravne promjene uporabe zemljišta, primjereno je [] **ograničiti** količinu biogoriva i tekućih biogoriva proizvedenih iz **žitarica i drugih kultura bogatih škrobom, šećernih kultura i uljarica []** koje se mogu smatrati dijelom [] ciljeva utvrđenih u ovoj Direktivi, **bez ograničavanja ukupne mogućnosti za uporabu takvih biogoriva i tekućih biogoriva.**

Utvrđivanjem granice na razini Unije ne bi trebalo države članice spriječiti da predvide niže granice za količinu biogoriva i tekućih biogoriva proizvedenih iz žitarica i drugih kultura bogatih škrobom, šećernih kultura i uljarica koje se na nacionalnoj razini mogu smatrati dijelom ciljeva utvrđenih u ovoj Direktivi, bez ograničavanja ukupne mogućnosti za uporabu takvih biogoriva i tekućih biogoriva.

- (62a) Povećanja prinosa u poljoprivrednim sektorima do kojih je došlo zahvaljujući pojačanom istraživanju, tehnološkom razvoju i prijenosu znanja i koja su veća od razina koje bi bile ostvarene da nije bilo programa za promicanje produktivnosti za biogoriva koja se temelje na kulturama za proizvodnju prehrambenih proizvoda i hrane za životinje, kao i uzgajanje drugog godišnjeg usjeva na područjima koja prethodno nisu korištena za uzgajanje drugog godišnjeg usjeva, mogu doprinijeti ublažavanju neizravne promjene uporabe zemljišta.
- (62b) Radi pripreme prelaska na napredna goriva i svođenja na najmanju moguću razinu izravnih i neizravnih emisija stakleničkih plinova iz biogoriva i tekućih biogoriva, primjereno je državama članicama omogućiti da ograniče količinu biogoriva i tekućih biogoriva proizvedenih iz žitarica i drugih kultura bogatih škrobom, šećernih kultura i uljarica kojima nedostaje pozitivan učinak u pogledu stakleničkih plinova u odnosu na postizanje ciljeva navedenih u ovoj Direktivi. Uzrok emisija stakleničkih plinova može biti uzgoj sirovina za biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase koji dovodi do otpuštanja pohranjenog ugljika u atmosferu, slijedom čega se stvara ugljikov dioksid. Primjerice uzgoj neodrživih kultura biljnog ulja nosi taj rizik jer se uzgajaju na zemljištu s visokim zalihama ugljika u tlu ili vegetaciji.

- (63) U Direktivi (EU) 2015/1513 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁴ Komisija je pozvana da bez odgode predstavi sveobuhvatan prijedlog ekonomske i tehnološki neutralne politike za razdoblje nakon 2020. kako bi se stvorila dugoročna perspektiva za ulaganja u održiva biogoriva s niskim rizikom pojave neizravne promjene uporabe zemljišta [] s **glavnim ciljem** dekarbonizacije sektora prometa. **Obvezom država članica da zatraže []** od opskrbljivača gorivom **da dostave ukupan udio goriva iz obnovljivih izvora energije** mogla bi se pružiti sigurnost ulagačima i poticati stalni razvoj alternativnih obnovljivih goriva za promet, uključujući napredna biogoriva, obnovljiva tekuća i plinovita goriva nebiološkog podrijetla namijenjena uporabi u prometu te električnu energiju iz obnovljivih izvora namijenjenu uporabi u prometu. [] **Budući da alternativni obnovljivi izvori energije možda nisu neometano i troškovno učinkovito dostupni za sve opskrbljivače gorivom, primjereno je dopustiti državama članicama da među njima naprave razliku te da, prema potrebi, izuzmu određene vrste opskrbljivača gorivom od te obveze.** Kako je trgovanje gorivima namijenjenima uporabi u prometu jednostavno, opskrbljivači gorivom u državama članicama koje imaju malo odgovarajućih resursa moći će lako drugdje nabaviti obnovljiva goriva.
- (63a) **Trebalo bi uspostaviti europsku bazu podataka radi osiguravanja transparentnosti i sljedivosti održivih biogoriva. Iako bi države članice trebale i dalje moći upotrebljavati ili uspostavljati nacionalne baze podataka, te bi baze podataka trebale biti povezane s europskom bazom podataka kako bi se osigurali trenutačni prijenosi podataka i usklađivanje tokova podataka.**

¹⁴ Direktiva (EU) 2015/1513 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o izmjeni Direktive 98/70/EZ o kakvoći benzinskih i dizelskih goriva i izmjeni Direktive 2009/28/EZ o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 239, 15.9.2015., str. 1.).

- (64) Napredna biogoriva i druga biogoriva te bioplin proizveden iz sirovina navedenih u Prilogu IX., obnovljiva tekuća i plinovita goriva nebiološkog podrijetla namijenjena uporabi u prometu te električna energija iz obnovljivih izvora mogu pridonijeti smanjenju emisija ugljika i potaknuti dekarbonizaciju sektora prometa u Uniji na troškovno učinkovit način te, među ostalim, poboljšati energetske diversifikaciju u sektoru prometa i istodobnom poticati inovacije, rast i zapošljavanje u gospodarstvu Unije i smanjivati ovisnosti o uvozu energije. [] **Obvezom država članica da od opskrbljivača [] goriva zatraže udio naprednih biogoriva** trebalo bi potaknuti stalan razvoj naprednih biogoriva, uključujući biogoriva, a važno je osigurati da se obvezom uključivanja potiče i poboljšanje svojstava goriva koja su isporučena radi ispunjavanja te obveze u pogledu stakleničkih plinova. Komisija bi trebala procijeniti svojstva tih goriva u pogledu stakleničkih plinova, tehničke inovacije i održivosti.
- (64a) **Očekuje se da će elektromobilnost sačinjavati znatan dio obnovljive energije u sektoru prometa u razdoblju do 2030. Trebalo bi omogućiti dodatne poticaje s obzirom na brz razvoj elektromobilnosti i potencijala u tom sektoru u smislu rasta i radnih mjesta za Europsku uniju.** Faktori množenja za električnu energiju iz obnovljivih izvora za sektor prometa trebali bi se upotrebljavati za promicanje uporabe električne energije u prometu te s ciljem smanjenja komparativno nepovoljnog položaja u energetske statistici. Električni pogonski sklop triput je energetski učinkovitiji od motora s unutarnjim izgaranjem i nije moguće obračunati svu električnu energiju dostavljenu za [] cestovna vozila u statističkim podacima putem namjenskog mjerenja (npr. punjenje kod kuće), te bi stoga trebalo upotrebljavati faktore množenja kako bi se osiguralo da su pozitivni učinci elektrificiranog prometa utemeljenoga na energiji iz obnovljivih izvora pravilno uzeti u obzir.

□

- (65) Promicanjem **goriva iz recikliranog ugljika** [] koji su proizvedeni [] **iz plinova iz obrade otpada i ispušnih plinova neobnovljivog podrijetla iz industrijskih postrojenja** može se također pridonijeti ciljevima politike usmjerenima na energetska diversifikaciju i dekarbonizaciju prometa **kada ispunjavanju odgovarajući minimalni prag za uštede stakleničkih plinova**. Stoga je primjereno uključiti ta goriva u obvezu [] opskrbljivača goriva, **pružajući pritom državama članicama mogućnost da ne smatraju ta goriva dijelom obveze ako to ne žele učiniti**.
- (66) Sirovine koje imaju mali utjecaj na neizravnu prenamjenu zemljišta kad se upotrebljavaju za biogoriva trebalo bi promicati zbog njihova doprinosa dekarbonizaciji gospodarstva. Posebice bi u prilog ovoj Direktivi trebalo uključiti sirovine za napredna biogoriva jer su tehnološki inovativnija i slabije razvijena te je stoga za njih potrebna viša razina potpore. Kako bi se osiguralo da je taj prilog usklađen s najnovijim tehnološkim dostignućima te istodobno izbjeglo neželjene negativne učinke, evaluacija bi se trebala provesti nakon donošenja Direktive radi procjene mogućnosti proširenja priloga na nove sirovine.
- (67) Troškovi uključivanja novih proizvođača plina iz obnovljivih izvora na plinsku mrežu trebali bi biti utemeljeni na objektivnim, transparentnim i nediskriminacijskim kriterijima, a u obzir bi se trebale uzeti koristi kojima lokalni proizvođači plina iz obnovljivih izvora pridonose plinskoj mreži.

- (68) Kako bi se u cijelosti iskoristio potencijal biomase za doprinos dekarbonizaciji gospodarstva njezinom upotrebom za materijale i energiju, Unija i države članice trebale bi poticati veću održivu mobilizaciju postojećih poljoprivrednih i drvenih resursa i razvoj novih sustava šumarstva i poljoprivredne proizvodnje. **Primjeri su takvih sustava uzgoj međuusjeva ili pokrovnih usjeva koji se uzgajaju kada uvjeti uzgoja nisu optimalni ili povoljni za uzgoj glavnog usjeva. Budući da se uzgajaju na istom zemljištu koje se upotrebljava za proizvodnju glavnog usjeva, međuusjevima se ne stvara potražnja za dodatnim zemljištem. Međuusjevima se povećava poljoprivredna proizvodnja po jedinici površine, poboljšava kvaliteta tla i smanjuje erozija tla.**
- (69) Biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase trebala bi se uvijek proizvoditi na održiv način. Biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase koja se upotrebljavaju za ostvarivanje cilja Unije utvrđenog ovom Direktivom i ona koja imaju korist od programa potpore trebala bi stoga ispunjavati kriterije održivosti i ušteda emisija stakleničkih plinova. **Usklađivanje tih kriterija za biogoriva, tekuća biogoriva i biomasu ključno je za postizanje ciljeva energetske politike Unije navedenih u članku 194. stavku 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. U tom se kontekstu njime osigurava funkcioniranje unutarnjeg energetskeg tržišta, čime se među državama članicama olakšava trgovina usklađenih biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase, posebice s obzirom na članak 26. stavak 9. ove Direktive. Ne smiju se narušiti pozitivni učinci usklađivanja navedenih kriterija na neometano funkcioniranje unutarnjeg energetskeg tržišta i izbjegavanje narušavanja tržišnog natjecanja u Uniji. Međutim, kako bi se omogućilo neometano postupno uvođenje usklađenih kriterija održivosti i ušteda emisija stakleničkih plinova za goriva iz biomase koja se upotrebljavaju za grijanje i električnu energiju, državama članicama trebalo bi biti dopušteno da na ona postrojenja koja primaju potporu u okviru već odobrenih programa primijene, kao prijelaznu mjeru, nacionalne kriterije održivosti i ušteda emisija stakleničkih plinova koje su postojale prije datuma stupanja ove Direktive na snagu do isteka subvencija dodijeljenih u okviru tih programa.**

- (70) Unija bi trebala poduzeti odgovarajuće mjere u okviru ove Direktive, uključujući poticanje kriterija održivosti i ušteda emisija stakleničkih plinova za biogoriva te za tekuća biogoriva i biogoriva iz biomase koja se upotrebljavaju za grijanje ili hlađenje i proizvodnju električne energije.
- (71) Proizvodnja poljoprivrednih sirovina za biogoriva i tekuća biogoriva te goriva iz biomase te poticanje uporabe biogoriva i tekućih biogoriva predviđeno ovom Direktivom ne bi trebali prouzročiti uništavanje bioraznolikih zemljišta. Takve neobnovljive izvore čija je važnost za cjelokupno čovječanstvo priznata u različitim međunarodnim instrumentima trebalo bi očuvati. Stoga je potrebno odrediti kriterije održivosti i ušteda emisija stakleničkih plinova koji će osigurati da biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase imaju pravo na poticaje samo ako se jamči da poljoprivredne sirovine ne potječu iz bioraznolikih područja ili, u slučaju područja zaštićene prirode ili zaštićenih područja za očuvanje rijetkih, ranjivih ili ugroženih ekosustava ili vrsta, kad odgovarajuće nadležno tijelo dokaže da proizvodnja poljoprivredne sirovine ne utječe na njih negativno. Šume se smatraju bioraznolikima, u skladu s kriterijima održivosti, kad je riječ o prašumama u skladu s definicijom kojom se koristi Organizacija Ujedinjenih naroda za hranu i poljoprivredu (FAO) u svojoj Globalnoj procjeni šumskih resursa ili kad su zaštićene nacionalnim zakonom o zaštiti prirode. Područja na kojima se skupljaju nešumski proizvodi koji nisu od drva trebalo bi smatrati bioraznolikim šumama ako je utjecaj čovjeka neznatan. Ostale vrste šuma kako ih definira FAO, npr. prirodne šume, poluprirodne šume i nasadi ne bi trebalo smatrati prašumama. Nadalje, uzimajući u obzir visoku bioraznolikost određenih travnjaka, umjerenih i tropskih, uključujući visoko bioraznolike savane, stepe, šikare i prerije, biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz poljoprivrednih sirovina koje potječu s tih površina ne bi trebala imati pravo na poticaje predviđene ovom Direktivom. Komisija bi trebala utvrditi odgovarajuće kriterije za definiranje visoko bioraznolikih travnjaka u skladu s najboljim raspoloživim znanstvenim spoznajama i odgovarajućim međunarodnim normama.

- (72) Zemljište se ne bi trebalo prenamijeniti za proizvodnju poljoprivrednih sirovina za biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase ako se gubitak zalihe ugljika nakon prenamjene, uzimajući u obzir nužnost kojom se mora rješavati pitanje klimatskih promjena, ne može u razumnom roku uravnotežiti uštedom emisija stakleničkih plinova zbog proizvodnje i upotrebe biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase. To bi gospodarskim subjektima uštedjelo nepotrebna opterećujuća istraživanja i spriječilo prenamjenu zemljišta s velikim zalihama ugljika koje bi se pokazalo neprihvatljivim za proizvodnju poljoprivrednih sirovina za biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase. Evidencije zaliha ugljika na svjetskoj razini ukazuju na to da bi močvarna tla i trajno pošumljivane površine sa zastorom krošnje većim od 30 % trebalo uključiti u tu kategoriju.

[]

- (74) U okviru zajedničke poljoprivredne politike Unije poljoprivrednici bi se trebali pridržavati sveobuhvatnog niza zahtjeva o okolišu da bi primili izravnu potporu. Poštovanje tih zahtjeva moglo bi se najdjelotvornije provjeriti u kontekstu poljoprivredne politike. Uključivanje tih zahtjeva u program održivosti nije primjereno jer bi se kriterijima održivosti za bioenergiju trebalo postaviti pravila koja su objektivna i koja se primjenjuju u cijelom svijetu. Provjera usklađenosti s ovom Direktivom prouzročila bi i rizik od nepotrebnog administrativnog opterećenja.
- (75) Primjereno je na razini Unije uvesti kriterije održivosti i ušteda emisija stakleničkih plinova za goriva iz biomase koja se upotrebljava za proizvodnju električne energije i grijanje i hlađenje kako bi se i dalje osiguravala visoka ušteda stakleničkih plinova u odnosu na alternativu fosilnih goriva, izbjegli nenamjerni učinci na održivost i promicalo unutarnje tržište.

- (76) Kako bi se osiguralo da se unatoč povećanoj potražnji za šumskom biomasom prikupljanje obavlja na održiv način u šumama s osiguranim obnavljanjem, da se posebnu pažnju posvećuje područjima koja su izričito određena za zaštitu bioraznolikosti, pejzaža i posebnih prirodnih elemenata, da se resursi bioraznolikosti očuvaju i da se prate zalihe ugljika, drvene sirovine trebale bi se prikupljati samo u šumama koje se iskorištavaju u skladu s načelima održivog upravljanja šumama, koja su razvijena u okviru međunarodnih šumarskih okvira kao što je Forest Europe i koja se primjenjuju nacionalnim zakonima ili najboljim upravnim praksama na razini šumarskog gospodarstva. Operatori bi trebali poduzeti primjerene korake kako bi se umanjio rizik od upotrebe neodržive šumske biomase za proizvodnju bioenergije. U tu bi svrhu operatori trebali uspostaviti pristup utemeljen na riziku. U tom bi kontekstu bilo primjereno da Komisija izradi operativne smjernice za provjeru pridržavanja pristupa utemeljenoga na riziku, nakon savjetovanja s Odborom za upravljanje energetskom unijom i Stalnim odborom za šumarstvo uspostavljenim Odlukom Vijeća 89/367/EEZ¹⁵.
- (77) Kako bi se umanjilo administrativno opterećenje, kriteriji Unije za održivost i uštede emisija stakleničkih plinova trebali bi se primjenjivati samo na električnu energiju i grijanje proizvedene od goriva iz biomase u postrojenjima s [] **ukupnom ulaznom toplinskom snagom** od 20 MW ili većom.

¹⁵ Odluka Vijeća 89/367/EEZ od 29. svibnja 1989. o uspostavi Stalnog odbora za šumarstvo (SL L 165, 15.6.1989., str. 14.).

- (78) Goriva iz biomase trebalo bi pretvarati u električnu energiju i toplinu na učinkovit način kako bi se poboljšala energetska sigurnost i povećale uštede stakleničkih plinova te ograničile emisije zagađenja zraka i smanjio pritisak na ograničene resurse biomase. Stoga bi javna potpora za postrojenja s [] **ukupnom ulaznom toplinskom snagom** od 20 MW ili većom, ako je potrebna, trebala biti pružena samo za visoko učinkovita kombinirana postrojenja za proizvodnju električne energije i grijanja kako su definirana u članku 2. stavku 34. Direktive 2012/27/EU. Postojeće programe potpore za električnu energiju na osnovi biomase trebalo bi dopustiti do njihova predviđenog isteka za sva postrojenja na biomasu. Uz to, električna energija proizvedena iz biomase u novim postrojenjima s [] **ukupnom ulaznom toplinskom snagom** od 20 MW ili većom trebala bi se uračunati u ciljeve energije iz obnovljivih izvora samo ako su visoko učinkovita kombinirana postrojenja za proizvodnju električne energije i grijanja. U skladu s pravilima o državnim potporama državama članicama trebalo bi biti odobreno da pruže javnu potporu postrojenjima za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, te da uračunaju električnu energiju koju ona proizvedu za ciljeve i obveze povezane s energijom iz obnovljivih izvora kako bi se izbjegla sve veća ovisnost o fosilnim gorivima s izraženijim učincima na klimu i okoliš ako bi se te države članice suočavale s rizicima potvrđenog rizika za sigurnost opskrbe električnom energijom kad bi iscrpile sve tehničke i gospodarske mogućnosti za priključenje visoko učinkovitih kombiniranih postrojenja za proizvodnju grijanja i električne energije iz biomase.
- (79) Minimalni prag za uštedu emisija stakleničkih plinova za biogoriva i tekuća biogoriva proizvedena u novim postrojenjima trebalo bi povećati kako bi se poboljšala njihova ukupna bilanca stakleničkih plinova te kako bi se odvratio od daljnjih ulaganja u postrojenja s niskim uštedama emisija stakleničkih plinova. Tim se povećanjem omogućuje zaštita ulaganja u kapacitete proizvodnje biogoriva i tekućih biogoriva.
- (80) Na temelju iskustva praktične provedbe Unijinih kriterija održivosti primjereno je ojačati ulogu dobrovoljnih međunarodnih i nacionalnih programa certificiranja za provjeru poštovanja kriterija održivosti na usklađen način.

- (81) U interesu je Unije poticati razvoj dobrovoljnih međunarodnih ili nacionalnih programa koji postavljaju norme za proizvodnju održivih biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase, koji potvrđuju da proizvodnja biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase ispunjava te norme. Stoga bi trebalo predvidjeti mogućnost da se prizna da programi omogućuju pouzdane dokaze i podatke ako ispunjavaju odgovarajuće standarde pouzdanosti, transparentnosti i neovisne revizije. Kako bi se osiguralo da se provjera poštovanja kriterija održivosti i ušteda emisija stakleničkih plinova provodi strogo i usklađeno te posebice kako bi se spriječila prijevara, Komisija bi trebala imati ovlasti za utvrđivanje detaljnih provedbenih pravila, uključujući prikladne standarde pouzdanosti, transparentnosti i neovisne revizije koje bi se primjenjivalo na dobrovoljne programe.
- (82) Dobrovoljni programi imaju sve veću ulogu u pružanju dokaza o poštovanju kriterija održivosti i ušteda emisija stakleničkih plinova za biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase. Stoga je primjereno da Komisija zahtijeva da se u okviru dobrovoljnih programa, uključujući one koje je Komisija već priznala, redovito izvješćuje o njihovim aktivnostima. Takva bi izvješća trebalo objaviti kako bi se povećala transparentnost i poboljšao nadzor Komisije. Osim toga, takvo izvješćivanje pružilo bi Komisiji potrebne podatke kako bi mogla izvješćivati o radu dobrovoljnih programa s ciljem utvrđivanja najbolje prakse i podnošenja, prema potrebi, prijedloga za daljnje promicanje takve najbolje prakse.
- (83) Kako bi se olakšalo funkcioniranje unutarnjeg tržišta, dokazi u pogledu kriterija održivosti i ušteda emisija stakleničkih plinova za biomasu u slučaju energije koja je dobivena u skladu s programom koji je Komisija priznala trebali bi biti priznati u svim državama članicama. Države članice trebale bi dati svoj prilog osiguravanju ispravne primjene načela certifikacije u dobrovoljnim programima nadziranjem rada certifikacijskih tijela koje je akreditiralo nacionalno akreditacijsko tijelo i davanjem obavijesti dobrovoljnim programima o relevantnim opažanjima.

- (84) Kako bi se izbjeglo nerazmjerno administrativno opterećenje, trebalo bi sastaviti popis zadanih vrijednosti za uobičajene proizvodne procese za dobivanje biogoriva, tekućeg biogoriva ili goriva iz biomase te bi taj popis trebalo ažurirati i proširivati kad novi pouzdani podaci postanu dostupni. Gospodarski subjekti trebali bi imati pravo zahtijevati razinu uštede emisija stakleničkih plinova za biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase utvrđena tim popisom. Kad je zadana vrijednost uštede emisija stakleničkih plinova iz proizvodnog procesa ispod tražene minimalne razine uštede emisija stakleničkih plinova, od proizvođača koji žele pokazati usklađenost s tom minimalnom razinom trebalo bi zahtijevati da pokažu da su stvarne emisije iz proizvodnog procesa niže od onih pretpostavljenih u izračunu zadanih vrijednosti.
- (85) Potrebno je propisati jasna pravila za izračun ušteda emisija stakleničkih plinova iz biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase te usporednih fosilnih goriva.
- (86) U skladu s trenutačnim tehničkim i znanstvenim spoznajama, u metodologiji izračuna emisije stakleničkih plinova trebalo bi se uzeti u obzir pretvaranje krutih i plinovitih goriva iz biomase u konačnu energiju radi dosljednosti s izračunom energije iz obnovljivih izvora za svrhe uračunavanja u ciljeve Unije propisane ovom Direktivom. Dodjela emisija suproizvodima, za razliku od otpada i ostataka, trebalo bi preispitati u slučajevima kada se električna energija i/ili grijanje i hlađenje proizvode u kogeneracijskim i višeenergijskim postrojenjima.

[]

- (88) Ako se zemljište s velikim zalihama ugljika u tlu ili vegetaciji prenamijeni za prerađivanje sirovina za biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase, dio pohranjenog ugljika obično se oslobađa u atmosferu, što dovodi do stvaranja ugljikova dioksida. Posljedični negativni utjecaj na emisije stakleničkih plinova može poništiti pozitivan utjecaj koji na njih imaju biogoriva, tekuća biogoriva ili goriva iz biomase, ponekad i u velikoj mjeri. Ukupne učinke takve prenamjene na ugljik mora se stoga uzeti u obzir pri izračunu uštede emisija stakleničkih plinova određenih biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase. To je potrebno kako bi se osiguralo da se pri izračunu uštede emisija stakleničkih plinova uzimaju u obzir svi učinci na ugljik prouzročeni uporabom biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase.

- (89) Pri izračunu utjecaja prenamjene uporabe zemljišta na emisije stakleničkih plinova gospodarski bi subjekti trebali imati mogućnost upotrijebiti stvarne vrijednosti za zalihe ugljika povezane s referentnom uporabom zemljišta i uporabom zemljišta nakon prenamjene. Trebali bi imati i mogućnost upotrebe standardnih vrijednosti. Metodologija Međuvladinog tijela o klimatskim promjenama primjerena je osnova za te standardne vrijednosti. Taj rad nije trenutačno dostupan u obliku koji gospodarski subjekti mogu neposredno primijeniti. Komisija bi stoga trebala revidirati smjernice od 10. lipnja 2010. za izračun zaliha ugljika u zemljištu za svrhe Priloga V. ovoj Direktivi, istodobno osiguravajući dosljednost s Uredbom (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁶.
- (90) Pri izračunu emisije stakleničkih plinova potrebno je uzeti u obzir suproizvode koji nastaju pri proizvodnji i uporabi goriva. Metoda supstitucije pogodna je za potrebe analize politike, ali ne i za regulaciju pojedinačnih gospodarskih subjekata i pojedinačnih pošiljaka goriva namijenjenih prometu. U tom je slučaju najpogodnije primijeniti metodu raspodjele energije jer je jednostavna za primjenu, vremenski predvidiva, na najmanju moguću mjeru svodi kontraproduktivne poticaje i daje rezultate koji su općenito usporedivi s onima proizvedenima supstitucijskom metodom. Za potrebe analize politike Komisija bi u svojem izvješćivanju trebala iznijeti rezultate dobivene primjenom supstitucijske metode.
- (91) Suproizvodi se razlikuju od ostataka i poljoprivrednih ostataka jer su glavni cilj proizvodnog postupka. Stoga je primjereno razjasniti da su ostaci poljoprivrednih kultura ostaci, a ne suproizvodi. To ne utječe na postojeću metodologiju, ali pojašnjava postojeće odredbe.

¹⁶ Uredba (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o mehanizmu za praćenje i izvješćivanje o emisijama stakleničkih plinova i za izvješćivanje o drugim informacijama u vezi klimatskih promjena na nacionalnoj razini i razini Unije te stavljanju izvan snage Odluke br. 280/2004/EZ (SL L 165, 18.6.2013., str. 13.).

- (92) Uobičajen način upotrebe raspodjele energije kao pravila za dijeljenje emisija stakleničkih plinova među suproizvodima funkcionira dobro i trebalo bi ga i dalje slijediti. Primjereno je uskladiti metodologiju za izračun emisija stakleničkih plinova iz kogeneracije toplinske i električne energije (CHP) ako se CHP upotrebljava u preradi biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase s metodologijom koja se primjenjuje na CHP kad je on konačna svrha.
- (93) U toj metodologiji uzimaju se u obzir smanjene emisije stakleničkih plinova koje nastaju upotrebom CHP-a u usporedbi s upotrebom elektrana i toplana, uzimajući u obzir korisnost toplinske u usporedbi s električnom energijom i korisnost toplinske energije pri različitim temperaturama. Proizlazi da bi za višu temperaturu grijanja udio ukupnih emisija stakleničkih plinova trebao biti veći nego za nižu temperaturu grijanja kad se uz električnu energiju proizvodi toplinska. U metodologiji se uzima u obzir cijeli proizvodni postupak do konačne energije, uključujući pretvorbu u toplinsku ili električnu energiju.
- (94) Uputno je da se podaci upotrijebljeni u izračunu zadanih vrijednosti dobiju od neovisnih, znanstvenih stručnih izvora i da se prema potrebi ažuriraju kako ti izvori napreduju u svojem radu. Komisija bi trebala te izvore poticati da pri ažuriranju svojeg rada uzimaju u obzir emisije iz uzgajanja, učinke regionalnih i klimatoloških uvjeta, učinke uzgajanja primjenom održivih poljoprivrednih metoda i metoda organskog uzgoja i znanstvenog doprinosa proizvođača u Uniji i u trećim zemljama te u civilnom društvu.
- (95) Globalna potražnja za poljoprivrednim proizvodima raste. Dio te povećane potražnje zadovoljit će se povećanjem količine zemljišta namijenjenog poljoprivredi, npr. sanacijom zemljišta koje je bilo potpuno degradirano i stoga se u postojećem stanju ne može upotrebljavati u poljoprivredne svrhe. Programom održivosti trebala bi se poticati uporaba saniranog degradiranog zemljišta jer će poticanje proizvodnje biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase doprinijeti rastu potražnje za poljoprivrednim proizvodima.

- (96) Kako bi se osigurala usklađena provedba metodologije izračuna emisija stakleničkih plinova i usklađenost s najnovijim znanstvenim dokazima Komisija bi trebala biti ovlaštena prilagoditi metodološka načela i vrijednosti potrebne za procjenu jesu li kriteriji ušteda emisija stakleničkih plinova ispunjeni i odlučiti da izvješća koja su podnijele države članice i treće zemlje sadržavaju točne podatke o emisijama od uzgajanja sirovina.
- (96a) Europske plinske mreže postaju sve integriranije. Promicanje proizvodnje i uporabe biometana, njegovo ubrizgavanje u mrežu prirodnog plina i prekogranična trgovina stvaraju potrebu za osiguravanjem pravilnog obračunavanja obnovljive energije, kao i izbjegavanjem dvostrukih poticaja koji proizlaze iz različitih programa potpore u raznim državama članicama. Sustavom masene bilance u vezi s provjerom održivosti bioenergije trebalo bi se doprinijeti rješavanju tih pitanja.**
- (97) Za ostvarivanje ciljeva ove Direktive Unija i države članice moraju osigurati znatna financijska sredstva za istraživanje i razvoj tehnologija u području energije iz obnovljivih izvora. Europski institut za inovacije i tehnologiju treba dati izrazito veliku prednost istraživanju i razvoju tehnologija za energiju iz obnovljivih izvora.
- (98) Pri provedbi ove Direktive trebalo bi na odgovarajući način uzeti u obzir odredbe Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti pri odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša, ponajprije način na koji se provode u skladu s Direktivom 2003/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷.

¹⁷ Direktiva 2003/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o javnom pristupu informacijama o okolišu (SL L 41, 14.2.2003., str. 26.).

- (99) Radi mijenjanja ili dopunjavanja manje bitnih elemenata odredbi ove Direktive Komisiji bi trebalo delegirati ovlast da u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije donosi akte o popisu sirovina za proizvodnju naprednih biogoriva čiji je doprinos obvezi opskrbljivača gorivom za promet ograničen; prilagodbi energetskeg sadržaja goriva namijenjenih uporabi u prometu znanstvenim i tehničkim dostignućima; metodologiji određivanja udjela biogoriva koje nastaje preradom biomase s fosilnim gorivima u zajedničkom procesu; provedbi sporazuma o uzajamnom priznavanju jamstava o podrijetlu; uspostavi pravila za praćenje funkcioniranja sustava za jamstva o podrijetlu; te pravilima za izračun utjecaja biogoriva, tekućih biogoriva i usporednih fosilnih goriva na stakleničke plinove. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenim u Međuinstitucijskom sporazumu od 13. travnja 2016. o boljoj izradi zakonodavstva. Konkretno, kako bi se osiguralo ravnopravno sudjelovanje u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno sa stručnjacima iz država članica te njihovi stručnjaci imaju sustavan pristup sastancima stručnih skupina Komisije koje pripremaju delegirane akte.

[]

- (101) Budući da ciljeve ove Direktive, tj. ostvarivanje udjela od najmanje 27 % energije iz obnovljivih izvora u konačnoj bruto potrošnji energije u Uniji do 2030. države članice ne mogu ostvariti u dovoljnoj mjeri, ali se zbog opsega mjera mogu bolje ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti, utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

- (102) Obvezu prenošenja ove Direktive u nacionalno pravo trebalo bi ograničiti na one odredbe koje predstavljaju suštinsku izmjenu u usporedbi s prijašnjom direktivom. Obveza prenošenja nepromijenjenih odredaba proizlazi iz prijašnje direktive.
- (103) U skladu sa Zajedničkom političkom deklaracijom država članica i Komisije o dokumentima s objašnjenjima od 28. rujna 2011.¹⁸, države članice obvezale su se u opravdanim slučajevima obavijestima o svojim mjerama prenošenja priložiti jedan dokument ili više njih u kojima se objašnjava odnos između sastavnih dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prenošenje.
- (104) Ovom Direktivom ne bi se trebale dovoditi u pitanje obveze država članica u pogledu rokova za prenošenje u nacionalno pravo i početak primjene direktiva navedenih u dijelu B Priloga XI.,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet

Ovom Direktivom utvrđuje se zajednički okvir za promicanje energije iz obnovljivih izvora. Direktivom se postavljaju obvezni ciljevi Unije za ukupan udio energije iz obnovljivih izvora u konačnoj bruto potrošnji energije u 2030. Direktivom se propisuju i pravila u pogledu financijske potpore za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, vlastite potrošnje energije iz obnovljivih izvora, upotrebe energije iz obnovljivih izvora za sektore grijanja, hlađenja i prometa, regionalne suradnje država članica i trećih zemalja, jamstva o podrijetlu, upravnih postupaka i informacija i osposobljavanja. Nadalje, njome se utvrđuju kriteriji održivosti i ušteda emisija stakleničkih plinova za biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase.

¹⁸ SL C 369, 17.12.2011., str. 14.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se definicije Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹⁹.

Primjenjuju se i sljedeće definicije:

(a) „energija iz obnovljivih izvora” znači energija iz obnovljivih nefosilnih izvora, primjerice vjetroenergija, solarna energija (termalna i fotonaponska), geotermalna energija, **energija []** iz okoliša, energija plime, oseke i druge energije oceana, hidroenergija, biomasa, plin dobiven od otpada, plin dobiven iz uređaja za obradu otpadnih voda i bioplin;

(b) „energija iz okoliša []” znači **toplinska [] energija koja nastaje prirodnim putem [] i energija akumulirana u okolišu unutar ograničenog područja** koja [] može biti uskladištena u okolnom zraku [] ispod tla ili u površinskim vodama. [];

(ba) „geotermalna energija” znači **energija pohranjena u obliku topline ispod tvrde zemljine površine;**

(c) „biomasa” znači biorazgradiv dio proizvoda, otpada i ostataka biološkog podrijetla iz poljoprivrede, uključujući tvari biljnog i životinjskog podrijetla, šumarstva i s njima povezanih proizvodnih djelatnosti uključujući ribarstvo i akvakulturu te biorazgradiv udio otpada, uključujući industrijski i komunalni otpad biološkog podrijetla;

¹⁹ Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ (SL L 211, 14.8.2009., str. 55.).

(d) „konačna bruto potrošnja energije” znači energetska proizvod isporučen za energetske potrebe industriji, prometu, kućanstvima, sektoru usluga uključujući i javne usluge, poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu, uključujući potrošnju električne energije i topline koju upotrebljava energetski sektor za proizvodnju električne energije i topline te uključujući gubitke električne energije i topline u distribuciji i prijenosu;

(e) „centralizirano grijanje” ili „centralizirano hlađenje” znači distribucija toplinske energije u obliku pare, vruće vode ili pothlađenih tekućina iz centralnog izvora proizvodnje putem mreže u više zgrada ili na više lokacija radi korištenja za zagrijavanje ili hlađenje prostora ili procesa;

(f) „tekuće biogorivo” znači tekuće gorivo koje se koristi za energetske svrhe, osim za promet, uključujući električnu energiju i energiju za grijanje i hlađenje, proizvedeno iz biomase

(g) „biogorivo” znači tekuće biogorivo namijenjeno prometu proizvedeno iz biomase;

(h) „jamstvo o podrijetlu” znači elektronički dokument čija je jedina svrha dokazati krajnjem kupcu da je određeni udio ili količina energije proizvedena iz obnovljivih izvora ;

(i) „program potpore” znači svaki instrument, program ili mehanizam koji primjenjuje država članica ili skupina država članica koji potiče uporabu energije iz obnovljivih izvora smanjenjem troškova te energije, povećanjem cijene po kojoj se može prodati ili povećanjem količine nabavljene energije na temelju obveze koja se odnosi na obnovljivu energiju ili na drugi način. To uključuje, ali se ne ograničuje na, investicijsku pomoć, oslobađanje od poreza ili njegovo smanjenje, povrat poreza, programe potpore koji obvezuju na uporabu obnovljive energije uključujući programe koji primjenjuju zelene certifikate i neposredne programe zaštite cijena uključujući tarife za opskrbu energijom te **promjenjivo i fiksno plaćanje premija;**

(j) „obveza povezana s obnovljivom energijom” znači program potpore kojim se od proizvođača energije zahtijeva da u svoju proizvodnju uključe određeni udio energije iz obnovljivih izvora, kojim se od dobavljača energije zahtijeva da u svoju isporuku uključe određeni udio energije iz obnovljivih izvora ili kojim se od potrošača energije zahtijeva da u svoju potrošnju uključe određeni udio energije iz obnovljivih izvora. To uključuje programe u okviru kojih se ti zahtjevi mogu ispuniti uporabom zelenih certifikata;

(k) „stvarna vrijednost” znači ušteda emisije stakleničkih plinova za neke ili za sve faze specifičnog proizvodnog procesa biogoriva izračunana u skladu s metodologijom iz dijela C Priloga V.;

(l) „tipična vrijednost” znači procjena emisija i uštede emisija stakleničkih plinova za postupak proizvodnje određenog biogoriva, tekućeg biogoriva ili goriva iz biomase, koja je reprezentativna za potrošnju Unije;

(m) „zadana vrijednost” znači vrijednost koja proizlazi iz tipične vrijednosti primjenom prethodno utvrđenih faktora i koja se, pod okolnostima navedenim u ovoj Direktivi, primjenjuje umjesto stvarne vrijednosti;

(n) „otpad” se definira kao u članku 3. stavku 1. Direktive 2008/98/EZ; tvari koje su namjerno modificirane ili kontaminirane zbog prilagodbe ovoj definiciji nisu obuhvaćene ovom definicijom;

(o) „kulture bogate škrobom” znači kulture koje se sastoje uglavnom od žitarica (bez obzira na to koriste li se isključivo zrna ili se koristi cijela biljka, kao u slučaju zelenog kukuruza), gomolja, korjenastih kultura (poput krumpira, čičoka, slatkih krumpira, manioke i jama) te izdanaka korijenja (poput taroa i cocoyama);

(p) „ligno-celulozni materijal” znači materijal koji se sastoji od lignina, celuloze i hemiceluloze, poput biomase dobivene iz šuma, drvenih energetske kultura i šumskih industrijskih ostataka i otpada;

(q) „neprehrambeni celulozni materijali” znači sirovine koje se uglavnom sastoje od celuloze i hemiceluloze te imaju manji udio lignina od ligno-celuloznog materijala; to uključuje ostatke kultura za proizvodnju hrane za ljude i hrane za životinje (poput slame, kukuruznih stabljika, pljeve i ljustica), travnate energetske kulture s malim udjelom škroba (poput ljulja, proso trave, trave *Miscanthus*, divovske trske i pokrovnih usjeva prije i nakon glavnih usjeva [1], industrijske ostatke (uključujući ostatke kultura za proizvodnju hrane za ljude i hrane za životinje nakon ekstrakcije biljnih ulja, šećera, škroba i proteina) te materijal od biološkog otpada;

(r) „ostaci ” znači tvar koja nije jedan od konačnih proizvoda koji su neposredni cilj proizvodnog postupka; ona nije primarni cilj proizvodnog postupka i postupak nije bio namjerno izmijenjen radi njezine proizvodnje;

(s) „obnovljiva tekuća i plinovita goriva nebiološkog podrijetla namijenjena uporabi u prometu” znači tekuća ili plinovita goriva, koja nisu biogoriva, čiji energetska sadržaj potječe iz obnovljivih izvora energije koji nisu biomasa i koja se upotrebljavaju u prometu;

(t) „ostaci iz poljoprivrede, akvakulture, ribarstva i šumarstva” znači ostaci koji su izravno proizvedeni u okviru djelatnosti poljoprivrede, akvakulture, ribarstva i šumarstva; oni ne uključuju ostatke iz povezanih industrija ili prerade;

(u) „biogoriva i tekuća biogoriva s niskim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta” znači biogoriva i tekuća biogoriva čije su sirovine proizvedene u okviru programa čija je svrha smanjenje premještanja proizvodnje za potrebe koje nisu potrebe za proizvodnju biogoriva i tekućih biogoriva i koja su proizvedena u skladu s kriterijima održivosti za biogoriva i tekuća biogoriva navedenima u članku 26.;

(x) „operator distribucijskog sustava” znači operator kako je definirano u članku 2. stavku 6. Direktive 2009/72/EZ;

- (y) „otpadna toplina ili hladnoća” znači toplina ili hladnoća koja je generirana kao nusproizvod u industrijskim postrojenjima, **postrojenjima uslužnog sektora []** ili postrojenjima za proizvodnju energije, **osim onih u kojima se upotrebljava kogeneracijska proizvodnja toplinske i električne energije**, i koja bi bez pristupa sustavu centraliziranog grijanja ili hlađenja bila rasuta u zrak ili vodu neupotrijebljena;
- (z) „obnova kapaciteta” znači obnavljanje elektrana koje proizvode energiju iz obnovljivih izvora, uključujući potpunu ili djelomičnu zamjenu postrojenja ili pogonskih sustava i opreme kako bi se zamijenio kapacitet ili povećala učinkovitost ili **kapacitet postrojenja**;
- (aa) „potrošač vlastite energije iz obnovljivih izvora” znači aktivni kupac kako je definiran u Direktivi [Direktivi MDI] **koji djeluje unutar ograničenog područja i proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora za vlastite potrebe** te može [] skladištiti i prodavati i električnu energiju iz obnovljivih izvora **koju je sam proizveo []**, uz uvjet da potrošačima vlastite energije iz obnovljivih izvora izvan kućanstva te aktivnosti nisu glavna komercijalna ili profesionalna djelatnost;
- []
- (cc) „ugovor o kupnji energije” znači ugovor na temelju kojega je pravna osoba pristala kupiti električnu energiju iz obnovljivih izvora izravno od proizvođača energije;
- (dd) „kulture za proizvodnju hrane za ljude i hrane za životinje” znači kulture bogate škrobom, šećerne kulture i uljarice proizvedene na poljoprivrednom zemljištu kao glavne kulture, isključujući ostatke, otpad ili ligno-celulozni materijal; **Međuusjevi poput postrnih usjeva i pokrovnih usjeva ne smatraju se glavnim usjevima**;
- (ee) „napredna biogoriva” znači biogoriva koja su proizvedena od sirovina navedenih u dijelu A Priloga IX.;

- (ff) „goriva iz recikliranog ugljika”²⁰ znači tekuća i plinska goriva koja su proizvedena iz plinova iz obrade otpada i ispušnih plinova neobnovljivog podrijetla iz industrijskih postrojenja;
- (gg) „opskrbljivač gorivom” znači subjekt koji opskrbljuje tržište gorivom odgovoran za prolaz goriva [] kroz točku kontrole kojoj podliježe trošarinska roba ili, **u slučaju električne energije ili** ako se ne plaća trošarina, bilo koje drugo tijelo koje imenuje država članica;
- (hh) „poljoprivredna biomasa” znači biomasa proizvedena u poljoprivredi;
- (ii) „šumska biomasa” znači biomasa proizvedena u šumarstvu;
- []
- (kk) „MSP” znači mikropoduzeće, malo ili srednje poduzeće kako je definirano Preporukom Komisije 2003/361/EZ²¹;
- (ll) „obnova šume” znači ponovna uspostava šumske sastojine prirodnim ili umjetnim načinima nakon uklanjanja prethodne sastojine sječom ili zbog prirodnih uzroka, uključujući vatru i oluju;
- (mm) „šumarsko gospodarstvo” znači jedna ili više parcela šume ili drugog pošumljenog zemljišta, koje čini jednu cjelinu s gledišta upravljanja ili upotrebe;

²⁰ **Napomena: za ta „goriva iz recikliranog ugljika” metodologija za izračun tih ušteda stakleničkih plinova utvrdit će se delegiranim aktom u skladu s člankom 25. stavkom 6., a razina ušteda emisija stakleničkih plinova utvrđena je u članku 25. na 70 %.**

²¹ Preporuka Komisije od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).

- (nn) „biološki otpad” znači **biološki otpad definiran u članku 3. stavku 4. Direktive 2008/98/EZ** [];
- (oo) „preostala kombinacija izvora energije” znači ukupna godišnja kombinacija izvora energije za državu članicu, bez udjela obuhvaćenog poništenim jamstvima o podrijetlu;
- (pp) „goriva iz biomase” znači plinovita i kruta goriva proizvedena iz biomase;
- (qq) „bioplin” znači plinovita goriva proizvedena iz biomase;
- (rr) „otvoreni poziv na podnošenje ponuda” znači natječajni postupak za izgradnju postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora koji je organizirala država članica i koji je otvoren za ponude iz projekata smještenih u jednoj od ostalih država članica ili u nekoliko njih;
- (ss) „zajednički poziv na podnošenje ponuda” znači natječajni postupak za izgradnju postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora koji su organizirale dvije države članice ili više njih, otvoren za projekte smještene u svim uključenim državama članicama;
- (tt) „otvoren certifikacijski program” znači certifikacijski program uspostavljen u jednoj državi članici, otvoren za postrojenja smještena u drugoj državi članici ili više njih;
- (uu) „financijski instrumenti” znači financijski instrumenti kako su definirani u Uredbi (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća²²;
- (vv) „područje nabave” znači **geografski utvrđeno područje iz kojeg potječe šumska biomasa, za koje su dostupni pouzdani i neovisni podaci i na kojem su uvjeti dovoljno homogeni da se procijeni rizik u pogledu svojstava održivosti i zakonitosti šumske biomase.**

²² Uredba (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 (SL L 298, 26.10.2012., str. 1.).

(ww) „zajednica energije iz obnovljivih izvora” znači pravni subjekt koji je prema mjerodavnom nacionalnom pravu pod stvarnim nadzorom dioničara ili članova koji su fizičke osobe, lokalna tijela, uključujući općine, ili mala poduzeća i mikropoduzeća smještena u blizini projekata obnovljivih izvora energije koje posjeduje ili razvija ta zajednica. Prvotna svrha energetske zajednice jest pružiti okolišnu, gospodarsku ili socijalnu korist zajednice za svoje članove ili lokalna područja na kojima djeluje, a ne financijsku dobit. S obzirom na aktivnosti u sektoru električne energije energetska zajednica znači energetska zajednica u skladu s definicijom iz Direktive [Direktive MDI].

□

Članak 3.

Obvezujući opći cilj Unije za 2030.

1. Države članice zajednički osiguravaju da udio energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj bruto konačnoj potrošnji energije u Uniji 2030. bude najmanje 27 %.
2. Doprinosi svake države članice tom općem cilju za 2030. utvrđuje se i priopćuje Komisiji kao dio njihovih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova u skladu s člancima od 3. do 5. i s člancima od 9. do 11. Uredbe [o upravljanju].
3. **Od 1. siječnja 2021. udio energije iz obnovljivih izvora u bruto konačnoj potrošnji energije svake države članice ne smije biti manji od onog navedenoga u trećem stupcu tablice u dijelu A Priloga I. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale poštovanje donje granične vrijednosti. Ako država članica ne zadrži svoj osnovni udio prema mjerenju tijekom jednogodišnjeg razdoblja, primjenjuju se prvi i drugi podstavci članka 27. stavka 4.a Uredbe [o upravljanju].**

4. Komisija podupire visoke težnje država članica okvirom koji se sastoji od poboljšane upotrebe sredstava Unije, posebice financijskih instrumenata, ponajprije [] u sljedeće svrhe:

- a) smanjenje troškova kapitala za projekte energije iz obnovljivih izvora,
- b) razvoj prijenosne i distribucijske mrežne infrastrukture, inteligentnih mreža, objekata za skladištenje i međupovezanosti, [] radi postizanja cilja elektroenergetske međupovezanosti od 15 % do 2030., kako bi se u sustavu električne energije povećala tehnički i ekonomski prihvatljiva razina obnovljivih izvora energije.
- c) bolja regionalna suradnja među državama članicama i između država članica i trećih zemalja preko zajedničkih projekata, zajedničkih programa potpore i otvaranja programa potpore za električnu energiju iz obnovljivih izvora proizvođačima koji se nalaze u drugim državama članicama.

4.a Komisija podupire države članice koje odluče doprinijeti obvezujućem općem cilju Unije s pomoću mehanizama suradnje putem uspostave posredničke platforme.

Članak 4.

Financijska potpora za električnu energiju iz obnovljivih izvora

1. [] Kako bi se postigao cilj Unije iz članka 3 stavka 1. i doprinosi država članica tom cilju utvrđeni na nacionalnoj razini za uporabu energije iz obnovljivih izvora, države članice mogu primjenjivati programe potpore. Programima potpore za električnu energiju iz obnovljivih izvora mora se potaknuti uključivanje električne energije iz obnovljivih izvora energije u tržište električne energije na tržišno utemeljen način kojim se prate zbivanja na tržištu [], uz izbjegavanje nepotrebnih narušavanja tržišta električne energije [].

2. Potpora za električnu energiju iz obnovljivih izvora oblikuje se tako da se električnu energiju iz obnovljivih izvora uključi u tržište električne energije i da se osigura da proizvođači energije iz obnovljivih izvora odgovaraju na tržišne cjenovne signale i uvećaju svoje tržišne prihode. **U tu se svrhu pružaju neposredni programi zaštite cijena u obliku [] tržišne premije, koja bi, među ostalim, mogla biti promjenjiva ili fiksna. Države članice mogu, u skladu s [Direktivom o električnoj energiji] i [Uredbom o električnoj energiji] razmotriti razvoj posebnih uvjeta za potporu malih postrojenja i demonstracijskih projekata.**

3. Države članice osiguravaju da se potpora za električnu energiju iz obnovljivih izvora pruža na otvoren, transparentan, kompetitivan, nediskriminacijski i troškovno učinkovit način. **Države članice mogu razmotriti razvoj posebnih uvjeta ili omogućavanje izuzeća od kompetitivnih postupaka nadmetanja, posebice za mala postrojenja i demonstracijske projekte.**

Države članice mogu razmotriti i mehanizme za osiguravanje regionalne diversifikacije uporabe obnovljivih izvora energije, posebno s ciljem osiguravanja troškovno učinkovitog uključivanja u sustav.

3.a Države članice mogu razmotriti ograničavanje tržišnog natjecanja među tehnologijama na temelju jednog ili više sljedećih ciljeva ako se takvi ciljevi ne mogu postići modelom potpore: ciljevi razvoja mreže i sustava, dugoročan potencijal određene tehnologije, cilj diversifikacije kombinacije izvora energije, cilj izbjegavanja narušavanja tržišta sirovina i troškovi uključivanja u sustav.

[]

5. Ovim se člankom ne dovode u pitanje članci 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije [].

Članak 5.

Otvaranje programa potpora za električnu energiju iz obnovljivih izvora

1. Države članice u skladu s člancima od 7. do 13. ove Direktive imaju pravo odlučiti u kojoj će mjeri poduprijeti energiju iz obnovljivih izvora koja se proizvodi u drugoj državi članici. Međutim, države članice [] mogu otvoriti potporu za električnu energiju iz obnovljivih izvora proizvođačima iz drugih država članica uz uvjete utvrđene u ovom članku.

[] Stoga države članice [] mogu omogućiti to da je potpora za [] udio kapaciteta obuhvaćenog novim potporama ili proračun koji mu je dodijeljen svake godine [] otvorena postrojenjima smještenima u drugim državama članicama.

Države članice potiče se da u svakoj godini [] imaju za cilj to da ovaj udio bude najmanje 10 % između 2021. i 2025. te najmanje 15 % između 2026. i 2030., no mogu i odstupiti od tih udjela zbog, među ostalim, niže razine elektroenergetske međupovezanosti države članice u svakoj danoj godini. []

2.a Države članice mogu zatražiti dokaz fizičkog uvoza. Međutim, ne smiju promijeniti, izmijeniti ili na drugi način utjecati na prekozonске rasporede i dodjelu kapaciteta zbog proizvođača koji sudjeluju u prekograničnim programima potpore. Elektroenergetski prekogranični prijenosi utvrđuju se isključivo na temelju rezultata dodjele kapaciteta u skladu s [člankom 14. Uredbe o tržištu električne energije].

[] 3. [] Ako država članica odluči otvoriti potporu proizvođačima smještenima u drugim državama članicama, te države članice sudionice dogovaraju se o načelima sudjelovanja u prekograničnim programima potpore za energiju iz obnovljivih izvora. Takvim dogovorima pokrivaju se najmanje načela dodjele električne energije iz obnovljivih izvora koja ima koristi od prekogranične potpore [].

4. Komisija do 2025. mora procijeniti troškove i koristi od odredaba iz ovog članka za [] uporabu električne energije iz obnovljivih izvora u Uniji. []

Članak 6.

Stabilnost financijske potpore

Ne dovodeći u pitanje prilagodbe potrebne za poštovanje **članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije** [] države članice osiguravaju da se razina potpore **koja je** pružena projektima energije iz obnovljivih izvora i popratni uvjeti ne revidiraju na način kojim se [] **ograničavaju** prava dodijeljena u skladu s njima u vezi i kojim se **narušava** gospodarska **održivost** projekata s potporom.²³ **Ovom se odredbom ne utječe na mogućnost da države članice prilagode razinu potpore u skladu s objektivnim mjerilima [], pod uvjetom da su takvi kriteriji [] utvrđeni u izvornim modelima programa potpore [].**

Članak 7.

Izračun udjela energije iz obnovljivih izvora

1. Konačna bruto potrošnja energije iz obnovljivih izvora u svakoj državi članici izračunava se kao suma:

- (a) konačne bruto potrošnje električne energije iz obnovljivih izvora energije;
- (b) konačne bruto potrošnje energije iz obnovljivih izvora za grijanje i hlađenje; i
- (c) konačne bruto potrošnje energije iz obnovljivih izvora u prometu.

Plin, električna energija i vodik iz obnovljivih izvora energije uzimaju se u obzir samo jednom u točki (a), (b) ili (c) prvog podstavka, i to za izračun udjela konačne bruto potrošnje energije iz obnovljivih izvora.

²³ **Napomena: vidi tekst dodan uvodnoj izjavi 18.**

Ovisno o članku 26. stavku 1. drugom podstavku, biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase koja ne ispunjavaju kriterije održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova iz članka 26. stavaka od 2. do 7. ne uzimaju se u obzir.

[]²⁴

2. Za potrebe stavka 1. točke (a) konačna bruto potrošnja električne energije iz obnovljivih izvora energije izračunava se kao količina električne energije proizvedene u državi članici iz obnovljivih izvora energije, uključujući proizvodnju električne energije potrošača vlastite energije iz obnovljivih izvora i zajednica energije iz obnovljivih izvora pri čemu nije uključena proizvodnja električne energije u reverzibilnim hidroelektranama iz vode koja se crpi na veću visinu.

U pogonima koji koriste više vrsta goriva i koji upotrebljavaju obnovljive i konvencionalne izvore u obzir se uzima samo udio električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije. Za potrebe tog izračuna izračunava se doprinos svake energije na temelju energetskeg sadržaja pogona.

Električna energija proizvedena u hidroelektranama i vjetroelektranama uzima se u obzir u skladu s normalizacijskim pravilima navedenima u Prilogu II.

3. Za potrebe stavka 1. točke (b) konačna bruto potrošnja energije iz obnovljivih izvora za grijanje i hlađenje izračunava se kao količina centraliziranoga grijanja i hlađenja proizvedena u državi članici iz obnovljivih izvora, plus potrošnja druge energije iz obnovljivih izvora u industriji, kućanstvima, uslužnom sektoru, poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu, za grijanje, hlađenje i proces prerade.

U pogonima s više goriva koji upotrebljavaju obnovljive i konvencionalne izvore, u obzir se uzima samo dio energije za grijanje i hlađenje proizvedene iz obnovljivih izvora energije. Za potrebe tog izračuna izračunava se doprinos svake energije na temelju energetskeg sadržaja pogona.

²⁴ **Napomena: ovaj je podstavak premješten u članak 25. o uključivanju obnovljive energije u prometni sektor.**

Energija [] iz okoliša i geotermalna energija koja se koristi za grijanje i hlađenjem putem [] toplinskih crpki i [] sustavâ centraliziranog hlađenja uzima se u obzir za potrebe stavka 1. točke (b) pod uvjetom da konačna proizvedena energija znatno premašuje primarni unos energije potrebne za pogon toplinske crpke. Količina topline ili hladnoće koja se za potrebe ove Direktive smatra energijom iz obnovljivih izvora izračunava se u skladu s metodologijom navedenom u Prilogu VII. te se njome uzima u obzir upotreba energije u svim sektorima konačne potrošnje.

Toplinska energija koju proizvode pasivni energetske sustavi kod kojih se niža potrošnja energije postiže pasivno, iskorištavanjem konstrukcije građevine ili topline proizvedene energijom iz neobnovljivih izvora ne uzima se u obzir za potrebe stavka 1. točke (b).

Komisija putem provedbenih akata u skladu s člankom 31. donosi privremenu metodologiju za izračun količine obnovljive energije koja se koristi u svrhu hlađenja i centraliziranog hlađenja, najkasnije do 31. prosinca 2018.

Komisija putem delegiranih akata u skladu s člankom 32. izmjenjuje Prilog VII. metodologijom za izračun količine energije iz obnovljivih izvora koja se koristi u svrhu hlađenja i centraliziranog hlađenja kako bi dalje razvijala i utvrđivala privremenu metodologiju iz petog podstavka, najkasnije do 31. prosinca 2021.

Obje metodologije uključuju minimalne faktore sezonske učinkovitosti za toplinske crpke koje djeluju u obratnom smjeru. Provedbeni akti navedeni u petom podstavku prestaju se primjenjivati čim delegirani akt iz šestog podstavka postane primjenjiv.²⁵

²⁵ Napomena: Komisija bi za potrebe nacрта energetskih i klimatskih planova trebala pružiti pravodobne smjernice. Osim toga, prvi nacrt za izračun centraliziranog hlađenja iz obnovljivih izvora trebao bi biti predstavljen najkasnije do 31. prosinca 2020.

4. Za potrebe stavka 1. točke (c), [] konačna bruto potrošnja energije iz obnovljivih izvora u prometu izračunava se kao suma svih biogoriva, goriva iz biomase i obnovljivih tekućih i plinovitih goriva nebiološkog podrijetla namijenjenih uporabi u prometu koja su potrošena u prometnom sektoru. Međutim, obnovljiva tekuća i plinovita goriva nebiološkog podrijetla namijenjena uporabi u prometu koja su proizvedena iz obnovljive električne energije smatraju se dijelom izračuna na temelju stavka 1. točke (a) samo pri izračunu količine električne energije koja je u državi članici proizvedena iz obnovljivih izvora energije.

[]²⁶

7. Udio energije iz obnovljivih izvora izračunava se kao konačna bruto potrošnja energije iz obnovljivih izvora podijeljena konačnom bruto potrošnjom energije iz svih izvora energija te izražava u postocima.

Za potrebe prvog podstavka, suma iz stavka 1. prilagođava se u skladu s člancima 5., 8., 10., 12. i 13.

Pri izračunu konačne bruto potrošnje energije države članice za potrebe ocjene ispunjavanja ciljeva i pridržavanja okvirnih smjernica iz ove Direktive, smatra se da količina energije potrošene u zrakoplovstvu kao udio konačne bruto potrošnje te države članice iznosi najviše 6,18 %. Za Cipar i Maltu smatra se da količina energije potrošene u zrakoplovstvu kao udio konačne bruto potrošnje tih država članica iznosi najviše 4,12 %.

8. Metodologija i definicije koje se primjenjuju u izračunu udjela energije iz obnovljivih izvora su one iz Uredbe (EZ) br. 1099/2008.

Države članice osiguravaju usklađenost statističkih podataka upotrijebljenih u izračunu tih sektorskih i ukupnih udjela i statističkih podataka koje dostavljaju Komisiji u skladu s Uredbom (EZ) br. 1099/2008.

²⁶ **Napomena: Ovaj uklonjeni tekst u vezi sa sektorom prometa sada je uključen u članak 25.**

Članak 8.

Platforma Europske unije za razvoj energije iz obnovljivih izvora i statistički prijenosi među državama članicama

1. Države članice mogu postići dogovor o statističkom prijenosu određene količine energije iz obnovljivih izvora iz jedne države članice u drugu. Prenesena količina:

- (a) odbija se od količine energije iz obnovljivih izvora koja se uzima u obzir pri mjerenju udjela obnovljive energije države članice koja obavlja prijenos za potrebe ove Direktive ; i
- (b) dodaje se količini energije iz obnovljivih izvora koja se uzima u obzir pri mjerenju udjela obnovljive energije države članice koja prihvaća prijenos za potrebe ove Direktive.

1.a Kako bi omogućila lakše ostvarenje obvezujućeg cilja Unije, doprinosa svake države članice tom cilju kako je naveden u članku 3. ove Direktive kao i statističkih prijenosa u skladu sa stavkom 1. ovog članka, Komisija uspostavlja Platformu Europske unije za razvoj energije iz obnovljivih izvora („ERDP”). Države članice mogu toj platformi na dobrovoljnoj osnovi dostaviti godišnje podatke o svojim doprinosima obvezujućem cilju EU-a za 2030. ili bilo kojem mjerilu određenom za praćenje napretka u pogledu Uredbe [o upravljanju], navodeći očekuje li se ostvarenje nedostatnih ili prekomjernih rezultata u tom pogledu i cijenu za koju bi prihvatili prenijeti višak proizvedene energije iz obnovljivih izvora u drugu državu članicu ili iz nje. Stvarna cijena tih prijenosa utvrdit će se na pojedinačnoj osnovi na temelju mehanizma usklađivanja ponude i potražnje ERDP-a.

1.b. Komisija osigurava da je ERDP u mogućnosti uskladiti potražnju i ponudu za količine energije iz obnovljivih izvora koje se uzimaju u obzir pri mjerenju udjela obnovljive energije države članice na temelju cijena ili drugih dodatnih kriterija koje je odredila država članica u koju se energija prenosi.

Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 32. za uspostavu ERDP-a i utvrđivanje uvjeta zaključivanja transakcija kako je navedeno u stavku 3. ovog članka.

2. Dogovori iz stavka 1. i **1.a** mogu trajati godinu dana ili više godina. [] **O takvim dogovorima među državama članicama** obavješćuje se Komisija **ili se oni zaključuju na ERDP-u** ili najkasnije 12 mjeseci nakon završetka svake godine u kojoj proizvode učinak. Informacije koje se šalju Komisiji sadržavaju količinu i cijenu energije o kojoj je riječ. **Za prijenose zaključene na ERDP-u, informacije o strankama uključenima u određeni prijenos i bilo kojim drugim parametrima tih transakcija bit će otkrivene samo ako države članice sudionice to zatraže.**
3. Prijenosi postaju valjani tek **nakon što na ERDP-u budu ispunjeni uvjeti za obračun** [] ili nakon što sve države članice uključene u prijenos o njemu obavijeste Komisiju.

Članak 9.

Zajednički projekti država članica

1. Dvije države članice ili više njih mogu surađivati na svim vrstama zajedničkih projekata koji se odnose na proizvodnju električne energije te energije za grijanje ili hlađenje iz obnovljivih izvora energije. Ta suradnja može uključivati i privatne operatore.
2. Države članice obavješćuju Komisiju o udjelu ili količini električne energije te energije za grijanje ili hlađenje iz obnovljivih izvora energije proizvedene na svojem državnom području u okviru zajedničkog projekta koji se počeo provoditi nakon 25. lipnja 2009. ili u postrojenju s povećanim kapacitetom koje je obnovljeno nakon tog datuma, a koji se smatra dijelom ukupnog nacionalnog udjela obnovljive energije druge države članice za potrebe ove Direktive.
3. Obavijest iz stavka 2. sadržava:
- (a) opis predloženog postrojenja ili podatke o obnovljenom postrojenju;
 - (b) podatke o udjelu ili količini električne energije ili energije za grijanje ili hlađenje proizvedene u postrojenju koji se smatra dijelom ukupnog nacionalnog udjela obnovljive energije druge države članice;

(c)podatke o državi članici za koju se izdaje obavijest; i

(d)podatke o razdoblju, izražene u cijelim kalendarskim godinama, u kojem se električna energija ili energija za grijanje ili hlađenje iz obnovljivih izvora energije koju proizvede postrojenje smatra dijelom ukupnog nacionalnog udjela obnovljive energije druge države članice.

4. Trajanje zajedničkog projekta može premašiti 2030.

5. Obavijest izvršena u skladu s ovim člankom može se izmijeniti ili povući samo uz zajednički dogovor države članice koja dostavlja obavijest i koja je definirana u skladu sa stavkom 3. točkom (c).

Članak 10.

Učinci zajedničkih projekata država članica

1. U roku od tri mjeseca nakon završetka svake godine, a u okviru razdoblja određenog u skladu s člankom 9. stavkom 3. točkom (d), država članica koja je izdala obavijest u skladu s člankom 9. izdaje obavijest u kojoj navodi:

(a)ukupnu količinu električne energije ili energije za grijanje ili hlađenje iz obnovljivih izvora energije koju je tijekom te godine proizvelo postrojenje na koje se odnosi obavijest iz članka 9.; i

(b)količinu električne energije ili energije za grijanje ili hlađenje iz obnovljivih izvora energije koju je tijekom godine proizvelo postrojenje koje se smatra dijelom ukupnog nacionalnog udjela obnovljive energije druge države članice u skladu s uvjetima obavijesti.

2. Država članica šalje obavijest Komisiji i državi članici za koju je obavijest izdana.

3. Za potrebe ove Direktive količina električne energije ili energije za grijanje ili hlađenje iz obnovljivih izvora energije o kojoj je dostavljena obavijest u skladu sa stavkom 1. točkom (b):

(a) odbija se od količine električne energije ili energije za grijanje ili hlađenje iz obnovljivih izvora energije koja se uzima u obzir pri mjerenju udjela obnovljive energije države članice koja je izdala obavijest u skladu sa stavkom 1.; i

(b) dodaje se količini električne energije ili energije za grijanje ili hlađenje iz obnovljivih izvora energije koja se uzima u obzir pri mjerenju udjela obnovljive energije države članice koja je dobila obavijest u skladu sa stavkom 2.

Članak 11.

Zajednički projekti država članica i trećih zemalja

1. Jedna država članica ili više država članica mogu surađivati s jednom trećom zemljom ili s više trećih zemalja u svim vrstama zajedničkih projekata koji se odnose na proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. Takva suradnja može uključivati privatne operatore.

2. Električna energija iz obnovljivih izvora energije proizvedena u trećoj zemlji uzima se u obzir samo za potrebe mjerenja udjela obnovljive energije država članica ako su ispunjeni ovi uvjeti:

(a) električna energija upotrijebljena je u Uniji. Taj se uvjet smatra ispunjenim :

i. ako su svi nadležni operatori prijenosnih sustava u zemlji podrijetla, zemlji odredišta ili, ako je to primjenjivo, svakoj trećoj zemlji provoza dodijeljenim kapacitetima međupovezivanja definitivno predložili količinu električne energije koja je istovrijedna količini električne energije uzete u obzir;

ii. ako nadležni operator prijenosnih sustava koji upravlja interkonekcijskim vodom na strani Unije u bilancu unese količinu električne energije koja je istovrijedna količini električne energije uzete u obzir; i

iii. ako se predloženi kapacitet i proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije u postrojenju iz stavka 2. točke (b) odnose na isto razdoblje;

(b) električnu energiju u okviru zajedničkog projekta iz stavka 1. proizvodi novoizgrađeno postrojenje koje je počelo s radom nakon 25. lipnja 2009. ili postrojenje s povećanim kapacitetom koje je obnovljeno nakon tog datuma; i

(c) za količinu električne energije proizvedene i izvezene nije primljena potpora iz programa potpore treće zemlje osim investicijske pomoći koja je dodijeljena postrojenju.

3. Države članice mogu od Komisije zatražiti da se za potrebe članka 7. uzme u obzir električna energija iz obnovljivih izvora energije proizvedena i upotrijebljena u trećoj zemlji za polaganu i postupnu izgradnju interkonekcijskog voda između države članice i treće zemlje, ako su ispunjeni ovi uvjeti:

(a) izgradnja interkonekcijskog voda započela je do 31. prosinca 2026.;

(b) interkonekcijski vod nije moguće pustiti u rad do 31. prosinca 2030.;

(c) interkonekcijski vod moguće je pustiti u rad do 31. prosinca 2032.;

(d) nakon što se interkonekcijski vod pusti u rad primjenjuje se za izvoz električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije u Uniju u skladu sa stavkom 2.;

(e) uporaba se odnosi na zajednički projekt koji ispunjava kriterije iz stavka 2. točaka (b) i (c) i koji će se koristiti interkonekcijskim vodom nakon što bude pušten u pogon te na količinu električne energije koja nije veća od količine koja će se izvoziti u Uniju nakon što interkonekcijski vod započne s radom.

4. Komisiju se obavješćuje o udjelu ili količini električne energije koju proizvede postrojenje na području treće zemlje koje se smatra dijelom ukupnog nacionalnog udjela energije jedne države članice ili više njih za potrebe ove Direktive . Kad je riječ o više država članica, Komisiju se obavješćuje o distribuciji tog dijela ili količine među državama članicama. Taj dio ili količina ne smije premašiti dio ili količinu koja je stvarno izvezena u Uniju i u njoj upotrijebljena te odgovara količini iz stavka 2. točke (a) podtočaka i. i ii. ovog članka i ispunjava uvjete navedene u stavku 2. točki (a). Obavijest izdaje svaka država članica za koju se taj udio ili količina električne energije smatra dijelom ukupnog nacionalnog cilja.

5. Obavijest iz stavka 4. sadržava:

(a) opis predloženog postrojenja ili podatke o obnovljenom postrojenju;

(b) podatke o udjelu ili količini električne energije koju je proizvelo postrojenje koje se smatra dijelom ukupnog nacionalnog udjela obnovljive energije države članice te, ovisno o zahtjevima za povjerljivošću, odgovarajuće financijske podatke;

(c) podatke o razdoblju, u punim kalendarskim godinama, tijekom kojih je električna energija dio ukupnog nacionalnog udjela obnovljive energije države članice; i

(d) pisanu potvrdu o prihvatanju točaka (b) i (c) koju izdaje treća zemlja na čijemu će državnom području postrojenje biti pušteno u rad te udio ili količinu električne energije proizvedene u postrojenju koju će za domaće potrebe upotrebljavati treća zemlja.

6. Trajanje zajedničkog projekta može premašiti 2030.

7. Obavijest izdana u skladu s ovim člankom ne može se mijenjati ni povući bez suglasnosti države članice koja izdaje obavijest i treće zemlje koja je potvrdila zajednički projekt u skladu sa stavkom 5. točkom (d).

8. Države članice i Unija potiču odgovarajuća tijela Ugovora o energetskej zajednici da u skladu s tim Ugovorom poduzmu mjere koje su potrebne kako bi ugovorne stranke tog Ugovora mogle primijeniti odredbe o suradnji među državama članicama propisane ovom Direktivom.

Članak 12.

Učinci zajedničkih projekata država članica i trećih zemalja

1. U roku od 12 mjeseci nakon završetka svake godine u okviru razdoblja navedenog u članku 11. stavku 5. točki (c) država članica koja je izdala obavijest u skladu s člankom 11. izdaje obavijest u kojoj navodi:

(a) ukupnu količinu električne energije iz obnovljivih izvora energije koju je tijekom te godine proizvelo postrojenje na koje se odnosi obavijest iz članka 11.;

(b) količinu električne energije iz obnovljivih izvora energije koju je tijekom godine proizvelo postrojenje koje se smatra dijelom ukupnog nacionalnog udjela obnovljive energije u skladu s uvjetima obavijesti iz članka 11.; i

(c) dokaz o ispunjavanju uvjeta iz članka 11. stavka 2.

2. Država članica šalje obavijest Komisiji i trećoj zemlji koja je potvrdila projekt u skladu s člankom 11. stavkom 5. točkom (d).

3. Količina električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije za koju je u skladu sa stavkom 1. točkom (b) izdana obavijest za potrebe izračuna ukupnih nacionalnih udjela obnovljive energije na temelju ove Direktive dodaje se količini energije iz obnovljivih izvora koja se uzima u obzir pri mjerenju udjela obnovljive energije države članice koja je izdala obavijest.

Članak 13.

Zajednički programi potpore

1. Ne dovodeći u pitanje obveze država članica iz članka 5. dvije države članice ili više njih mogu dobrovoljno odlučiti da udruže svoje nacionalne programe potpore ili da ih djelomično usklade. U tim slučajevima određena količina energije iz obnovljivih izvora proizvedena na državnom području jedne države članice sudionice smatra se dijelom nacionalnog udjela obnovljive energije druge države članice sudionice ako države članice o kojima je riječ:

(a) obave statistički prijenos određenih količina energije iz obnovljivih izvora iz jedne države članice u drugu državu članicu u skladu s člankom 8.; ili

(b) utvrde pravilo distribucije koje usuglase države članice sudionice i prema kojemu se energija iz obnovljivih izvora dodjeljuje tim državama članicama. O tome se pravilu Komisija obavješćuje najkasnije tri mjeseca nakon završetka prve godine u kojoj pravilo proizvodi učinke.

2. U roku od tri mjeseca nakon završetka svake godine svaka država članica koja je izvršila obavijest u skladu sa stavkom 1. točkom (b) izdaje obavijest u kojoj navodi ukupnu količinu električne energije ili energije za grijanje i hlađenje iz obnovljivih izvora energije proizvedene svake godine za koju vrijedi pravilo distribucije.

3. Za potrebe izračuna ukupnih nacionalnih udjela obnovljive energije u skladu s ovom Direktivom, količina električne energije ili energije za grijanje i hlađenje iz obnovljivih izvora energije za koju je izdana obavijest u skladu sa stavkom 2. preraspodjeljuje se među dotičnim državama članicama u skladu s pravilom distribucije iz obavijesti.

Članak 14.

Povećanje kapaciteta

Za potrebe članka 9. stavka 2. i članka 11. stavka 2. točke (b) uzima se kao da je jedinice energije iz obnovljivih izvora koje se mogu obračunati kao povećanje kapaciteta postrojenja proizvelo zasebno postrojenje koje je započelo s radom u trenutku u kojem je došlo do povećanja kapaciteta.

Članak 15.

Administrativni postupci, zakonski i podzakonski akti

1. Države članice osiguravaju da su svi nacionalni propisi koji se odnose na postupke koji se primjenjuju na pogone za proizvodnju električne energije, tj. na postupke izdavanja odobrenja, certificiranja i izdavanja dozvola za proizvodnju energije za grijanje i hlađenje iz obnovljivih izvora energije i na pripadajuću infrastrukturu prijenosne i distribucijske mreže te postupak pretvorbe biomase u biogoriva ili druge energetske proizvode razmjerni i potrebni.

Države članice ponajprije poduzimaju potrebne mjere da osiguraju:

(a) pojednostavnjene i brze upravne postupke na odgovarajućoj administrativnoj razini;

(b) objektivnost, transparentnost i razmjernost propisa kojima se uređuje izdavanje odobrenja, certificiranje i izdavanje dozvola, te da ne diskriminiraju podnositelje zahtjeva i da u cijelosti uzimaju u obzir specifičnosti pojedinih tehnologija obnovljive energije;

(c)transparentnost i ovisnost o troškovima administrativnih naknada koje plaćaju potrošači, planeri, arhitekti, građevinari te instalateri i dobavljači opreme i sustava; i

(d)uvođenje pojednostavnjenih i manje složenih postupaka za izdavanje odobrenja, uključujući i putem jednostavne obavijesti, ako to omogućuje mjerodavni regulatorni okvir, za decentralizirane uređaje za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.

2. Države članice jasno definiraju sve tehničke specifikacije koje moraju ispunjavati uređaji i sustavi za obnovljivu energiju kako bi ostvarile pravo na potporu iz programa potpore. Kad postoje europske norme, uključujući znakove za okoliš, oznake energetske učinkovitosti i druge tehničke referentne sustave koje uspostavljaju europska normizacijska tijela, te se tehničke specifikacije definiraju na temelju tih norma. Te tehničke specifikacije ne propisuju gdje će se uređaji i sustavi certificirati i ne bi trebale sprečavati funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

3. Države članice osiguravaju da ulagači mogu u dovoljnoj mjeri predvidjeti planiranu potporu za energiju iz obnovljivih izvora. U tu svrhu države članice definiraju i objavljuju [] program kojim se **predviđa** [] očekivana dodjela potpore, obuhvaćajući barem sljedeće tri godine i uključujući za svaki program okvirni vremenski raspored i [] kapacitet, **očekivani** proračun [] kao i [] **načela za savjetovanje** s dionicima o osmišljavanju potpore.

Za tržišno usmjerene programe potpore i porezne sustave za koje nije dodijeljen kapacitet ili proračun, države članice trebale bi izvijestiti o glavnim parametrima za potporu.

4. Države članice pri planiranju, projektiranju, gradnji i obnavljanju urbane infrastrukture, industrijskih i stambenih područja te energetske infrastrukture, uključujući električnu energiju, centralizirano grijanje i hlađenje, prirodni plin i mreže alternativnih goriva, osiguravaju da njihova nadležna tijela na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini uključe odredbe za integraciju i uporabu obnovljive energije te uporabu neizbježne otpadne topline ili hladnoće .

5. Države članice u svoje zakonske i podzakonske akte o gradnji uvode odgovarajuće mjere kako bi postupno povećale udio svih vrsta energije iz obnovljivih izvora u građevnom sektoru.

Pri utvrđivanju tih mjera ili u svojim programima potpore, države članice mogu uzeti u obzir nacionalne mjere koje se odnose na znatno povećanje energetske učinkovitosti te na kogeneraciju, na pasivne niskoenergetske zgrade i energetske neovisne zgrade.

Države članice u svojim građevnim zakonskim i podzakonskim aktima ili drugim sredstvima s istovrijednim učinkom, zahtijevaju u novim zgradama i u postojećim zgradama na kojima se obavljaju radovi renoviranja većih razmjera uporabu minimalnih razina energije iz obnovljivih izvora **ako je to tehnički, funkcionalno i ekonomski izvedivo i ne utječe negativno na zrak u zatvorenim prostorima** []. Države članice dopuštaju da se te najniže razine realiziraju, među ostalim, **putem učinkovitog centraliziranog grijanja i hlađenja** [] uz znatni udio energije iz obnovljivih izvora.

Zahtjevi iz prvog podstavka primjenjuju se na oružane snage samo u mjeri u kojoj nisu u sukobu s prirodom i osnovnim ciljem djelovanja oružanih snaga i uz iznimku materijala koji se upotrebljava isključivo u vojne svrhe.

6. Države članice osiguravaju da nove javne zgrade i postojeće javne zgrade na kojima se obavljaju radovi renoviranja većih razmjera, na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini služe kao primjer u kontekstu ove Direktive od 1. siječnja 2012. nadalje. Države članice mogu, među ostalim, odlučiti da se ta obveza ispunjava osiguravanjem da krovove javnih ili privatno-javnih zgrada upotrebljavaju treće strane za uređaje koji proizvode energiju iz obnovljivih izvora.

7. Države članice u svojim građevnim zakonskim i podzakonskim aktima predviđaju poticaje za uporabu sustava i uređaja za grijanje i hlađenje energijom iz obnovljivih izvora kojima se postiže znatno smanjenje potrošnje energije. Države članice upotrebljavaju oznake energetske učinkovitosti ili znakove zaštite okoliša ili druge odgovarajuće certifikate ili norme razvijene na nacionalnoj razini ili na razini Unije, kad postoje, kao temelj za poticanje uporabe tih sustava i uređaja.

8. Države članice provode ocjenu svojeg potencijala izvora obnovljive energije i uporabe otpadne topline i hladnoće za grijanje i hlađenje. Ta se ocjena uključuje u drugu sveobuhvatnu ocjenu koja se prvi put zahtijeva do 31. prosinca 2020. na temelju članka 14. stavka 1. Direktive 2012/27/EU te u naknadna ažuriranja sveobuhvatnih ocjena.

9. Države članice uklanjaju administrativne prepreke dugoročnim korporativnim ugovorima o kupnji energije kako bi se financirali obnovljivi izvori energije i olakšala njihova uporaba.

Članak 16.

Organizacija i trajanje postupka izdavanja dozvola

1. Države članice do 1. siječnja 2021. uspostavljaju **ili imenuju jednu ili više [] kontaktnih točaka [] koje, na zahtjev podnositelja zahtjeva, pružaju smjernice tijekom [] cjelokupnog administrativnog postupka zahtjeva i izdavanja dozvola []. [] Podnositelj zahtjeva u cjelokupnom administrativnom postupku mora kontaktirati samo jednu kontaktnu točku. Postupak izdavanja dozvola odnosi se na relevantne administrativne dozvole za izgradnju postrojenja te upravljanje njima i sredstva potrebna za njihovo [] priključivanje na mrežu [] za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora energije, kao i na zahtjeve za obnovu kapaciteta. Postupak izdavanja dozvola sastoji se od svih postupaka, od potvrde o primitku zahtjeva do slanja rezultata postupka, iz stavka 2. ovog članka.**
2. [] Kontaktna točka vodi podnositelja zahtjeva kroz postupak na transparentan način, pruža mu sve potrebne informacije i [] uključuje, ako je potrebno, druga **administrativna** tijela [].
3. [] Kontaktna točka [] **stavlja na raspolaganje [] priručnik o postupcima za nositelje projekata proizvodnje obnovljive energije, koji je također zasebno namijenjen i [] malim projektima i projektima potrošača vlastite energije iz obnovljivih izvora.**

4. Postupak izdavanja dozvola iz stavka 1. ne smije trajati dulje od tri godine []. **Međutim, razdoblje od tri godine može se produljiti ako podnositelj zahtjeva nije dostavio sve potrebne informacije kojima se relevantnom tijelu omogućuje procjena zahtjeva ili ako je za donošenje promišljene odluke potrebno više vremena.** Taj rok [] može se ujedno produljiti uz obostranu suglasnost relevantnog nadležnog tijela i podnositelja zahtjeva. Tim se razdobljem ne dovode u pitanje sudske žalbe, pravna sredstva i drugi postupci pred sudom i ono se može produljiti najviše za razdoblje trajanja takvih postupaka.

5. Ne dovodeći u pitanje primjenjive obveze iz područja zaštite okoliša, kao i obveze u pogledu planiranja i sigurnosti zgrada, države članice olakšavaju obnovu postojećih postrojenja koja proizvode obnovljivu energiju, među ostalim, osiguravanjem pojednostavljenog i brzog postupka izdavanja dozvola u vremenskom roku od tri godine. [] Taj rok može se produljiti uz obostranu suglasnost relevantnog nadležnog tijela i podnositelja zahtjeva ili ako je za donošenje promišljene odluke potrebno više vremena.

Članak 17.

Postupci jednostavne obavijesti za priključivanje na mrežu

1. [] Države članice uspostavljaju postupak jednostavne obavijesti pri čemu se postrojenja ili objedinjene proizvodne jedinice potrošača vlastite energije iz obnovljivih izvora i demonstracijske projekte s kapacitetom električne energije jednakim [] 10,8 kW ili manjim od toga za trofazni priključak (3.6 kW na fazu) [] priključuje na mrežu nakon obavijesti operatorima distribucijskih sustava, osim ako nisu ispunjeni sigurnosni ili tehnički zahtjevi mreže.

Operator distribucijskog sustava može odlučiti odbiti mjesto priključenja na mrežu ili predložiti alternativno mjesto priključenja zbog sigurnosnih problema ili tehničke nekompatibilnosti komponenti sustava u roku od jednog mjeseca nakon obavijesti. U slučaju pozitivne odluke operatora distribucijskog sustava ili u nedostatku odluke operatora distribucijskog sustava u roku od jednog mjeseca nakon obavijesti, postrojenje ili objedinjena proizvodna jedinica mogu se priključiti, osim ako nisu plaćene pristojbe ili naknade za priključenje, ako one postoje.

Države članice mogu odobriti postupke jednostavne obavijesti za postrojenja ili objedinjene proizvodne jedinice s kapacitetom električne energije većim od onoga navedenog u stavku 1. pod uvjetom da se zadrži stabilnost, pouzdanost i sigurnost mreže.

[]

Članak 18.

Informacije i osposobljavanje

1. Države članice osiguravaju da su informacije o mjerama potpore na raspolaganju svim uključenim stranama, npr. potrošačima, graditeljima, instalaterima, arhitektima i dobavljačima uređaja i sustava za grijanje i hlađenje i korištenje električne energije te prijevoznih sredstava koja upotrebljavaju energiju iz obnovljivih izvora.
2. Države članice osiguravaju da informacije o neto koristima, troškovima te energetske učinkovitosti uređaja i sustava za grijanje, hlađenje i korištenje električne energije iz obnovljivih izvora energije osigurava dobavljač uređaja ili sustava ili nacionalno nadležno tijelo.

3. Države članice osiguravaju da su programi certificiranja ili istovrijedni programi za stjecanje kvalifikacija na raspolaganju za instalatere manjih kotlova i peći na biomasu, solarnih fotovoltlnih i solarnih termalnih sustava, plitkih geotermalnih sustava i toplinskih crpka. Ti programi mogu, prema potrebi, uzeti u obzir postojeće programe i strukture i utemeljeni su na kriterijima iz Priloga IV. Svaka država članica priznaje certifikate koje dodijeli druga država članica u skladu s tim kriterijima.
4. Države članice objavljuju za javnost informacije o sustavima certificiranja ili istovrijednim sustavima za stjecanje kvalifikacija iz stavka 3. Države članice mogu također staviti na raspolaganje popis instalatera koji su kvalificirani ili certificirani u skladu s odredbama iz stavka 3.
5. Države članice osiguravaju da su svim uključenim stranama, ponajprije planerima i arhitektima, na raspolaganju smjernice, tako da mogu na najbolji način uzeti u obzir kombinaciju obnovljivih izvora energije, visoko učinkovitih tehnologija te centraliziranoga grijanja i hlađenja pri planiranju, projektiranju, gradnji i renoviranju industrijskih, komercijalnih ili stambenih površina.
6. Države članice uz sudjelovanje lokalnih i regionalnih tijela razvijaju odgovarajuće programe obavješćivanja, podizanja javne svijesti, usmjeravanja i/ili osposobljavanja kako bi građane informirale o koristima i praktičnim aspektima razvoja i uporabe energije iz obnovljivih izvora.

Članak 19.

Jamstva o podrijetlu električne energije te energija za grijanje i hlađenje proizvedena iz obnovljivih izvora energije

1. Kako bi krajnjim kupcima dokazale koliki je udio ili količina energije iz obnovljivih izvora u kombinaciji izvora energije u energiji dobavljača i u energiji kojom se opskrbljuju potrošači u okviru ugovora u kojima se upućuje na potrošnju energije iz obnovljivih izvora, države članice osiguravaju da se podrijetlo [] **električne energije i plina** proizvedenih iz obnovljivih izvora energije može zajamčiti u smislu ove Direktive u skladu s objektivnim, transparentnim i nediskriminacijskim kriterijima.
2. S tim ciljem države članice osiguravaju da se jamstvo o podrijetlu izdaje na zahtjev proizvođača [] **električne energije i plina iz obnovljivih izvora, osim ako za potrebe uzimanja u obzir tržišne vrijednosti jamstva o podrijetlu države članice odluče ne izdati jamstvo proizvođaču koji dobiva financijsku potporu iz programa potpore.** Države članice mogu odlučiti da se jamstva o podrijetlu izdaju za **grijanje i hlađenje iz obnovljivih izvora kao i za električnu energiju, plin ili grijanje i hlađenje iz neobnovljivih izvora energije.** Za izdavanje jamstva o podrijetlu može biti potrebno ograničenje najmanjeg kapaciteta. Jamstvo o podrijetlu standardne je veličine 1 MWh. Za svaku jedinicu proizvedene energije izdaje se samo jedno jamstvo o podrijetlu.

Države članice osiguravaju da se ista jedinica energije iz obnovljivih izvora uzima u obzir samo jedanput.

Države članice osiguravaju da se, [] **kada** [] proizvođač [] prima financijsku potporu iz programa potpore za [] proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, **tržišna vrijednost jamstva o podrijetlu za istu proizvodnju uzima na odgovarajući način u obzir u okviru relevantnog programa potpore. Kako bi se uzelo u obzir tržišnu vrijednost jamstva o podrijetlu, države članice mogu, među ostalim, odlučiti proizvođačima izdati jamstva o podrijetlu i odmah ih poništiti ili izdati takva jamstva o podrijetlu i prenijeti ih na tržište putem ponude na dražbama.** Prihodi prikupljeni kao rezultat dražbi upotrebljavaju se kako bi se nadoknadili troškovi potpore za obnovljive izvore energije.

Jamstvo o podrijetlu nije povezano s ispunjavanjem odredaba iz članka 3. od strane države članice. Prijenosi jamstava o podrijetlu, odvojeno ili zajedno s fizičkim prijenosom energije, ne utječu na odluku država članica da primjenjuju statističke prijenose, zajedničke projekte ili zajedničke programe potpore za ispunjavanje ciljeva ni na izračun konačne bruto potrošnje energije iz obnovljivih izvora u skladu s člankom 7.

3. Za potrebe stavka 1. jamstva o podrijetlu valjana su [] **dvanaest mjeseci od proizvodnje odgovarajuće jedinice energije.** Države članice osiguravaju da sva jamstva o podrijetlu [] koja nisu poništena isteknu. Istekla jamstva o podrijetlu država članica uključuje u izračun preostale kombinacije izvora energije.

4. Za potrebe obavješćivanja iz stavaka 8. i 13. države članice osiguravaju da energetska poduzeća ponište jamstva o podrijetlu **unutar razdoblja valjanosti** [].

5. Države članice ili imenovana nadležna tijela nadziru izdavanje, prijenos i poništavanje jamstva o podrijetlu. Imenovana nadležna tijela nemaju nadležnosti koje se geografski preklapaju i neovisna su u odnosu na djelatnosti proizvodnje, trgovine i nabave.

6. Države članice ili imenovana nadležna tijela uspostavljaju odgovarajuće mehanizme kako bi se osiguralo da se jamstva o podrijetlu izdaju, prenesu i ponište elektronički te da su točna, pouzdana i zaštićena od prijevara. []

7. U jamstvu o podrijetlu navodi se barem:

(a)energetski izvor iz kojeg je energija proizvedena te datum početka i završetka proizvodnje;

(b)odnosi li se na:

i. električnu energiju; ili

ii. plin ili

iii. grijanje ili hlađenje;

(c)naziv, lokacija, vrsta i kapacitet postrojenja u kojem je energija proizvedena;

(d)je li postrojenje imalo koristi od investicijske potpore i je li jedinicu energije potpomogao na bilo koji drugi način nacionalni program potpore te vrsta programa potpore;

(e)datum kad je postrojenje započelo s radom; i

(f) datum i država izdavanja i jedinstveni identifikacijski broj.

U jamstvima o podrijetlu postrojenja s **kapacitetom električne energije manjim od 50 kW** mogu biti navedene pojednostavnjene informacije.

8. Kad dobavljač električne energije mora dokazati udio ili količinu energije iz obnovljivih izvora u svojoj kombinaciji izvora energije za potrebe članka 3. Direktive 2009/72/EZ, on to [] može učiniti pomoću jamstva o podrijetlu. **Ako su države članice uspostavile mehanizme jamstava o podrijetlu za druge vrste energije, dobavljači u svrhu pružanja dokaza uvijek koriste jamstva o podrijetlu za onu vrstu energije koju su dostavili.** Isto tako, jamstva o podrijetlu izdana na temelju članka 14. stavka 10. Direktive 2012/27/EZ **moгу se** upotrebljavati [] kao potkrjepa bilo kojeg zahtjeva da se dokaže količina električne energije proizvedene iz visokoučinkovite kogeneracije. **Za potrebe stavka 2., ako je električna energija proizvedena iz visokoučinkovite kogeneracije uporabom obnovljivih izvora energije, može se izdati samo jedno jamstvo u kojemu se navode obje značajke.** []
9. Države članice priznaju jamstva o podrijetlu koja izdaju druge države članice u skladu s ovom Direktivom isključivo kao dokaz elemenata iz stavka 1. i stavka 7. točaka od (a) do (f). Država članica može odbiti priznati jamstvo o podrijetlu samo kad postoje utemeljene sumnje u njegovu točnost, pouzdanost ili istinitost. Država članica obavješćuje Komisiju o odbijanju i razlozima za odbijanje.
10. Ako utvrdi da odbijanje priznanja jamstva o podrijetlu nije utemeljeno, Komisija može donijeti odluku kojom od države članice traži da predmetno jamstvo o podrijetlu prizna.
11. Države članice ne priznaju jamstva o podrijetlu koja je izdala treća zemlja osim ako je Komisija s tom trećom zemljom potpisala sporazum o uzajamnom priznavanju jamstava o podrijetlu izdanih u Uniji i odgovarajućih sustava jamstava o podrijetlu utvrđenih u toj zemlji **i to samo** ako postoji izravan uvoz ili izvoz energije. Komisija je ovlaštena donijeti [] **provedbene** akte u skladu s člankom 31. kako bi provela te sporazume.
12. Država članica može uvesti, u skladu s pravom Unije, objektivne, transparentne i nediskriminacijske kriterije za uporabu jamstava o podrijetlu u ispunjavanju obveza iz članka 3. stavka 9. Direktive 2009/72/EZ.
- []

Članak 20.

Pristup mrežama i njihovo djelovanje

1. Države članice, kad je to primjenjivo, procjenjuju treba li zbog lakšeg uključivanja plina iz obnovljivih izvora energije proširiti postojeću infrastrukturu plinske mreže.
2. Države članice, kad je to primjenjivo, zahtijevaju od operatora prijenosne mreže i operatora distribucijske mreže da na svom državnom području objave tehnička pravila u skladu s člankom 6. Direktive 2003/55/EZ Europskog parlamenta i Vijeća²⁷, ponajprije pravila za priključivanje na mrežu koja uključuju zahtjeve za kakvoću i tlak plina te dodavanje mirisa plinu. Države članice također zahtijevaju da operatori prijenosnih mreža i operatori distribucijskih mreža objave tarife za priključivanje plina iz obnovljivih izvora na temelju transparentnih i nediskriminacijskih kriterija.
3. Ovisno o njihovoj procjeni uključenoj u integrirane nacionalne energetske i klimatske planove u skladu s Prilogom I. Uredbi [o upravljanju], o potrebi za izgradnjom nove infrastrukture za centralizirano grijanje i hlađenje proizvedeno iz izvora obnovljive energije kako bi se postigao cilj Unije iz članka 3. stavka 1. ove Direktive, države članice, kad je to primjereno, poduzimaju mjere za razvoj infrastrukture za centralizirano grijanje i hlađenje koja će se prilagođivati razvoju proizvodnje grijanja i hlađenja u velikim pogonima na biomasu, solarnu energiju i [] **energiju iz okoliša te otpadnu toplinu ili hladnoću.**

²⁷ Direktiva 2003/55/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 98/30/EZ (SL L 176, 15.7.2003., str. 57.).

Članak 21.

Potrošači vlastite energije iz obnovljivih izvora

1. Države članice osiguravaju da potrošači vlastite energije iz obnovljivih izvora []:
 - (a) imaju pravo na: [] **proizvodnju obnovljive energije, među ostalim za vlastitu potrošnju []**; **skladištenje** i prodaju, među ostalim putem ugovora o kupnji energije **posredstvom agregatora i dobavljača električne energije**, viška svoje proizvedene obnovljive električne energije, a da se pritom od njih ne zahtijevaju nerazmjerni postupci i naknade **za mrežu koje ne odražavaju troškove, osiguravajući pritom odgovarajući i uravnotežen doprinos raspodjeli ukupnih troškova sustava []²⁸**;
 - (b) zadržavaju svoja potrošačka prava i obveze;
 - (c) ne smatraju se dobavljačima [] **električne energije** u skladu s **Direktivom [Direktiva MDI]** [] s obzirom na [] obnovljivu električnu energiju **koju su sami proizveli i upotrijebili []**; i
 - (d) [] **mogu** primiti [] **prikladnu** naknadu za obnovljivu energiju koju sami proizvedu i kojom opskrbe mrežu, [] **koja odražava** tržišnu vrijednost opskrbljene električne energije i **relevantne programe potpore, ako postoje; i**
 - (e) **podliježu nediskriminirajućem postupanju u pogledu svojih aktivnosti, prava i obveza kao krajnji kupci, proizvođači, dobavljači ili kao drugi sudionici na tržištu, kako je relevantno.**

[]

²⁸ **Napomena: vidjeti tekst dodan u uvodnu izjavu 53. o proporcionalnosti naknada i prijedlog Uredbe o električnoj energiji čl. 16. o mrežnim tarifama (nema promjena).**

2. Države članice osiguravaju da je potrošačima vlastite energije iz obnovljivih izvora koji žive u istoj stambenoj zgradi ili su smješteni u istom komercijalnom kompleksu ili sustavu zatvorene distribucije, ili kompleksu ili takvom sustavu zajedničkih usluga, **ne dovodeći u pitanje primjenjive troškove mreže i druge primjenjive relevantne naknade, poreze i namete [],** dopušteno urediti međusobno dijeljenje obnovljive energije koja se proizvodi na njihovoj lokaciji ili lokacijama. [] Države članice mogu imati različite odredbe za potrošače vlastite energije iz obnovljivih izvora koji djeluju pojedinačno i koji djeluju zajedno u svojim nacionalnim zakonodavstvima.
3. Postrojenjem potrošača vlastite energije iz obnovljivih izvora može upravljati treća strana u pogledu uspostavljanja, pogona, uključujući mjerenje i održavanje.

Članak 22.

Zajednice energije iz obnovljivih izvora

1. Države članice uspostavljaju poticajan regulatorni okvir za zajednice energije iz obnovljivih izvora kojim se osigurava da:
- (a) zajednice energije iz obnovljivih izvora imaju pravo na proizvodnju, potrošnju, skladištenje i prodaju energije iz obnovljivih izvora;
 - (b) njihovi dioničari ili članovi fizičke su osobe, lokalna tijela, uključujući općine, ili MSP-ovi;
 - (c) sudjelovanje u zajednici energije iz obnovljivih izvora na dobrovoljnoj je osnovi;
 - (d) dioničari ili članovi mogu napustiti zajednicu energije iz obnovljivih izvora;

- (e) na zajednice energije iz obnovljivih izvora koje opskrbljuju energijom, osiguravaju objedinjavanje ili druge komercijalne energetske usluge primjenjuju se odredbe relevantne za takve aktivnosti;
 - (f) zajednice energije iz obnovljivih izvora imaju pravo unutar zajednice urediti dijeljenje energije iz obnovljivih izvora koja je proizvedena u proizvodnim jedinicama koje zajednica posjeduje, u skladu s odredbama iz ovog članka i zadržavajući prava i obveze članova zajednice kao potrošača;
 - (g) relevantni operator distribucijskog sustava surađuje sa zajednicom energije iz obnovljivih izvora kako bi se olakšali prijenosi energije unutar zajednica energije iz obnovljivih izvora, što ne smije utjecati na obveze koje imaju zajednice energije iz obnovljivih izvora ili njihovi članovi kao subjekti odgovorni za ravnotežu te osobito na njihovu financijsku odgovornost za neravnoteže u sustavu koje oni prouzrokuju;
 - (h) zajednice energije iz obnovljivih izvora podliježu pravednim, ujednačenim i transparentnim postupcima, uključujući registraciju i licenciranje, i naknadama za mrežu koje odražavaju troškove, kao i relevantnim nametima i porezima, osiguravajući pritom odgovarajući i uravnotežen doprinos raspodjeli ukupnih troškova sustava.
 - (i) zajednicama energije iz obnovljivih izvora dopušteno je pristupiti svim tržištima energije izravno ili putem objedinjavanja na nediskriminirajući način;
 - (j) na zajednicu energije iz obnovljivih izvora primjenjuje se nediskriminirajuće postupanje u pogledu njihovih aktivnosti, prava i obveza kao krajnjih kupaca, proizvođača, dobavljača, operatora distribucijskih sustava ili kao drugih sudionika na tržištu;
2. Države članice mogu u poticajnom regulatornom okviru iz stavka 1. predvidjeti da zajednice energije iz obnovljivih izvora budu otvorene za prekogranično sudjelovanje.
3. Ne dovodeći u pitanje pravila o državnim potporama, države članice uzimaju u obzir posebnosti zajednica energije iz obnovljivih izvora pri izradi programa potpore kako bi im se omogućilo iste konkurentne uvjete za potporu kao drugim proizvođačima.

Članak 23.

Uključivanje obnovljive energije u postrojenja za grijanje i hlađenje

1. Kako bi olakšala prodiranje obnovljive energije u sektor grijanja i hlađenja, svaka država članica nastoji povisiti udio obnovljive energije isporučene za grijanje i hlađenje [] **okvirno za 1 postotni bod kao godišnji prosjek za razdoblja 2021. – 2025. i 2026. – 2030.²⁹ []**, polazeći od razine postignute u 2020., [], što je izraženo kao nacionalni udio konačne potrošnje energije i izračunano u skladu s metodologijom iz članka 7., **pri čemu se ne dovodi u pitanje četvrti podstavak u nastavku.**

Države članice također mogu odlučiti da će uzeti u obzir doprinos otpadne topline i hladnoće kako bi dodatno potaknule učinkovitost u njihovim sustavima.

Države članice čiji udio obnovljive energije u grijanju i hlađenju prelazi 50 % mogu računati da s takvim udjelom ispunjavaju godišnje povećanje iz prvog podstavka.

[]

Države članice mogu uzeti u obzir troškovnu učinkovitost pri odlučivanju o mjerama za uporabu obnovljivih izvora energije u grijanju i hlađenju, pri čemu imaju u vidu strukturne prepreke zbog visokog udjela prirodnog plina, hlađenja i raspršene strukture naselja u područjima niske gustoće stanovništva. Ako bi te mjere rezultirale nižom razinom prosječnog godišnjeg povećanja iz prvog ili drugog podstavka, one u okviru svojih nacionalnih energetske i klimatskih planova dostavljaju obrazloženje uz upućivanje na procjenu provedenu u skladu s člankom 15. stavkom 8.

2. Države članice mogu na temelju objektivnih i nediskriminacijskih kriterija odrediti popis mjera, imenovati provedbene subjekte, kao što su opskrbljivači gorivom, **javna ili stručna tijela** te to objaviti, što pridonosi povećanju navedenom u stavku 1.

²⁹ **Napomena: Kako bi se osigurao dovoljno brz razvoj za grijanje i hlađenje godišnji prosjek izračunavao bi se zasebno za dva razdoblja.**

3. Povećanje iz stavka 1. može se, *među ostalim*, provesti pomoću najmanje jedne od sljedećih mogućnosti:

- (a) fizičkim uključivanjem obnovljive energije u energiju i energetske gorivo isporučeno za grijanje i hlađenje;
- (b) izravnim mjerama za ublažavanje posljedica, kao što je ugradnja visokoučinkovitih sustava grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora u zgrade ili uporaba obnovljive energije u postupcima industrijskog grijanja i hlađenja;
- (c) neizravnim mjerama za ublažavanje posljedica koje obuhvaćaju certifikati kojima se može trgovati i koji dokazuju usklađenost s obvezom pomoću potpore neizravnim mjerama za ublažavanje posljedica, a mjere provodi drugi gospodarski subjekt, kao što je neovisni ugraditelj tehnologije obnovljive energije ili poduzeće za usluge povezane s energijom – ESCO koji pruža usluge povezane s postrojenjem obnovljive energije.
- (d) **druge mjere politike, uključujući porezne mjere ili druge financijske poticaje.**

4. Države članice mogu se koristiti uspostavljenim strukturama u okviru nacionalnih sustava obveze energetske učinkovitosti navedenima u članku 7. Direktive 2012/27/EU kako bi provele i pratile mjere iz stavka 2.

5. Ako [] su subjekti imenovani u skladu sa stavkom 2., **države članice** osiguravaju da je njihov doprinos mjerljiv i provjerljiv **te da imenovani subjekti** [] svake godine podnose izvješće [] o: (a) ukupnoj količini energije isporučene za grijanje i hlađenje;

(b) ukupnoj količini obnovljive energije isporučene za grijanje i hlađenje;

(c) udjelu obnovljive energije u ukupnoj količini energije isporučene za grijanje i hlađenje; i

(d) vrsti obnovljivog izvora energije.

[]

Članak 24.

Centralizirano grijanje i hlađenje

1. Države članice osiguravaju da se [] **krajnjim** [] **korisnicima pružaju** informacije o [] energetske učinkovitosti i udjelu obnovljive energije u njihovim sustavima **centraliziranoga grijanja i hlađenja** na jednostavan i pristupačan način, primjerice putem internetskih stranica ili računa dobavljača u skladu s točkom 3. podtočkom (b) Priloga VII.a [Direktivi o izmjeni 2012/27/EU, COM(2016) 761].

2. Države članice utvrđuju potrebne mjere i **uvjete** kako bi se kupcima tih sustava centraliziranoga grijanja ili hlađenja koji nisu „učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje” u smislu članka 2. stavka 41. Direktive 2012/27/EU omogućilo da:

[] **raskinu ugovor** s ciljem samoproizvodnje energije za grijanje ili hlađenje iz obnovljivih izvora energije [].

Raskid ugovora [] može se uvjetovati plaćanjem naknade za trošak koji je izravno nastao zbog isključenja i za neamortizirani dio sredstava potrebnih za proizvodnju topline i hladnoće za tog kupca.

3. Države članice mogu ograničiti pravo [] **raskida ugovora []** za potrošače koji mogu dokazati da planirano alternativno rješenje za opskrbu grijanjem ili hlađenjem rezultira znatno boljom energetsom učinkovitošću. Ocjena energetske učinkovitosti alternativnog rješenja za opskrbu može se temeljiti na energetsom certifikatu kako je definiran u Direktivi 2010/31/EU.

4. Države članice utvrđuju potrebne mjere kako bi osigurale **da sustavi centraliziranoga grijanja ili hlađenja doprinose povećanju iz članka 23. stavka 1. primjenom barem jedne od sljedećih dviju mogućnosti:**

a) **nastojanja da se udio obnovljivih izvora energije i izvora otpadne topline i hladnoće u centraliziranom grijanju i hlađenju poveća za najmanje 1 postotni bod svake godine polazeći od razine postignute u 2020., što je izraženo kao udio konačne potrošnje energije za centralizirano grijanje i hlađenje, provođenjem mjera za koje se može očekivati da će potaknuti to godišnje povećanje u godinama s normalnim klimatskim uvjetima**

Države članice čiji udio obnovljive energije i otpadne topline i hladnoće u centraliziranom grijanju i hlađenju prelazi 60 % mogu računati da s takvim udjelom ispunjavaju godišnje povećanje iz prvog podstavka.

Države članice ispunjavaju mjere potrebne za provedbu povećanja iz stavka 4. točke (a) u svojim nacionalnim planovima za energiju i klimu.

b) osiguravanja toga da operatori sustava centraliziranoga grijanja ili hlađenja budu dužni priključiti dobavljače energije iz obnovljivih izvora energije i otpadne topline i hladnoće ili ponuditi dobavljačima treće strane priključivanje i kupovinu topline i hladnoće proizvedenih iz obnovljivih izvora energije i otpadne topline i hladnoće kada moraju:

- i. zadovoljiti potražnju novih kupaca i odgovoriti na zahtjeve kupaca na temelju stavka 2. točke (b);**
- ii. zamijeniti postojeće kapacitete za proizvodnju topline i hladnoće; i**
- iii. proširiti postojeće kapacitete za proizvodnju topline i hladnoće;**

5. [] Kada je iskorištena mogućnost iz stavka 4. točke (b), operator sustava centraliziranoga grijanja ili hlađenja može odbiti priključivanje i kupovinu topline ili hladnoće od [] dobavljača treće strane, ako:

(a) sustav nema potreban kapacitet zbog druge opskrbe otpadnom toplinom ili hladnoćom, toplinom ili hladnoćom iz obnovljivih izvora energije ili toplinom ili hladnoćom proizvedenom iz visokoučinkovite kogeneracije;

(b) toplina ili hladnoća koju je dobavila treća strana ne zadovoljava tehničke parametre potrebne za priključivanje i osiguravanje pouzdanog i sigurnog rada sustava centraliziranoga grijanja i hlađenja; ili

(c) može dokazati da bi se ukupan trošak topline ili hladnoće koja je dobavljena krajnjim kupcima povećao u odnosu na stanje u kojem u sustav nije dodana toplina ili hladnoća koju je dobavila treća strana.

Države članice osiguravaju da kada [] operator centraliziranoga sustava grijanja ili hlađenja [] odbije priključiti dobavljača grijanja ili hlađenja [], nadležnom tijelu, u skladu sa stavkom 9., operator pruža informacije o razlozima za odbijanje, kao i o uvjetima i mjerama koje bi [] trebalo poduzeti u sustavu kako bi se omogućilo priključivanje.

6. Ako je iskorištena mogućnost iz stavka 4. točke (b), države članice mogu biti izuzete od primjene stavka 4. točke (b):

a) sustavi centraliziranoga grijanja ili hlađenja **koji čine** „učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje” u smislu članka 2. stavka 41. Direktive 2012/27/EU;

b) **postojeći sustavi centraliziranoga grijanja ili hlađenja koji do 2025. postanu učinkoviti u smislu članka 2. stavka 41. Direktive 2012/27/EU na temelju plana koji je odobrilo nadležno tijelo;**

c) **sustavi centraliziranoga grijanja i hlađenja s ukupnom ulaznom toplinskom snagom manjom od 20 MW [].**

7. Pravom **raskida svoga ugovora [] []** mogu se koristiti pojedinačni kupci, zajednička poduzeća koja utemelje kupci ili stranke koje djeluju u ime kupaca. Za stambene se zgrade takvim **raskidom ugovora []** može koristiti samo na razini cijele zgrade **u skladu s primjenjivim pravom o stanovanju.**

8. Države članice zahtijevaju od operatora distribucijskih sustava da barem **svake četiri godine** ocijene [], u suradnji s operatorima sustava centraliziranoga grijanja ili hlađenja na svojem području, mogućnost sustava centraliziranoga grijanja ili hlađenja da pruže uravnoteženje i druge usluge povezane sa sustavom, uključujući upravljanje potrošnjom i skladištenje viška električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora te bi li, u odnosu na alternativna rješenja, uporaba utvrđene mogućnosti bila troškovno učinkovitija i bi li se njome učinkovitije iskorištavali resursi.

9. Države članice [] osiguravaju da su prava potrošača i pravila za pogon sustava centraliziranoga grijanja i hlađenja jasno definirana i provedena u skladu s ovim člankom.

10. **Države članice mogu odlučiti ne primjenjivati stavke od 2. do 9. ovog članka ako:**

a) **njihov udio centraliziranoga grijanja i hlađenja iznosi manje od 2 % ukupne potrošnje energije za grijanje i hlađenje na [datum stupanja na snagu ove Direktive]; ili**

- b) ako povećaju udio u točki (a) ovog stavka iznad 2 % razvojem novih učinkovitih sustava centraliziranog grijanja i hlađenja, kako je navedeno u članku 2. stavku 41. Direktive 2012/27/EU, na temelju njihovih integriranih nacionalnih planova za energiju i klimu ili procjene iz članka 15. stavka 8.; ili
- c) udio sustava iz stavka 6. ovog članka čini više od 90 % ukupne prodaje centraliziranog grijanja i hlađenja u državi članici.

Članak 25.

Uključivanje obnovljive energije u prometni sektor

1. ☐ Kako bi se uporaba obnovljive energije uključila u prometni sektor, svaka država članica ☐ određuje obvezu za dobavljače goriva kako bi osigurala da udio energije iz obnovljivih izvora koji se dobavlja za konačnu potrošnju u sektoru prometa bude najmanje **14 %** do 2030., prema okvirnoj putanji koju su postavile države članice i koja je izračunata u skladu s metodologijom iz ovog članka. Države članice mogu odlučiti žele li u takav minimalni udio također uključiti i doprinos od goriva iz recikliranog ugljika. Države članice mogu pri određivanju te obveze izuzeti različite dobavljače goriva i nositelje energije ili napraviti razliku među njima, osiguravajući da su u obzir uzeti različiti stupanj razvoja i troškovi tehnologije.

☐ U okviru tog ukupnog udjela, ☐ doprinos ☐ biogoriva i bioplina proizvedenih iz sirovina navedenih u Prilogu IX. dijelu A **iznosi 1 % u 2025. i ☐ ☐** , da bi se do 2030. povećao na najmanje ☐ ☐ 3 % ☐.

Smatra se da je u okviru tog ukupnog udjela doprinos električne energije iz obnovljivih izvora namijenjene cestovnim vozilima jednak peterostrukom iznosu njezina energetskeg sadržaja.

Pri određivanju obveze iz prvog i drugog podstavka, države članice, kako bi se osiguralo ostvarenje udjela koji je u njima naveden, mogu tome pristupiti, među ostalim, obvezama u pogledu obnovljive energije ili drugim mjerama usmjerenima na obujam, energetske sadržaj ili uštedu emisija stakleničkih plinova, pod uvjetom da se dokaže da su ostvareni udjeli iz prvog i drugog podstavka.

Za potrebe dokazivanja ispunjavanja obveze iz prvog i drugog podstavka, [] države članice mogu smatrati da doprinos biogoriva i bioplina proizvedenih iz sirovina navedenih u Prilogu IX. predstavlja njihov energetska sadržaj pomnožen s dva.

Ušteda emisija stakleničkih plinova zbog uporabe obnovljivih tekućih i plinovitih goriva nebiološkog podrijetla namijenjenih uporabi u prometu i goriva iz recikliranog ugljika od 1. siječnja 2021. iznosi najmanje 70 %.

Za izračun konačne bruto potrošnje energije iz obnovljivih izvora iz članka 7. i udjela iz prvog podstavka ovog članka, svaka država članica osigurava da udio energije iz obnovljivih goriva proizvedenih iz kultura za proizvodnju prehrambenih proizvoda ili hrane za životinje ne prelazi 7 % potrošnje energije u cestovnom i željezničkom prometu. [] Države članice mogu postaviti niže ograničenje te mogu za potrebe članka 26. stavka 1. razlikovati različite vrste biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase proizvedenih iz kultura za proizvodnju prehrambenih proizvoda i hrane za životinje, na temelju kategorija iz Priloga VIII., na primjer određivanjem nižeg ograničenja za doprinos biogoriva koja se proizvode iz uljarica kao kultura za proizvodnju prehrambenih proizvoda ili hrane za životinje, uzimajući u obzir učinak neizravne prenamjene zemljišta. Ako država članica donese odluku da se doprinos biogoriva proizvedenih iz kultura za proizvodnju prehrambenih proizvoda i hrane za životinje ograniči na udio koji je manji od 7 %, ta država članica može u skladu s time smanjiti ukupni udio iz [članka 26. stavka 1.] prvog podstavka.

Pri izračunu udjela iz [] prvog i drugog [] podstavka primjenjuju se sljedeće odredbe:

- a) pri izračunu nazivnika, odnosno energetskog sadržaja goriva namijenjenih uporabi u cestovnom i željezničkom prometu i isporučenih za potrošnju ili uporabu na tržištu, uzimaju se u obzir benzin, dizel, prirodni plin, biogoriva, bioplin, [] obnovljiva tekuća i plinovita goriva nebiološkog podrijetla namijenjena uporabi u prometu, [] i električna energija isporučena cestovnom i željezničkom prometu [];

- b) pri izračunu brojnika, **tj. količine energije iz obnovljivih izvora potrošene u prometu za potrebe prvog podstavka**, uzima se u obzir energetska sadržaj svih vrsta energije iz obnovljivih izvora [] isporučen svim prometnim sektorima kao i električne energije iz obnovljivih izvora isporučene cestovnim i željezničkom prometu []. **Goriva iz recikliranog ugljika bit će uzeta u obzir ako tako odluči država članica.**

Pri izračunu brojnika, **države članice mogu ograničiti** doprinos biogoriva i bioplina proizvedenih iz sirovina navedenih u Prilogu IX. dijelu B , [] **uzimajući u obzir dostupnost sirovina navedenih u Prilogu IX. dijelu B [].** Doprinos goriva isporučenih u sektoru zrakoplovstva i pomorstva iznosi njihov energetska sadržaj pomnožen s 1,2.

[]

- c) pri izračunu brojnika i nazivnika upotrebljavaju se vrijednosti koje se odnose na energetska sadržaj goriva namijenjenih uporabi u prometu, kako je utvrđeno u Prilogu III. Pri utvrđivanju energetska sadržaja goriva namijenjenih uporabi u prometu koja nisu uključena u Prilog III. države članice upotrebljavaju odgovarajuće norme ESO za utvrđivanje kalorijskih vrijednosti goriva. Ako u tu svrhu nije donesena norma ESO, upotrebljavaju se odgovarajuće norme ISO.

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 32. u vezi s prilagodbom energetska sadržaja goriva namijenjenih uporabi u prometu, kako je naveden u Prilogu III., znanstvenom i tehničkom napretku.

[]

3. Kako bi se utvrdio udio električne energije iz obnovljivih izvora za potrebe stavka 1. može se upotrebljavati prosječni udio električne energije iz obnovljivih izvora u Uniji ili udio električne energije iz obnovljivih izvora u državi članici koju se opskrbljuje električnom energijom, kako je izmjeren dvije godine prije predmetne godine. []

Udio obnovljive energije u tekućim i plinovitim gorivima namijenjenima uporabi u prometu utvrđuje se na temelju udjela obnovljive energije u ukupnom unosu korištenom za proizvodnju goriva.

Za potrebe ovog stavka primjenjuju se sljedeće odredbe:

(a) kada se električna energija upotrebljava za proizvodnju obnovljivih tekućih i plinovitih goriva nebiološkog podrijetla namijenjenih uporabi u prometu, bilo izravno ili za proizvodnju posrednih proizvoda, kao udio obnovljive energije može se upotrijebiti prosječan udio električne energije iz izvora obnovljive energije u Uniji ili udio električne energije iz izvora obnovljive energije u zemlji proizvodnje, kako je izmjeren dvije godine prije predmetne godine. []

Međutim, električna energija proizvedena uz izravno priključenje na postrojenje za proizvodnju obnovljive energije **i.** koje je u pogonu nakon postrojenja koje proizvodi obnovljivo tekuće i plinovito gorivo nebiološkog podrijetla namijenjeno uporabi u prometu i [] **ii.** nije priključeno na mrežu [] **ili je priključeno na mrežu, ali može dokazati da je zasebna električna energija osigurana bez uvoza energije iz mreže,** u potpunosti se može smatrati električnom energijom iz obnovljivih izvora za proizvodnju tog obnovljivog tekućeg i plinovitog goriva nebiološkog podrijetla namijenjenoga uporabi u prometu.

Povrh toga [] električna energija koja se uvozi iz mreže [] može se u cijelosti računati kao električna energija iz obnovljivih izvora ako je proizvedena isključivo iz obnovljivih izvora energije [] te:

(a) **ako bi proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora bila ograničena da nije potrošena u postrojenju, ili**

(b) ako su podneseni dokazi o obnovljivim značajkama i eventualnim drugim odgovarajućim kriterijima [], čime se osigurava da se obnovljive značajke te električne energije deklariraju samo jednom i samo u jednom sektoru krajnje uporabe.

Komisija do prosinca 2021. donosi provedbeni akt u skladu s člankom 31. za uspostavu zajedničke europske metodologije kojom se utvrđuju podrobna pravila za usklađenost gospodarskih subjekata sa zahtjevima iz ovog podstavka.

[]

3.a Kako bi smanjile rizik da se jedinstvene pošiljke u Uniju deklariraju više puta, države članice i Komisija jačaju suradnju između nacionalnih sustava te između nacionalnih sustava i dobrovoljnih programa i verifikatora uspostavljenih na temelju članka 27., što prema potrebi uključuje i razmjenu podataka. Ako nadležno tijelo sumnja na ili otkrije prijevaru, o tom pitanju, prema potrebi, obavješćuje ostale države članice.

4. **Komisija [] osigurava da je [] uspostavljena baza podataka kojom se omogućuje praćenje tekućeg i plinovitog goriva namijenjenih uporabi u prometu koja su prihvatljiva kao dio brojnika navedenog u stavku 1. točki (b) ili se uzimaju u obzir za potrebe iz članka 26. stavka 1. točaka (a), (b) i (c) i države članice od relevantnih gospodarskih subjekata zahtijevaju da unesu informacije o izvršenim transakcijama i svojstvima održivosti [] goriva, uključujući njihove emisije stakleničkih plinova u životnom ciklusu, počevši od trenutka proizvodnje do opskrbljivača gorivom koji ga stavlja na tržište. Države članice mogu uspostaviti nacionalne baze podataka koje su povezane s bazom koju je uspostavila Komisija osiguravajući da su unesene informacije odmah prenesene.**

Dobavljači goriva unose informacije potrebne za provjeru usklađenosti sa zahtjevima iz stavka 1. prvog podstavka.

[]

5. **Države članice imaju pristup bazi podataka i poduzimaju mjere kako bi se osiguralo da unutar svake države članice gospodarski subjekti unose točne informacije. Komisija zahtijeva da se programima na koje se odnosi odluka u skladu s člankom 27. stavkom 4. provjeri usklađenost s ovim zahtjevom pri provjeri usklađenosti s kriterijima održivosti za biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase.**

Komisija provedbenim aktima, u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 31., utvrđuje detaljna pravila za gospodarske subjekte kako bi se uskladili sa zahtjevom iz stavka 4. i ovog stavka, uključujući neovisnu reviziju i tehničke specifikacije za prijenose informacija iz nacionalnih baza podataka u bazu podataka Komisije iz stavka 4.

6. Komisija je ovlaštena za donošenje [] **provedbenih** akata u skladu s člankom 31. kako [] bi [] detaljno odredila metodologiju [] kojom se utvrđuje udio biogoriva koje je rezultat prerade biomase u zajedničkom postupku s fosilnim gorivima i navela metodologiju za ocjenu uštede emisija stakleničkih plinova zbog uporabe obnovljivih tekućih i plinovitih goriva nebiološkog podrijetla namijenjenih uporabi u prometu [] i **goriva iz recikliranog ugljika. Komisija takvu metodologiju donosi najkasnije do prosinca 2021.**

6.a Komisija je ovlaštena mijenjati popis sirovina iz Priloga IX. dijelova A i B kako bi dodala sirovine, ali ne i kako bi ih uklonila. Sirovina koja se može obraditi samo naprednim tehnologijama dodaje se u Prilog IX. dio A, dok se sirovine koje se mogu preraditi u biogoriva razvijenim tehnologijama dodaju Prilogu IX., dijelu B.

Svaki provedbeni akt o izmjeni popisa sirovina iz dijela A i B temelji se na analizi potencijala sirovine kao sirovine za proizvodnju biogoriva uzimajući u obzir:

- i. načela hijerarhije otpada uspostavljena u Direktivi 2008/98/EZ;
- ii. kriterije održivosti Unije utvrđene u članku 27.;
- iii. [] **znatne učinke narušavanja na tržištima nusproizvoda i proizvoda, otpada ili ostataka;**
- iv. **potencijal za ostvarivanje znatne uštede emisija stakleničkih plinova u usporedbi s fosilnim gorivima; i**
- v. **rizik od negativnog utjecaja na okoliš i bioraznolikost.**

Svake dvije godine Komisija provodi evaluaciju popisa sirovina iz Priloga IX. dijelova A i B kako bi dodala sirovine u skladu s načelima utvrđenima u ovom stavku. Prva se evaluacija provodi najkasnije šest mjeseci nakon [stupanja na snagu ove Direktive].

7. U kontekstu dvogodišnje ocjene napretka postignutog na temelju Uredbe [o upravljanju] do 31. prosinca 2025. Komisija ocjenjuje potiče li se djelotvorno obvezom utvrđenom u stavku 1. inovacija i promiču li se uštede stakleničkih plinova u sektoru prometa te jesu li primjereni primjenjivi zahtjevi povezani s uštedama stakleničkih plinova za biogoriva i bioplin. Ako je potrebno, Komisija predstavlja prijedlog za izmjenu obveze utvrđene u stavku 1.

Članak 26.

Kriteriji održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova za biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase

1. Energija iz biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase uzima se u obzir za potrebe navedene u točkama (a), (b) i (c) ovog stavka samo ako ispunjavaju kriterije održivosti navedene u stavcima od 2. do 6. i kriterije uštede emisija stakleničkih plinova navedene u stavku 7. :

(a) doprinos cilju Unije i udjelu obnovljive energije država članica;

(b) ocjenjivanje poštivanja obveza povezanih s uporabom obnovljive energije , uključujući **obvezu []** navedenu u članku [] 25.;

(c) prihvatljivost za financijsku potporu za uporabu biogoriva, tekućih goriva i goriva iz biomase.

Međutim, biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz otpadaka i ostataka, osim ostataka iz poljoprivrede, akvakulture, ribarstva i šumarstva, za potrebe iz točaka (a), (b) i (c) ovog stavka uzimaju se u obzir samo ako ispunjavaju kriterije uštede emisija stakleničkih plinova iz stavka 7. Ova se odredba primjenjuje i na otpad i ostatke koji se prerađuju u proizvod koji prethodi daljnjoj preradi u biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase. **Na električnu energiju, grijanje i hlađenje proizvedene iz krutog komunalnog otpada ne primjenjuju se kriteriji uštede emisija stakleničkih plinova iz stavka 7.**

Goriva iz biomase moraju ispunjavati kriterije održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova navedene u stavcima od 2. do 7. [] ako se upotrebljavaju u postrojenjima za proizvodnju električne energije, grijanja i hlađenja ili goriva s [] **ukupnom ulaznom toplinskom snagom** jednakom 20 MW ili višom ako je riječ o krutim gorivima iz biomase i s kapacitetom [] **ukupne ulazne toplinske snage** jednakim [] 2 MW ili višim ako je riječ o plinovitim gorivima iz biomase. [] **Države članice mogu primjenjivati kriterije održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova na postrojenja s nižim kapacitetom goriva.**

Kriterij održivosti naveden u stavcima 2. do 6. i kriterij uštede emisija stakleničkih plinova naveden u stavku 7. primjenjuju se bez obzira na zemljopisno podrijetlo biomase.

2. Biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz poljoprivredne biomase koja se uzimaju u obzir za potrebe navedene u stavku 1. točkama (a), (b) i (c) ne proizvode se od sirovina dobivenih na zemljištu koje je veoma važno za očuvanje bioraznolikosti, tj. zemljišta koje je u siječnju 2008. ili poslije toga imalo jedan od sljedećih statusa, neovisno o tome zadržava li zemljište i dalje taj status:

(a)prašume i drugog pošumljenog zemljišta, tj. šume i drugog pošumljenog zemljišta s autohtonim vrstama na kojem ne postoje očigledni znakovi djelovanja čovjeka i značajnijeg narušavanja ekoloških procesa;

(b)područja koja su:

i. zakonom određena kao zaštićena područja prirode ili ih je kao takve definiralo odgovarajuće nadležno tijelo; ili

ii. namijenjena zaštititi rijetkih, ugroženih ili pogođenih ekosustava ili vrsta priznatih međunarodnim sporazumima ili uključenih na popise međuvladinih organizacija ili Međunarodnog saveza za očuvanje prirode na temelju njihova priznavanja u skladu s člankom 27. stavkom 4. prvim podstavkom;

osim ako ne postoje dokazi da proizvodnja te sirovine nije utjecala na te svrhe zaštite prirode;

(c) travnjaka s visokom bioraznolikošću [] koji je:

- i. prirodan, tj. travnjak koji bi bez djelovanja čovjeka ostao travnjakom i koji čuva prirodni sastav vrste i ekološka svojstva i procese; ili
- ii. neprirodan, tj. travnjak koji bez čovjekova djelovanja ne bi ostao travnjakom koji je bogat vrstama i nije degradiran te koji je relevantno nadležno tijelo definiralo kao travnjak visoke bioraznolikosti, osim ako ne postoje dokazi da je proizvodnja sirovina nužna za očuvanje statusa travnjaka visoke bioraznolikosti .

Komisija može pomoću provedbenih akata donesenih u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 31. stavka 2. **dodatno odrediti** [] kriterije kako bi utvrdila koji je travnjak obuhvaćen točkom (c).

3. Biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz poljoprivredne biomase uzeta u obzir za potrebe navedene u stavku 1. točkama (a), (b) i (c) ne smiju se proizvoditi iz sirovina dobivenih na zemljištu s velikim zalihama ugljika, tj. zemljištu koje je u siječnju 2008. imalo jedan od sljedećih statusa, ali koje taj status više nema:

(a) močvare, tj. zemljišta pokrivena vodom ili zasićena vodom trajno ili veći dio godine;

(b) trajno pošumljena područja, tj. zemljišta koja obuhvaćaju više od jednog hektara s drvećem višim od pet metara i zastorom krošnje većim od 30 % ili drvećem koje taj prag može dosegnuti *in situ*;

(c) zemljište koja obuhvaća više od jednog hektara s drvećem višim od pet metara i zastorom krošnje između 10 % i 30 % ili drvećem koje taj prag može dosegnuti *in situ*, osim ako se ne podastru dokazi da je zaliha ugljika površine prije i poslije prenamjene takva da su nakon primjene metodologije propisane u Prilogu V. dijelu C ispunjeni uvjeti iz stavka 7. ovog članka.

Odredbe utvrđene ovim stavkom ne primjenjuju se ako je u trenutku dobivanja sirovina zemljište imalo isti status kao u siječnju 2008.

4. Biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz poljoprivredne biomase uzeta u obzir za potrebe navedene u točkama (a), (b) i (c) stavka 1. ne smiju se proizvoditi iz sirovina dobivenih na zemljištu koje je u siječnju 2008. bilo tresetište, **osim ako se ne pruže dokazi da uzgoj i proizvodnja te sirovine ne obuhvaćaju isušivanje prethodno neisušenog tla.**

5. Biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz šumske biomase koja se uzimaju u obzir za potrebe iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c) ispunjavaju sljedeće zahtjeve za smanjenje rizika od uporabe [] šumske biomase koja je **dobivena neodrživom** proizvodnjom:

(a) zemlja u kojoj je šumska masa posječena ima nacionalne i/ili podnacionalne zakone primjenjive u području sječe te sustave nadzora i provedbe kojima se osigurava:

i. [] **zakonitost operacija sječe;**

ii. obnavljanje šume na posječenim površinama [];

iii. područja **koja su utvrđena zakonom ili područja koja je odredilo mjerodavno nadležno tijelo u svrhu očuvanja prirode** [], uključujući močvarna tla i tresetišta, [] zaštićena su;

iv. učinci sječe šume na kvalitetu tla i bioraznolikost **uzimaju se u obzir.**

[]

(b) ako nisu dostupni dokazi iz prvog podstavka, biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz šumske biomase uzimaju se obzir za potrebe iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c) ako postoje sustavi upravljanja na [] razini šumarskog **područja nabave** kako bi se osigurali []:

i. [] **zakonitost operacija sječe;**

ii. obnavljanje šume na posjećenim površinama [];

iii. **područja koja su utvrđena zakonom ili područja koja je odredilo mjerodavno nadležno tijelo u svrhu očuvanja prirode [], uključujući močvarna tla i tresetišta, [] zaštićena su, osim ako nisu pruženi dokazi da sječa te sirovine nije utjecala na tu svrhu očuvanja prirode;**

iv. učinci sječe šume na kvalitetu tla i bioraznolikost **uzimaju se u obzir.**

[]

6. Biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz šumske biomase [] uzeta u obzir za potrebe iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c) [] ispunjavaju [] sljedeće zahtjeve u pogledu korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva:

a) **zemlja ili regionalna organizacija za regionalne gospodarske integracije iz koje potječe šumska biomasa:**

i. stranka je Pariškog sporazuma i ratificirala ga je;

ii. kako bi se očuvale i poboljšale zalihe i ponori ugljika, podnijela je na nacionalnoj razini određeni doprinos (NDC) za Okvirnu konvenciju Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) koja obuhvaća emisije i uklanjanja iz poljoprivrede, šumarstva i korištenja zemljišta i kojom se osigurava da se promjene u zalihi ugljika povezane sa sječom biomase smatraju obvezivanjem zemlje na smanjenje ili ograničenje emisija stakleničkih plinova kako je utvrđeno u NDC-u ili da postoje nacionalni ili podnacionalni zakoni u skladu s člankom 5. Pariškog sporazuma koji se primjenjuje u području sječe;

iii. Pariškog sporazuma koji se primjenjuje u području sječe; iii. ima nacionalni sustav za izvješćivanje o emisijama stakleničkih plinova i uklanjanjima iz korištenja zemljišta, uključujući šumarstvo i poljoprivredu, što je u skladu sa zahtjevima navedenima u odlukama koje su donesene unutar UNFCCC-a i Pariškog sporazuma;

(b) ako nisu dostupni dokazi iz **točke (a)** [], biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase proizvedena iz šumske biomase uzimaju se obzir za potrebe iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c) ako postoje sustavi upravljanja na razini šumarskoga **područja nabave** [] kako bi se osiguralo **dugoročno** održavanje razina zaliha i ponora ugljika u šumi.

Provedbenim aktima donesenima u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 31. stavka 2. Komisija može utvrditi operativne **smjernice** [] za dokaze kako bi se pokazalo poštovanje zahtjeva navedenih u stavcima 5. i 6.

Komisija do 31. prosinca **2026.** [] ocjenjuje smanjuje li se kriterijima utvrđenima u stavcima 5. i 6. djelotvorno i koliko je to moguće rizik od uporabe [] šumske biomase **koja je dobivena neodrživom proizvodnjom** i ispunjavaju li oni zahtjeve u pogledu korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva na temelju dostupnih podataka. Ako je potrebno, Komisija predstavlja prijedlog za izmjenu zahtjeva utvrđenih u stavcima 5. i 6.

7. Ušteda emisija stakleničkih plinova uporabom biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase koja se uzima u obzir za potrebe iz stavka 1. iznosi:

- (a) najmanje 50 % za biogoriva, **bioplin potrošen u prometu** i tekuća biogoriva proizvedena u postrojenjima koja su bila u pogonu najkasnije 5. listopada 2015.;
- (b) najmanje 60 % za biogoriva, **bioplin potrošen u prometu** i tekuća biogoriva proizvedena u postrojenjima koja su stavljena u pogon 5. listopada 2015.;
- (c) najmanje 70 % za biogoriva, **bioplin potrošen u prometu** i tekuća biogoriva proizvedena u postrojenjima koja su stavljena u pogon 1. siječnja 2021.;
- (d) najmanje [] 70 % za proizvodnju električne energije, grijanja i hlađenja iz goriva iz biomase u postrojenjima koja su puštena u pogon nakon 1. siječnja 2021. i [] 75 % u postrojenjima koja su puštena u pogon nakon 1. siječnja 2026.

Smatra se da je postrojenje u pogonu ako je započela fizička proizvodnja biogoriva ili tekućih biogoriva te grijanja i hlađenja i električne energije za goriva iz biomase.

Ušteda emisije stakleničkih plinova od korištenja biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase u proizvodnim postrojenjima za grijanje, hlađenje i električnu energiju izračunava se u skladu s člankom 28. stavkom 1.

8. Električna energija iz suspaljivanja goriva iz biomase proizvedena u postrojenjima s [] **ukupnom ulaznom toplinskom snagom jednakom 75 [] MW** ili višom uzima se u obzir za potrebe iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c) samo ako je proizvedena primjenom tehnologije visokoučinkovite kogeneracije kako je definirana u skladu s člankom 2. stavkom 34. Direktive 2012/27/EU, **hvatanjem i skladištenjem ugljika iz biomase ili drugim naporima s ciljem postizanja negativnih emisija čime bi se osigurala znatna ušteda emisija stakleničkih plinova.**

Za potrebe stavka 1. točaka (a) i (b) ova se odredba primjenjuje samo na postrojenja koja se puštaju u pogon nakon [tri godine nakon datuma donošenja ove Direktive]. Za potrebe stavka 1. točke (c) ovom se odredbom ne dovodi u pitanje javna potpora koja se pruža u okviru programa odobrenih do [tri godine nakon datuma donošenja ove Direktive].

Prvi se podstavak ne primjenjuje na električnu energiju iz postrojenja koja su predmet posebne obavijesti države članice Komisiji na temelju propisno utemeljenog postojanja rizika u pogledu sigurnosti opskrbe električnom energijom. Komisija nakon ocjene obavijesti donosi odluku kojom se uzimaju u obzir elementi koji su u nju uključeni.

9. Za potrebe iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c) **i ne dovodeći u pitanje članak 25. stavak 1. države članice [] [] ne smiju ne uzeti u obzir biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase [], dobivena u skladu s ovim člankom, iz drugih razloga povezanih s održivošću. Tom odredbom ne dovodi se u pitanje javna potpora dodijeljena na temelju programa odobrenih prije [datum stupanja na snagu ove Direktive].**

9.a Za potrebe iz stavka 1. točke (c) države članice mogu odstupiti od kriterija održivosti i kriterija uštede emisija stakleničkih plinova utvrđenih u stavcima od 1. do 7. ovog članka te od zahtjeva u pogledu energetske učinkovitosti iz stavka 8. ovog članka donošenjem drugačijih kriterija održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova te zahtjevâ u pogledu energetske učinkovitosti, koji se primjenjuju na:

(a) postrojenja smještena u najudaljenijoj regiji iz članka 349. UFEU-a u mjeri u kojoj se u takvim postrojenjima proizvodi električna energija odnosno grijanje ili hlađenje iz goriva iz biomase; i

(b) goriva iz biomase koja se upotrebljavaju u postrojenjima iz točke (a), neovisno o podrijetlu te biomase, pod uvjetom da su takvi kriteriji objektivno opravdani kako bi se u toj najudaljenijoj regiji osiguralo nesmetano uvođenje kriterija održivosti, kriterija uštede emisija stakleničkih plinova i zahtjevâ u pogledu energetske učinkovitosti iz stavaka od 1. do 8. ovog članka te time potaknuo prelazak s fosilnih goriva na održiva goriva iz biomase.

[]

Članak 27.

Provjera usklađenosti s kriterijima održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova []

1. Kad se biogoriva, tekuća biogoriva [] goriva iz biomase **i/ili druga goriva koja su prihvatljiva kao dio brojnika navedenog u članku 25. stavku 1. točki (b)** uzimaju u obzir za potrebe iz članaka 23. i 25. i iz članka 26. stavka 1. točaka (a), (b) i (c), države članice od gospodarskih subjekata zahtijevaju da dokažu da su kriteriji održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova iz članka 26. stavaka od 2. do 7. ispunjeni. U te svrhe od gospodarskih subjekata zahtijevaju uporabu sustava masene bilance kojim se:

(a) određuje da se pošiljke [] goriva različitih svojstava održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova mogu miješati primjerice u kontejneru, u objektu za preradu ili logistiku, unutar infrastrukture za prijenos i distribuciju ili na takvoj lokaciji;

(b) određuje da se pošiljke sirovina s različitim energetske sadržajem mogu miješati u svrhu daljnje prerade, uz uvjet da je veličina pošiljaka prilagođena u skladu s njihovim energetske sadržajem;

(c) zahtijeva da podaci o svojstvima održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova te veličini pošiljaka iz točke (a) vrijede i za mješavinu; i

(d)predviđa da je iznos svih pošiljaka odstranjenih iz mješavine opisan kao da ima ista svojstva održivosti, u istim količinama, kao i iznos pošiljaka dodan mješavini te zahtijeva da se ta bilanca postigne u primjerenom vremenskom razdoblju.

Sustavom masene bilance ujedno se osigurava da se [] svaka pošiljka [] u članku 7. stavku 1. prvom podstavku točkama (a), (b) ili (c) samo jednom uzima u obzir za izračun bruto konačne potrošnje energije iz obnovljivih izvora te da se pruže informacije o tome je li potpora dodijeljena za proizvodnju te pošiljke, i o vrsti programa potpore.

2. Ako je pošiljka prerađena, informacije o svojstvima održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova pošiljke prilagođavaju se i pripisuju proizvodnji u skladu sa sljedećim pravilima:

(a)ako se preradom pošiljke sirovina proizvodi samo jedan proizvod koji je namijenjen proizvodnji biogoriva, tekućih biogoriva [] goriva iz biomase, **obnovljivih tekućih i plinovitih goriva nebiološkog podrijetla namijenjenih uporabi u prometu ili [] goriva iz recikliranog ugljika**, količina pošiljke i povezane količine u vezi sa svojstvima održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova prilagođavaju se primjenom faktora konverzije koji predstavlja odnos između mase proizvodnje koja je namijenjena za proizvodnju biogoriva, tekućih biogoriva ili goriva iz biomase i mase sirovina koja ulazi u postupak;

(b)ako se preradom pošiljke sirovina proizvodi više proizvoda koji su namijenjeni proizvodnji biogoriva, tekućih biogoriva [] goriva iz biomase, **obnovljivih tekućih i plinovitih goriva nebiološkog podrijetla namijenjenih uporabi u prometu ili [] goriva iz recikliranog ugljika**, za svaki se proizvod primjenjuje zasebni faktor konverzije i upotrebljava zasebna masena bilanca.

3. Države članice donose mjere kojima osiguravaju da gospodarski subjekti podnose pouzdane informacije povezane s ispunjavanjem kriterija održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova utvrđenima u **članku 25. stavku 6. i članku 26. stavcima od 2. do 7.** te državi članici na zahtjev daju podatke koji su korišteni za pripremu informacija. Države članice od gospodarskih subjekata zahtijevaju da osiguraju odgovarajući standard neovisne revizije podnesenih podataka te da podastru dokaze da su to učinili. **Za usklađenost s člankom 26. stavkom 5. točkom (a) i člankom 26. stavkom 6. točkom (a) o šumskoj biomasi može se koristiti revizijom prve ili druge strane do prve točke prikupljanja biomase.** Revizijom se provjerava da su sustavi koje primjenjuju gospodarski subjekti točni, pouzdani i zaštićeni od prijevare. Revizijom se ocjenjuje učestalost i metodologija uzorkovanja i pouzdanost podataka.

Obveze iz ovog stavka primjenjuju se neovisno o tome jesu li biogoriva, tekuća biogoriva, [] goriva iz biomase, **obnovljiva tekuća i plinovita goriva nebiološkog podrijetla namijenjena uporabi u prometu ili [] goriva iz recikliranog ugljika** proizvedena u Uniji ili su uvezena.

Države članice podnose Komisiji, u zbirnom obliku, informacije iz prvog podstavka ovog stavka. Komisija te informacije objavljuje na platformi za e-izvješćivanje iz članka 24. Uredbe [o upravljanju] u sažetom obliku te pritom čuva tajnost komercijalno osjetljivih podataka.

4. Komisija može odlučiti da dobrovoljni nacionalni ili međunarodni programi koji određuju standarde za proizvodnju [] **biogoriva, tekućih biogoriva, goriva iz biomase i/ili drugih goriva koja su prihvatljiva kao dio brojnika navedenog u članku 25. stavku 1. točki (b) pružaju točne podatke o uštedi emisija stakleničkih plinova** za potrebe članka 25. i članka 26. stavka 7. **i/ili pružaju dokaze da se poštuju odredbe iz članka 25. stavka 3., 4. i 5. i/ili pružaju dokaze da pošiljke biogoriva, tekućih biogoriva ili goriva iz biomase ispunjavaju kriterije održivosti navedene u članku 26. stavcima od 2. do 6. []**. Pri dokazivanju da su ispunjeni zahtjevi iz članka 26. stavaka 5. i 6. za šumsku biomasu operatori mogu odlučiti da zahtijevane dokaze pruže izravno na razini [] **područja nabave**. Komisija isto tako može priznati područja za zaštitu rijetkih, ugroženih ili pogođenih ekosustava ili vrsta koji su kao takvi prepoznati u međunarodnim sporazumima ili uvršteni u popise koje sastavljaju međuvladine organizacije ili Međunarodni savez za očuvanje prirode za potrebe članka 26. stavka 2. točke (b) podtočke ii.

Komisija može odrediti da ti programi sadržavaju točne informacije o mjerama poduzetima u svrhu zaštite tla, vode i zraka, sanacije degradiranog zemljišta, izbjegavanja prekomjerne potrošnje vode u područjima siromašnim vodom, te za certificiranje biogoriva i tekućih biogoriva s niskim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta.

5. Komisija donosi odluke iz stavka 4. samo ako predmetni program ispunjava odgovarajuće standarde pouzdanosti, transparentnosti i neovisne revizije **i pruža dostatna osiguranja da materijali nisu bili namjerno izmijenjeni ili odbačeni kako bi njihova pošiljka ili njezin dio potpali pod Prilog IX**. Kad je riječ o programima za mjerenje uštede emisija stakleničkih plinova, tim se programima udovoljava i metodološkim zahtjevima iz Priloga V. ili Priloga VI. U slučaju područja koja su veoma važna za očuvanje biološke raznovrsnosti i navedena u članku 26. stavku 2. točki (b) podtočki ii. popisi takvih područja ispunjavaju odgovarajuće norme objektivnosti i usklađenosti s međunarodno priznatim normama te se njima omogućuju odgovarajući žalbeni postupci.

Dobrovoljni programi iz stavka 4. redovito, barem jednom godišnje, objavljuju popis svojih tijela za ovjeravanje koji se koristi za neovisnu reviziju i na njemu se za svako tijelo za ovjeravanje navodi koji subjekt ili koje nacionalno javno tijelo ga je priznalo te koji subjekt ili koje nacionalno javno tijelo ga prati.

Kako bi osigurala da se ispunjavanje kriterija održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova provjerava na učinkovit i usklađen način i osobito kako bi spriječila prijevaru, Komisija može utvrditi detaljna provedbena pravila, uključujući primjerene norme pouzdanosti, transparentnosti i neovisne revizije i zahtijevati da svi dobrovoljni programi primjenjuju te norme. Komisija pri utvrđivanju tih normi posebnu pozornost posvećuje potrebi za smanjenjem administrativnog opterećenja. To se izvršava putem provedbenih akata u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 31. **stavka 2.** Takvim se aktima određuje vremenski okvir prema kojem dobrovoljni programi trebaju provesti te norme. Komisija može staviti izvan snage odluke kojima se priznaju dobrovoljni programi u slučaju da ti programi ne provedu takve norme u predviđenom roku. **Ako država članica izrazi zabrinutost da program ne djeluje u skladu sa standardima pouzdanosti, transparentnosti i neovisne revizije koji čine osnovu za odluku iz stavka 4., Komisija istražuje predmet i poduzima odgovarajuće mjere.**

6. Odluke na temelju stavka 4. ovog članka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 31. **stavka 2.** Te su odluke važeće najdulje pet godina.

Komisija zahtijeva da svaki dobrovoljni program o kojem je odluka donesena na temelju stavka 4. [] svake godine [] do 30. travnja [] podnosi Komisiji izvješće koje obuhvaća sve točke određene u **Prilogu IX. Uredbe[o upravljanju] [].** [] Izvješće obuhvaća prethodnu kalendarsku godinu. [] Zahtjev da se podnese izvješće primjenjuje se samo na dobrovoljne programe koji su djelovali najmanje 12 mjeseci.

Komisija stavlja na raspolaganje izvješća sastavljena u okviru dobrovoljnih programa, prema potrebi u zbirnom obliku ili u cijelosti, na platformi za e-izvješćivanje iz članka 24. Uredbe [o upravljanju].

Države članice mogu uspostaviti nacionalne programe kojima se ispunjavanje kriterijâ održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova utvrđenih u članku 26. stavcima od 2. do 7. **i zahtjeva u pogledu uštede emisija stakleničkih plinova za obnovljiva tekuća i plinovita goriva nebiološkog podrijetla namijenjena uporabi u prometu i goriva iz recikliranog ugljika utvrđenog u članku 25. stavku 1.** provjerava u cjelokupnom lancu nadzora, koji uključuje nadležna nacionalna tijela.

Država članica može obavijestiti Komisiju o svojem nacionalnom programu. Komisija daje prednost procjeni takvog programa. Odluka o usklađenosti tako priopćenog nacionalnog programa s uvjetima utvrđenima ovom Direktivom donosi se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 31. **stavka 2.** kako bi se olakšalo uzajamno bilateralno i multilateralno priznavanje programa za provjeru usklađenosti s kriterijima održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova u pogledu biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase . Kada je odluka pozitivna, programima utvrđenima u skladu s ovim člankom ne može se odbiti uzajamno priznavanje s programom te države članice u pogledu provjere ispunjavanja kriterija održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova navedenih u članku 26. stavcima od 2. do 7.

7. Kad gospodarski subjekt podastre dokaze ili podatke dobivene u skladu s programom za koji je bila donesena odluka na temelju stavka 4. ili 6., u mjeri predviđenoj tom odlukom, država članica od dobavljača ne zahtijeva daljnje dokaze o ispunjavanju kriterija održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova iz članka 26. stavaka od 2. do 7.

Nadležna tijela država članica [] nadgledaju rad tijela za ovjeravanje koja [] provode neovisnu reviziju u okviru dobrovoljnog programa **u skladu s Uredbom (EZ) br. 765/2008. Tijela za ovjeravanje na zahtjev nadležnih tijela podnose sve relevantne informacije potrebne za nadzor rada, uključujući točan datum, vrijeme i mjesto revizija. U slučaju da države članice utvrde probleme povezane s neispunjavanjem obveza, one o tome odmah obavješćuju dobrovoljni program i akreditacijsko tijelo.**

7.a Na zahtjev države članice, Komisija na temelju dostupnih dokaza ispituje jesu li kriteriji održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova iz članka 26. u odnosu na izvor biogoriva, tekućih biogoriva ili goriva iz biomase ispunjena. U roku od šest mjeseci od primitka takvog zahtjeva i u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 31., Komisija odlučuje o tome može li dotična država članica uzeti u obzir biogorivo ili tekuće biogorivo iz tog izvora za potrebe navedene u točkama (a), (b) i (c) članka 25. stavka 1. ili, odstupajući od stavka 7., država članica može zahtijevati od pružatelja izvora biogoriva, tekućih biogoriva ili goriva iz biomase da pruži dodatne dokaze o ispunjavanju kriterija održivosti i ušteda emisija stakleničkih plinova.

Članak 28.

Izračun utjecaja biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase na stakleničke plinove

1. Ušteda emisije stakleničkih plinova zbog uporabe biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase za potrebe članka 26. stavka 7. izračunava se kako slijedi:

(a) kad je zadana vrijednost za uštede emisije stakleničkih plinova za proizvodni proces propisana u Prilogu V. dijelu A ili dijelu B za biogoriva i tekuća biogoriva i u Prilogu VI. dijelu A za goriva iz biomase i kad je e_l vrijednost za ta biogoriva i tekuća biogoriva izračunana u skladu s Prilogom V. dijelom C točkom 7. te za ta goriva iz biomase izračunana u skladu s Prilogom VI. dijelom B točkom 7. jednaka ničtici ili manja od nje primjenom te zadane vrijednosti;

(b) primjenom stvarne vrijednosti izračunane u skladu s metodologijom navedenom u Prilogu V. dijelu C za biogoriva i tekuća biogoriva i u Prilogu VI. dijelu B za goriva iz biomase;

(c) primjenom vrijednosti izračunane kao suma faktora formula iz Priloga V. dijela C točke 1. u kojoj se raščlanjene zadane vrijednosti u Prilogu V. dijelu D ili dijelu E mogu upotrijebiti za neke faktore, a stvarne vrijednosti izračunane u skladu s metodologijom navedenom u Prilogu V. dijelu C za sve druge faktore; ili

(d) primjenom vrijednosti izračunane kao suma faktora formula iz Priloga VI. dijela B točke 1. u kojoj se raščlanjene zadane vrijednosti u Prilogu VI. dijelu C mogu upotrijebiti za neke faktore, a stvarne vrijednosti izračunane u skladu s metodologijom navedenom u Prilogu VI. dijelu B za sve druge faktore.

2. Države članice Komisiji mogu podnijeti izvješća koja uključuju informacije o tipičnim emisijama stakleničkih plinova iz uzgoja poljoprivrednih sirovina onih područja na njihovu teritoriju koja su klasificirana na razini 2 u nomenklaturi teritorijalnih jedinica za statistiku (NUTS) ili na više razvrstanoj razini NUTS u skladu s Uredbom (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća³⁰. Izvješćima se prilaže opis metode i izvor podataka koji su upotrijebljeni za izračun razine emisija. Tom se metodom uzimaju u obzir svojstva tla, klime i očekivanog prinosa sirovina.

3. Ako je riječ o područjima izvan Unije, Komisiji se mogu dostaviti izvješća koja su istovjetna izvješćima iz stavka 2. i koja su sastavila nadležna tijela .

4. Komisija može odlučiti, putem provedbenog akta donesenog u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 31. stavka 2., da izvješća iz stavaka 2. i 3. ovog članka sadrže točne podatke u svrhu mjerenja emisija stakleničkih plinova povezanih s uzgojem sirovina za proizvodnju poljoprivredne biomase koja se proizvode na područjima uključenima u ta izvješća za potrebe članka 26. stavka 7. Stoga se ti podaci mogu koristiti umjesto raščlanjenih zadanih vrijednosti za uzgoj utvrđenih u Prilogu V. dijelovima D ili E za biogoriva i tekuća biogoriva i u Prilogu VI. dijelu C za goriva iz biomase.

³⁰ Uredba (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o uspostavi zajedničke klasifikacije prostornih jedinica za statistiku (NUTS) (SL L 154, 21.6.2003., str. 1.).

5. Komisija nastavlja preispitivati Prilog V. i Prilog VI., s ciljem dodavanja, u opravdanim slučajevima, ili preispitivanja vrijednosti za tehnologiju proizvodnje biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase. Tim se preispitivanjem u obzir uzima i izmjena metodologije utvrđene u Prilogu V. dijelu C te u Prilogu VI. dijelu B.

Ako je u preispitivanju Komisije zaključeno da su potrebne promjene Priloga V. ili Priloga VI., Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 32.

U slučaju bilo koje prilagodbe popisa ili dodavanja na popis zadanih vrijednosti u Prilogu V. i Prilogu VI.

(a) kad je doprinos faktora ukupnim emisijama malen, kad postoje manje razlike ili kad su troškovi ili poteškoće pri utvrđivanju stvarnih vrijednosti veliki, zadane su vrijednosti tipične vrijednosti uobičajenih proizvodnih procesa.

(b) u svim drugim slučajevima zadane vrijednosti moraju biti konzervativne u usporedbi s uobičajenim proizvodnim procesima.

6. Kada je to potrebno u svrhu osiguranja jedinstvene primjene Priloga V. dijela C i Priloga VI. dijela B, Komisija može donijeti provedbene akte u kojima se određuju detaljne tehničke specifikacije uključujući definicije, faktore konverzije, izračun godišnjih emisija uzgoja i/ili ušteda emisija uzrokovanih promjenama u nadzemnim i podzemnim zalihama ugljika na već obrađenom zemljištu, izračun ušteda emisija od hvatanja i skladištenja ugljika, zamjene ugljika i geološkog skladištenja ugljika. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 31. stavka 2.

Članak 29.

Provedbene mjere

Provedbene mjere iz članka 26. stavka 2. drugog podstavka i stavka 6. , članka 27. stavka 6., članka 28. stavka 5. prvog podstavka i članka 28. stavka 6. u cijelosti uzimaju u obzir potrebe članka 7.a Direktive 98/70/EZ.³¹

Članak 30.

Praćenje koje provodi Komisija

1. Komisija prati izvor biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase koja se upotrebljavaju u Uniji i utjecaj njihove proizvodnje, uključujući posredan utjecaj širenja obrađenih površina, na uporabu zemljišta u Uniji i glavnim trećim zemljama dobavljačima. To je praćenje utemeljeno na integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planovima država članica te na izvješćima o postignutom napretku koja se zahtijevaju u člancima 3., 15. i 18. Uredbe [o upravljanju], te na odgovarajućim izvješćima trećih zemalja i međuvladinih organizacija, znanstvenim studijama i drugim relevantnim informacijama. Komisija prati i promjene cijena sirovina povezano s uporabom biomase za dobivanje energije te s tim povezane pozitivne i negativne učinke na zdravstvenu ispravnost hrane.
2. Komisija vodi dijalog s trećim zemljama, proizvođačima biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase i organizacijama potrošača i civilnoga društva te s njima razmjenjuje informacije o općoj provedbi mjera iz ove Direktive koje se odnose na biogoriva, tekuća biogoriva i goriva iz biomase. U tome okviru posvećuje posebnu pozornost utjecaju koji bi proizvodnja biogoriva i tekućih biogoriva mogla imati na cijene hrane.

³¹ Direktiva 98/70/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 1998. o kakvoći benzinskih i dizelskih goriva i izmjeni Direktive Vijeća 93/12/EEZ (SL L 350, 28.12.1998., str. 58.).

3. Komisija 2026. predstavlja zakonodavni prijedlog o regulatornom okviru za promicanje obnovljive energije za razdoblje poslije 2030.

Tim se prijedlogom uzima u obzir iskustvo stečeno primjenom ove Direktive, uključujući njezine kriterije održivosti i uštede stakleničkih plinova, i tehnološki razvoj u području energije iz obnovljivih izvora.

4. Komisija 2032. predstavlja izvješće o pregledu primjene ove Direktive.

Članak 31.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže Odbor za energetska unija . Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011 i djeluje u odgovarajućim sektorskim sastavima relevantnima za ovu Uredbu.

1.a U vezi s pitanjima koja se odnose na održivost biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase, Komisiji pomaže Odbor za održivost biogoriva, tekućih biogoriva i biogoriva iz biomase. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Ako odbor ne dostavi nikakvo mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 32.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima ovim člankom.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 7. stavaka 5. i 6., članka 19. stavaka 11. i 14., članka 25. stavka 6. i članka 28. stavka 5. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od 1. siječnja 2021.

2.a Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 7. stavka 3. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od jedne godine počevši od 1. siječnja 2021.

3. Europski parlament ili Vijeće mogu u bilo kojem trenutku opozvati delegiranje ovlasti iz članka 7. stavka 3., članka 7. stavka 5., članka 7. stavka 6., članka 7. stavka 7., članka 19. stavka 11., članka 19. stavka 14., članka 25. stavka 6. i članka 28. stavka 5. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen na temelju , članka 7. stavaka 5. i 6. , članka 19. stavaka 11. i 14., članka 25. stavka 6. i članka 28. stavka 5. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne ulože nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće uložiti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 33.

Prenošenje

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za ispunjavanje odredaba ove Direktive najkasnije do 30. lipnja 2021 . One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.

Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. One sadržavaju i izjavu da se upućivanja u postojećim zakonima i drugim propisima na direktive stavljene izvan snage ovom Direktivom smatraju upućivanjima na ovu Direktivu. Države članice određuju načine tog upućivanja i način oblikovanja te izjave.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 34.

Stavljanje izvan snage

Direktiva 2009/28/EZ, kako je izmijenjena direktivama navedenima u Prilogu XI. dijelu A, stavlja se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2021., ne dovodeći u pitanje obveze država članica u pogledu rokova za prenošenje u nacionalno pravo direktiva, koji su navedeni u Prilogu XI. dijelu B **i ne dovodeći u pitanje obveze država članica iz 2020. kako su navedene u članku 3. stavku 1. i dijelu A Priloga I. Direktive 2009/28/EZ.**

Upućivanja na direktivu stavljenju izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga XII.

Članak 35.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu 1. siječnja 2021.

Odstupajući od prvog podstavka ovog članka, članak 7. stavak 3. peti podstavak i članak 31. stupaju na snagu dvadesetog dana od dana objave ove Direktive u Službenom listu Europske unije.

Članak 36.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik
